

Yttranden vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde den 26 maj 2008 kl. 16.00*§ 5 Interpellation om en särskild handläggare för att förhindra vräkning av barnfamiljer (nr 2008:10)*

Anförande nr 1

Borgarrådet **K r i s t e r s s o n** (m): Herr ordförande! Jag ber att få hänvisa till det utlämnade interpellationssvaret.

Anförande nr 2

E i v o r K a r l s s o n (mp): Ordförande, ledamöter! Jag får tacka för svaret. Min interpellation handlar om att förhindra vräkning av barnfamiljer. Svaret är något annat. Därför blir inlägget i den här debatten en fråga om en korsning mellan uteblivet stöd till utsatta barnfamiljer och hemlöshet. Som svar anförs att medel ansöks för tak-över-huvudet-garantin. Där behövs verkligen medel. Den uppfattningen delar jag. Men det borde ha funnits lite tydligare angivna medel för att förhindra vräkningar av barnfamiljer.

Interpellationssvarets sista mening lyder: Utöver en ansökan har även ett antal stadsdelsnämnder lämnat in en ansökning om utvecklingsmedel. Flera av dem avser målgruppen barnfamiljer som hotas av vräkning.

Det är mycket diffust hur mycket utvecklingsmedel det blir eller hur effektivt det kommer att bli om det inte samordnas mellan stadsdelarna. Eftersom socialsekreterarna redan har en tung och stressig arbetssituation är det tveksamt om det finns tid och möjlighet att jobba mer med dessa familjer. Ansökta utvecklingsmedel ska senare redovisas från hela landet för att Socialstyrelsen ska kunna utvärdera projektet. Kommer det att finnas en redovisning från stadsdelar som eventuellt kommer att jobba med målgruppen barnfamiljer som riskerar vräkning?

Jag anser att individ- och familjeomsorgen i Umeå hade en bra idé helt i linje med det som Socialstyrelsen har föreskrivit på uppdrag av regeringen. Att bli vräkt från sitt hem som barn är ett trauma som sätter sina spår. Om familjen har en så besvärlig situation socialt och ekonomiskt att de vräks behöver barnen stöd för att inte själva utveckla utanförskap. Det sociala skyddsnätet har fått allt större maskhål.

Jag tittade på nätet på en ansökan om utvecklingsmedel från socialtjänstförvaltningen i Stockholm till Socialstyrelsen daterad 2007-10-31 där man ansökte om 2,2 miljoner kronor för ett projekt mot hemlöshet. Jag antar att det handlar om de utvecklingsmedel mot hemlöshet som anges i interpellationssvaret. I ansökan fanns också angivet ett antal socialsekreterare som skulle knytas till projektet. Arbetstiden var fem respektive sju dagar i veckan, dessutom utbildning och seminarier. Tidsplanen var två år.

Om det nu var det projektet, inkluderar det i så fall de tre punkter för att arbeta mot hemlöshet som finns angivna i interpellationssvaret? Eftersom svaret kom att handla

om hemlöshet kunde det vara intressant om socialborgarrådet kunde säga något mer om projektet mot hemlöshet.

Anförande nr 3

J a c k i e N y l a n d e r (v): Fullmäktige, åhörare! Eivor har sagt det mesta, men svaret är lite luddigt, tycker jag. Det här med barnperspektivet och barn som vräks i dag är någonting väldigt dåligt i vårt samhälle. Jag tycker att vi ska ta tag i det mycket bättre än vad vi gör. Jag tycker som sagt att svaret är lite luddigt.

Jag skulle vilja ha mer klara besked hur vi ska göra med våra barn. Jag vill fatta mig kort, annars håller jag med Eivor.

Anförande nr 4

Borgarrådet K r i s t e r s s o n (m): Ordförande, fullmäktige! När det gäller själva sakfrågan tror jag att vi i grund och botten är helt överens. Det här är en av våra riktigt stora frågor – hemlöshet akut och också när det gäller långsiktig hemlöshetsutveckling. Att växa upp i hemlöshet är garanterat en stark riskfaktor för att själv utveckla vuxen hemlöshet.

Det framgår av alla de papper där vi fattat beslut att det här är högt på vår gemensamma agenda. Jag har medarbetare och viskade att vi mycket väl kan tänka oss att vara öppna för att ompröva en del av uppgifterna på stadsdelsnämnderna. Det brukar vi inte i första hand vara bekymrade över. Visst har du rätt, då och då är det svårt att få en ögonblicksbild precis när man vill ha det när 14 olika stadsdelar ska redovisa hur de arbetar med frågan.

Icke desto mindre är min bestämda uppfattning att stadsdelarna tar det här på mycket stort allvar. Ingen tar lättvindigt på vräkningar av barn i familjer, absolut inte. Men i de få fall det ändå sker har det ganska många olika orsaker. Jag läser direkt ur det tjänsteutlåtande som finns från Socialförvaltningen: Hittills har det genomförts 41 avhysningar från bostäder i Stockholms stad, av dessa var 13 barn i 9 olika hushåll berörda av avhysningarna. Som barnfamiljer räknas i detta sammanhang familjer med barn bosatta på heltid eller familjer med växelvis boende barn eller föräldrar med umgängesrätt mer än 30 dagar per år. Av sekretessskäl lämnar kronofogden inte ut uppgifter som adress och andra uppgifter om dessa familjer.

Det är som bekant inte Stockholms stad eller socialtjänst som vräker barn. I de extrema fall där barn berörs är det andra instanser som gör det. De skall alltid kontakta socialtjänsten. Socialtjänsten ska ta detta på stort allvar. Jag har ingen indikation på att så inte skulle ske.

Sedan är det skillnad om det handlar om rent ekonomiska skäl eller om andra skäl. Är det ekonomi brukar man göra allt man kan för att begränsa skadan i samband med vräkningar. Handlar det om helt andra och egentligen mycket värre saker, om familjer som är så störande för sin omgivning att vräkningen är det enda realistiska alternativet finns det andra skadade som må lida större skada, det vill säga barnen i familjerna är jag mycket mer bekymrad över än de grannar som får sina störande

grannar vräkta. Även där är socialtjänsten ganska van att hantera familjer där kaos präglar vardagen.

Jag tycker att vi har tillräckligt fokus på de här frågorna.

Anförande nr 5

E i v o r K a r l s s o n (mp): I interpellationen står det: Socialstyrelsen har angivit att ett av målen för den framtagna strategin är att vräkningarna ska minska samt att inga barnfamiljer ska vräkas. Jag hade hoppats att det fanns i varje fall några tydligt angivna medel till en halvtidstjänst för en särskild handläggare för att förhindra vräkningar av barnfamiljer i en så stor stad som Stockholm. Flera av stadsdelarna avser målgruppen barnfamiljer som riskerar vräkning, står det. Är det vissa stadsdelar som i mindre omfattning ska jobba med barnfamiljer som hotas av vräkning? Hade det inte varit bättre med en handläggare kanske på halvtid centralt placerad i staden och med överblick och upparbetade kontakter för att snabbt kunna agera?

Under årets fyra första månader har 239 barn tvingats lämna sitt hem i landet. Enligt Håkan Ceder, överdirektör på Socialstyrelsen, måste kommunerna bli snabbare och effektivare när det gäller att rycka ut vid vräkning av barnfamiljer.

Det finns minst främst tre sätt att förhindra vräkning av barnfamiljer:

Ett: Utöka stöd till familjer som det behöver,

Två: Upparbeta kontakt mellan socialsekreterare, bostadsbolagen och kronofogden.

Tre: I möjligaste mån få familjerna att betala hyra via autogiro, dock på frivillig väg.

Det är inte så lätt eftersom barnfattigdomen breder ut sig, och barn kostar även för fattiga familjer. Rädda Barnen arbetar med att följa utvecklingen av barns välfärd på kommunal nivå och tar sitt avstamp i FN:s konvention om barnens rättigheter. Rädda Barnen talar bland annat om skälig levnadsstandard samt att barnens sociala, ekonomiska och kulturella rättigheter ska förverkligas. För många barnfamiljer handlar det om huruvida man har råd att söka läkare, få medicin eller annat nödvändigt till sina barn. Dessa familjer har inga extra pengar alls att ta till vid behov. Då räcker det inte alltid till hyran. Ta barnfattigdomen på allvar. Vi behandlar en motion senare i kväll som handlar om barnperspektivet.

Min interpellation är alltså väl förankrad i samma intentioner som såväl Socialstyrelsen som regeringen har, det vill säga stöd till barnfamiljer innan de vräks.

Anförande nr 6

M a r g a r e t a J o h a n s s o n (v): Herr ordförande, borgarrådet! Det här med samverkan med de olika företag som hyr ut till barnfamiljer är oerhört viktigt. Jag är själv verksam i en stadsdel där jag kan se det vi gör inom ramen för brottsförebyggande rådet. Vi har en speciell grupp som jobbar gentemot bostadsbolag. Vi ser hur viktigt det är att man på ett tidigt skede etablerar en kontakt för att kunna stödja och

hjälpa familjer. Ur barnperspektiv måste man verkligen se till att inte en enda familj ska behöva vräkas. Det handlar om både den enskilda familjens och stadens ekonomi.

Många gånger tycker jag att vi pratar i svart och vitt. Endera är det stadsdelsnämndens ansvar eller också är det stadens ansvar centralt. Jag tycker att det är lite synd att vi inte ser möjligheterna att ha det samordnat i staden genom, precis som Eivor säger, att ha en tjänst som samordnare som kan stötta och ta vara på all den kunskap som finns i stadsdelarna. Det är inte att på något sätt ingripa i den enskilda stadsdelen suveränitet att själv besluta i sina frågor, utan det gäller att verkligen ta vara på den kunskap som finns i staden och se till att ge resurser för att stadsdelarna ska kunna hantera detta på absolut bästa sätt.

Jag tycker att interpellationen var väldigt bra.

Anförande nr 7

E i v o r K a r l s s o n (mp): Herr ordförande! Jag skulle gärna vilja veta om medel till den målgrupp som ska arbeta förebyggande mot vräkningar i stadsdelsnämnderna också kommer att redovisas som utvecklingsmedel till Socialstyrelsen. Då vet man vart pengarna har gått och om de har haft någon verkan.

Socialstyrelsen har tagit fram en vägledning för hur socialtjänsten ska arbeta med dessa frågor. Särskild tonvikt läggs därvid vid socialtjänstens möjlighet att agera för att förhindra att vräkningar genomförs. Men har socialtjänsten i dag tillräckliga resurser? Finns det något annat sätt att förhindra vräkning än stöd och förebyggande åtgärder?

Något parti har antytt att socialtjänstlagen borde ändras så att socialtjänsten får rätt att mot den enskildes vilja ta ut betalning av hyra före andra utgifter. Så enkelt skulle det gå att lösa problemen med vräkningar av barnfamiljer. Hyran kommer in, alltså har man agerat. Hur det sedan går för barnfamiljen i övrigt blir det mindre angeläget. Låt oss slippa en sådan lag, i varje fall så länge barnfamiljerna är så fattiga. Vill vi verkligen ha det så? Nej. Det är bland dessa verkligen utsatta barn som det avgörs om barnen i framtiden ska komma tillhöra den grupp som staden och socialborgarrådet nu ansöker utvecklingsmedel till i stället för att fördela utvecklingsmedel om än i ringa omfattning men tydligt angivet till utsatta barnfamiljer i förebyggande syfte.

Anförande nr 8

Borgarrådet K r i s t e r s s o n (m): Min erfarenhet är den att det inte är så enkla ekonomiska bekymmer som ligger bakom de få fall där det går så långt att barnfamiljer vräks från deras bostad och där det inte löses på ett annat sätt samtidigt. Det handlar om allvarigare problem än så. Det var det jag menade när jag sade att det handlar om så störande problem att man på goda grunder måste vräkas från sin bostad av hänsyn till omgivningen. Då är barnet den allra mest primära omgivning som finns. Man borde på helt andra grunder ha fått hjälp av socialtjänst tidigare.

Men jag har inte något som helst tecken på att någon socialtjänst i någon stadsdel tar lätt på de här frågorna. Det är inte enskilda tjänstemän i fullmäktige som ska gå in

och i praktiken ompröva enskilda ärenden på stadsdelar. Sedan kan man tycka att det är bra eller dåligt med det här systemet att vi har enskilda ärenden. Men så funkar det i stadens organisation. Då får vi lita på att rätt instans fattar kloka beslut.

§ 6 Interpellation om avveckling av Riddersviks trädskola (nr 2008:9)

Anförande nr 9

Borgarrådet N o r d i n (m): Jag tackar för interpellationen och ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 10

M i r j a R ä i h ä J ä r v i n e n (s): Herr ordförande! Jag måste tacka för svaret, även fast det tog lång tid att få svaret. Det finns naturliga förklaringar till att det har tagit tid. Men jag är inte nöjd med svaret. Det kan jag inte påstå.

Riddersviks trädskola och Lövsta-Kyrkhamn bildar faktiskt ett enhetligt naturområde i västerort. All den verksamhet som drivs där utgör tillsammans viktiga funktioner i samhället och bidrar till rekreativsmöjligheter för många stockholmare. Därmed har också trädskolan en viktig funktion för staden.

Trädskolan har gått ekonomiskt bra, den har visserligen inte lämnat överskott men inte heller underskott. Det finns ingen anledning att jaga trädskolan för att man inte skulle ha skött sig ekonomiskt.

Finansborgarrådet hänvisar i sitt interpellationssvar till budgeten. Det är dock så att jag kan innehållit i majoritetens budget rätt så väl, och jag anser inte att jag behöver få undervisning i ämnet i ett interpellationssvar. Men jag har trots det rätt att få svar på de frågor som jag ställer i interpellationen.

Finansborgarrådet svarar inte på mina frågor, men orsaken är kanske att han har tillbringat tid i Riksdagshuset och inte har tagit del av ärendet i exploateringsnämnden, för om han hade satt sig i ärendet hade han inte svarat att frågan grundligt har undersökts.

De frågor som vi ställer i interpellationen och i den skrivelse till kommunstyrelsen som Carin Jämtin och jag har lämnat in handlar om att utreda miljökonsekvenserna och ekonomin. När detta har klarlagts kan det vara lämpligt att titta på var skolan ska placeras, om det ska vara egen regi eller någon annan regi eller läggas ned. När det gäller miljökonsekvenser borde man ha undersökt hur mycket längre träden måste transporteras när de köps någon annanstans i Europa. Miljöbelastning torde bli bra mycket större efter nedläggningen. Ärendet berör inte över huvud taget. Likaså borde ekonomin ha granskats innan beslut togs. Vad kommer priset att bli för stockholmarna? Det är ändå skattebetalarna som får betala för att träden kan planteras i våra parker och i gaturummet. Men det finns inga som helst beräkningar i ärendet.

De träd som köps i övriga europeiska länder har ju inte drivits fram i vår klimatzon. Hur kommer de träden att klara sig i vårt klimat, eller kommer vi att göra en massa projekteringar förgäves när det gäller våra trädplanteringar? Det är inte heller redovisat i ärendet.

Därför anser jag att beslutet inte var ordentligt underbyggt. När man nu avvecklar i god eller dålig ordning anser vi att beslutet borde omprövas, åtminstone utredas ordentligt innan man slutgiltigt lägger ned skolan. Även om exploateringskontoret hänvisade till att verksamheten inte är kärnverksamhet, är det ändå vi som kan fatta beslut om vad som är kärnverksamhet och vad som inte är det.

Du anser enligt svaret att det inte finns några skäl att behålla trädskolan. Men det är inte skäl nog att inte bedöma miljöbelastning och de ekonomiska effekterna först. En sådan utredning hade kanske landat i ett annat resultat.

Tack för svaret, men det var inte riktigt svar på mina frågor. Jag ser fram emot svaret på skrivelsen i kommunstyrelsen. Kanske det är mer till fyllest.

Anförande nr 11

Borgarrådet N o r d i n (m): Herr ordförande! Nåja, Mirja Räihä Järvinen, ärendet har faktiskt levt ganska många år. Första beslutet om avveckling av Riddersviks trädskola togs år 2000 då undertecknad var gatu- och fastighetsborgarråd. Då beslöt vi om en flerårig avvecklingstid, och sedan blev det skifte vid makten 2002, och då blåste ni av och ändrade det beslutet. Ärendet är nog ganska ordentligt berett i staden nu åtta år senare.

Jag skulle vilja säga att Stockholms stad kommer att vara i behov av att plantera många träd framöver, kanske ännu fler än vad vi nu planterat per år. Detta gör att jag gärna ser att det finns producenter av de träd som vi behöver här nära oss, så att vi helst inte behöver hämta dem från Tyskland eller andra länder. Men, herr ordförande, jag kan inte se att det är kommunen som ska driva de här plantskolorna. Det vore ganska naturligt att se att detta är någonting som öppnas för helt enskilda aktörer som kan göra det på ett bra sätt.

Mirja Räihä Järvinen säger att trädskolan går med plus minus noll, men det vet vi alla är en sanning med modifikation. Staden subventionerar i praktiken när det gäller markhyran. Jag tror att bakgrunden till det socialdemokratiska vurmandet för att vi ska ha en kommunal trädskola är att man inte gillar exploateringskontorets tankar på att området skulle kunna byggas. Det är lite underligt med tanke på att vi gemensamt har ett omfattande bostadsuppdrag.

Nu finns det inga beslut fattade om detta, och det tror jag att Mirja Räihä Järvinen är väl förtrogen med. Detta måste i så fall beredas noga, och jag håller med om att här har vi ett område som – här nämndes Lövsta-Kyrkhamn, ett annat klassiskt debattämne i fullmäktige – har stor betydelse för rekreation. Det är naturligtvis värden som vi ska ta stor hänsyn till och som noggrant vägs in i kommandet beslut.

Men jag kan inte se att bevarandet av en kommunalt driven trädskola är det bästa för det här områdets utveckling.

Anförande nr 12

B e r i t K r u s e (s): Herr ordförande! Jag instämmer i det som Mirja började med väldigt tydligt. Det var ett magert svar på en väldigt mager utredning som gjorts tidigare.

Det är en känslig fråga, och den har varit uppe tidigare, precis som du säger. Men den omges fortfarande av frågeställningar som inte är klarlagda. Jag vill peka på några av dem.

Det handlar om min hemstadsdel, så jag lever i frågeställningar och synpunkter där. Jag är säker på att alla som på något sätt har haft med den här frågan att göra har blivit överösta av mejl och annat. Det är sant att driftkostnaden täcks, det går runt, men kostnaden för marken finns det inte täckning för. Men å andra sidan kommer frågan: Vad ska marken användas till? Då kan jag säga att de lokala moderaterna i Hässelby har uttryckt klart och tydligt att området ska bebyggas. Borgarrådet Joakim Larsson, som är inblandad i det här i högsta grad, säger att det inte finns några planer på det. Det har sagts både i skrift och i lokala ABC-nytt. Vad gäller egentligen? Är det så att ni lägger ned skolan för att komma åt marken och bygga? Det var det som hände för ett antal år sedan. Finns det alltså planer på exploatering, och var ligger de i så fall? Synpunkterna från företrädarna för Moderaterna går nämligen isär.

Sedan undrar jag hur de nya Moderaterna definierar kärnverksamheten. Myndigheten för strategisk ledning, säger du i ditt svar, Sten Nordin. Men man kan också lägga in en miljöaspekt på ett väldigt tydligt sätt. Jag tar som exempel att vara självförsörjande och slippa långa transporter, att odla i närmiljö. Det är en bra miljöfråga som ni kanske borde ha plats med i ert moderata program. Det låter som att ni gör mycket för miljön, men det är inte mycket som kommer fram.

Hur långt har den konkurrensutsättning som man från olika håll har sagt skulle skapas kommit, själva idén att någon annan skulle kunna driva detta? Finns det någon bild som ni kan ta fram och informera oss om?

Anförande nr 13

M i r j a R ä i h ä J ä r v i n e n (s): Ordförande, fullmäktige! Jag är medveten om att man fattade det första beslutet 2000. Men jag har också fått veta att man inte fattade beslut som nedläggning utan om att konkurrensutsätta verksamheten och fortfarande odla träden i Stockholm. Det som jag har fått höra är att det inte fanns några intressenter som ville driva verksamheten. Så kom valet, och vi lät trädskolan fortsätta. Men det är inte ge man vill göra, man vill inte ens konkurrensutsätta eller upphandla, utan det är ett beslut om att lägga ned. Och sedan då?

Det som jag också har fått till mig är att när man tidigare har handlat träd i Europa har de inte alltid klarat sig i vårt klimat. Men vi kanske får lita på att det blir så pass stora klimatförändringar att de polska träden klarar sig i Stockholm, att vi har ungefär samma temperatur.

Jag tror att du vet att jag tycker att man ska bygga bostäder, det måste vi givetvis göra. Det är inte alls anledningen till att jag har skrivit interpellationen. Men jag tycker som fullmäktigeledamot i Stockholm och vice ordförande i exploaterings-

nämnden att besluten måste vara välskrivna, att man har vänt på varje sten och tittat på alla aspekter. Ekonomin har inte klargjorts och inte heller miljökonsekvenserna i det ärende som vi har behandlat i exploateringsnämnden. Därmed måste jag få lov att säga att jag är väldigt missnöjd med det tjänsteutlåtande som vi fattade beslut på. Därför har vi krävt att de här aspekterna ska utredas innan man slutgiltigt lägger ned skolan. Kanske skulle vi tillsammans hamna på det beslutet, men jag tycker att man ska ha fullödiga ärenden, och att alla beslut i den här typen av ärenden ska fattas på fullödiga underlag.

Anförande nr 14

Borgarrådet N o r d i n (m): Herr ordförande! Först en kommentar till Berit Kruse. Nej, det finns ingen dold eller splittrad moderat agenda i den här frågan. Som jag sade finns det redovisat att våra tjänstemän i staden har tankar om att man skulle kunna använda området eller delar av området för bostadsbyggande. Det ligger naturligtvis med i den framtida planeringen. Precis som ordföranden i exploateringsnämnden Joakim Larsson tidigare har sagt finns det inga beslut fattade. Här är den demokratiska processen inarbetad. Jag tycker att det är intressant att höra att det lokalt finns idéer och tankar om att man skulle bygga bostäder. Detta får vi nu väga in.

När beslutet fattades för åtta år sedan prövade man också möjligheten om någon annan skulle vilja ta över och driva skolan vidare men hittade inte någon som var beredd att göra det. Det kanske vittnar lite om att läget inte är optimalt för att bedriva en trädskola där.

Jag vill upprepa att jag jättegärna ser att det finns konkurrenskraftiga trädskolor nära, men jag kan inte se att det finns några övertygande argument som framförs här i dag eller har framförts tidigare om att det är kommunen som ska bedriva skolan.

Anförande nr 15

M i r j a R ä i h ä J ä r v i n e n (s): Det är inte riktigt rätt att det inte finns några beslut om att exploatera området. När den senaste redovisningen från Lövsta-Kyrkhamnsområdet kom i exploateringsnämnden fattade majoriteten i nämnden följande beslut: Man ska utreda vidare med en markanvisning under utredningens gång. Det var beslutet som nämnden tog. Visst finns det vissa beslut som redan nu kan kopplas till det området. Fortfarande är det inte byggandet jag är emot utan jag värnar träden. Men det verkar vara så, Sten, att så fort träden är kommunala tycker du illa om dem.

§ 7 Interpellation om hur målet "Stockholm världens tillgängligaste stad 2010" ska nås (nr 2008:3)

Anförande nr 16

Borgarrådet K r i s t e r s s o n (m): Jag ber återigen att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 17

A b d o G o r i y a (s): Herr ordförande! År 2000 antogs på riksnivå en nationell handlingsplan som alla partier i riksdagen ställde sig bakom. Man har bland annat sagt att alla enkelt avhjälpna hinder ska vara åtgärdade till år 2010, exempelvis mindre nivåskillnader, markeringar för synskadade, skyltar. Vi vet att i Stockholm i dag finns många offentliga och privata lokaler som saknar utrustning, bland annat hörselteknisk utrustning.

Enligt handikapporganisationerna fungerar samarbetet med politikerna i alliansen mycket dåligt. De upplever absolut inte att deras kompetens och kunskap tas på allvar. De har till exempel under lång tid velat ha och sagt till alliansen att de är i behov av någon form av samordnare som har till uppgift att peka på brister och föreslå åtgärder. Men de har ej fått gehör för detta. Enligt återigen handikapporganisationerna har anställda i tillgänglighetsprojektet sagt att man inte kommer att uppnå målet.

Jag undrar om borgarrådet är beredd att tillmötesgå handikapporganisationerna när det gäller samordningen. Tror du verkligen att vi kommer att nå det uppsatta målet 2010?

Anförande nr 18

Borgarrådet K r i s t e r s s o n (m): Jag vill börja med en ordningsfråga. Med tanke på det tonläge som oppositionen ibland brukar ha när den upplever att vi inte har svarat på interpellationer med den hastighet som oppositionen tycker är rimlig vill jag påpeka att det är anmärkningsvärt att inte interpellanten är närvarande när interpellationen ska diskuteras.

När det gäller själva frågan är det klart att vi har en löpande dialog med handikapporganisationerna och handikappråden i alla tillgänglighetsfrågor. Det ligger i sakens natur att de aldrig kan vara nöjda med arbetet. Det ligger inte bara i deras roll som intresserepresentanter utan också i att frågorna är gigantiskt stora. Hur mycket vi än gör kommer man alltid att på goda grunder kunna hävda att mer kan och bör göras.

Vi har under den senaste tiden investerat ungefär en miljard i tillgänglighetsfrågor. Det är väldigt mycket pengar. Och jag är den första att säga att vi alltid kommer att ha lättare att se bristerna med det som vi ännu inte har gjort än förtjänsterna av det som trots allt har gjorts. Detta öde drabbar oss lika i den enkla meningen att vem som än sitter i majoritet i det här huset kommer trycket alltid att vara större än vad budgeten för att göra saker just då tillåter. Så är livet.

Målet är ambitiöst. Det vore mig främmande att recensera fullmäktiges mål, men det är klart att målet inte är alldeles kristallklart i varje enskilt avseende. I europeisk jämförelse har vi kommit ganska långt i handikappanpassningar av många saker. I den enkla meningen ligger vi en bra bit på väg mot målet, men ingen skulle vare sig kunna eller vilja säga att vi uppfyller målet som det är i dag. Inte ens om vi gör allt vad vi förmår kommer vi att kunna säga att vi har uppfyllt målet. Det finns inte den sortens mätbara parametrar som följer upp vad det innebär att vara världens mest tillgängliga huvudstad.

En del av våra fel är uppenbara. Kommunstyrelsen hade handikappråd nyligen i sammanträdeslokalen, och det generande var att inte ens högtalaranläggningen fungerar på ett sätt som att de handikappade kan delta i diskussionen. Pinsamt på alla sätt och vis och en övertydlig illustration på att mycket måste bli bättre. Jag hävdar dock att den plan vi har med en miljard investerad och ytterligare några hundra miljoner utgör ett väldigt seriöst arbete. Vi delar till höger och vänster ambitionerna bakom det arbetet. Vi delar också ansvaret för de år vi själva har varit i makten.

Anförande nr 19

M a r g a r e t a J o h a n s s o n (v): Herr ordförande! Jag blir ännu mer övertygad om den känsla jag fick av ditt svar när jag lyssnar på dig. Det andas lite grann att du har gett upp redan. Här är ett mål som satts upp för 2010, och du skriver att man ska initiera ett arbete och se över hur vi ska fortsätta att förbättra tillgängligheten i vår stad till 2010. Det låter som okej. Men är det inte fram till dess som vi ska se till att vi tar fram ordentliga mätbara kriterier för att nå upp till målen? Det är ändå det man måste göra om man ska hinna hela vägen fram och inte ge upp redan från början.

Du säger också att i den utvärdering som genomförts framgår att styrelsens för handikapporganisationerna för Stockholms stad handikappolitiska program är välgenomarbetat och ställer stora krav på staden. Däremot tror jag att det är skilda uppfattningar när det gäller måluppfyllelsen av handikappolitiskt arbete. Vad menar du med det? Jag tycker att jag även där får en konstig känsla av att man ska luta sig tillbaka och invänta tiden efter 2010.

Du säger vidare att det är viktigt med dialog och samverkan, och där kan jag känna igen med min erfarenhet från Skärholmen hur viktigt det är att vara med på mötena när handikapprådet har sina möten och se hur de har hinder som man måste ändra på. Det är en ekonomisk vinst för de bolag som man har samverkan med och för staden att saker och ting görs rätt från början. Det som görs inom ramen för vad handikapporganisationerna ställer som krav gynnar ju alla medborgare, enligt min mening.

Det är viktigt att fortsätta med det som vi tog fram, en aktiv samverkan med handikapprörelsen, när vi var i majoritet och göra den här staden till den tillgängligaste staden 2010.

Handikapporganisationerna säger själva att vi inte längre ligger i framkant i Stockholm, utan det är många länder som har hunnit i fatt oss och gått förbi oss när det gäller både lagstiftning och omfattande tillgänglighet. Jag tycker verkligen att det är viktigt att ta den här frågan på allra största allvar.

Anförande nr 20

J a c k i e N y l a n d e r (v): Herr ordförande! Vi ska kanske inte prata närvaro i salen utan tillgänglighet i staden. Då tänker jag på handikappade och alla restauranger som vi har i staden. Restaurangerna kanske skulle behöva lite mera stöd och hjälp för att bygga om för att öppna dörrar, ordna trappor och liknande. Nuförtiden finns det på restauranger toaletter och annat tillgängligt, men det finns många gamla restauranger som det blir dyra omkostnader för. Vill man hjälpa de handikappade finns det möjligheter för er att göra det. Det ser vi fram emot.

Anförande nr 21

P e t e r L u n d é n - W e l d e n (m): Herr ordförande! Jag är inte så säker på att jag delar tidigare inlägg. I min världsbild vill jag inte nå målet världens mest tillgängliga huvudstad 2010. Det kanske är något absurt yttrande, men det är att säga att 2010 har vi nått målet, och då kan vi bocka av och lägga tillgänglighetsfrågorna åt sidan. Men tillgänglighetsfrågorna måste vara levande. Ingen av dem som har varit uppe ingår i kommunstyrelsens handikappråd och deltar i de dialoger vi har om hur vi ser på framtiden.

Vi menar från alliansens sida att vi har nått målet, jag vill ändå säga så. När jag för Stockholms stad pratar om handikappolitik utanför staden tittar man med förundran. Vi fick sex sidor i en spansk nationell tidning om att Stockholm har en plan för att uppnå tillgänglighet. Man konstaterar att det inte finns någon annan stad i världen som har satsat 100 miljoner euro för att öka tillgängligheten. Köpenhamns borgmästare, som är socialist, var jätteglad när de nu har bestämt sig för att satsa 15 miljoner kronor om året. Med de proportionerna har vi nått långt.

År 2010 – jag är inte så säker på att vi ska vara så låsta vid 2010. Vi ska ha en vision om tillgänglighet. Men det ska inte bara handla om tillgänglighet för handikappade och funktionshindrade, utan det ska handla om en stad för alla. Jag har barn, jag har burit en barnvagn och konstaterat helt funktionsohindrad hur svårt det är att få in en barnvagn i en buss. Tillgänglighet även för mig som är småbarnsförälder eller för min svärmor som är 82 år och som går med rullator är lika viktig. Det är viktigt att vi skapar en stad för alla där tillgängligheten inte låses i ett enda fack. Redan nu arbetar handikapprådet med att skriva skarpa kriterier för att vi ska komma vidare i en vision om en stad för alla.

Anförande nr 22

A b d o G o r i y a (s): Man kanske inte ska vara förvånad över Moderaternas representanter när de pratar om tillgänglighet. Jag tolkar de kommentarer ni har kommit med att ambitionsnivån är för låg. Man kan gå tillbaka till funktionshindersombudsmannens rapport som har kommit nyligen. Där pekar man tydligt och klart på att i budgeten 2006 saknas ställningstagande till hur arbetet med att uppfylla stadens tillgänglighetsmål ska läggas upp under de kommande åren. Det säger ombudsmannen för funktionshindrade tydligt och klart. Ändå står ni här och säger att ni har uppnått målet.

Handikapporganisationerna säger att samarbetet med er är dåligt. Ni har inte lyssnat på dem. Handikapporganisationerna har till er sagt att de vill ha en samordnare som

ser över de brister som finns och föreslår åtgärder. Ända har de inte fått gehör över huvud taget för sina önskemål.

Jag ställer frågorna fortfarande, och jag har inte fått något svar över huvud taget, varken från Ulf eller från Peter. Har ni för avsikt att tillmötesgå handikapporganisationerna när det gäller dialogen och tillskjuta resurser så att de får den samordnare som de har efterfrågat sedan länge?

Anförande nr 23

M a r g a r e t a J o h a n s s o n (v): Herr ordförande! Det känns som om det var lek med ord. Visst kan man förvänta sig att man ska fortsätta att arbeta med handikappfrågor även efter 2010. Det är någonting som man skrev fram tillsammans med handikapprådet. Man skulle ha den visionen. Jag tycker att det är viktigt att man inte bara viftar bort det. Det är ändå ett mål som vi ska försöka nå på ett eller annat sätt.

Om vi jobbar efter detta mål blir det en stad för alla. De krav som ställs gör att vi går i bräsch för att man ska kunna åka med barnvagn och ha en rollator. Det är en form av funktionshinder att gå med rullator och inte klara sig själv.

När det gäller kriterierna blir jag påmind att Ann-Katrin Åslund stod i talarstolen och frågade oss när vi styrde på vilket sätt vi hade tänkt ta fram kriterier. Då fick jag veta att det skrevs fram kriterier av SLK som sedan inte blev antagna. Gräv i era lådor, det kanske kommer fram någonting som det är dags att damma av och anta i fullmäktige.

Anförande nr 24

J a c k i e N y l a n d e r (v): Herr ordförande! Jag känner dig Peter som en god man, men nu blev jag lite tagen. Det här handlar inte bara om pengar och din morsa, utan om att Stockholm ska bli tillgänglig för alla. Så fort det finns en enda trappa eller en enda dörr som människor inte kan gå eller öppna ligger vi efter. Vi måste se till att denna stad blir tillgänglig för alla. Det är målsättningen. Kan vi borra genom Hallandsåsen eller göra andra saker och fortfarande inte kan se till att staden blir tillgänglig är det farligt. Det som är det farliga med det hela är att politiker i Stockholms stad ställer upp och säger att vi har uppnått målet. Jag häpnar! Jag förstår inte varför Ulf Kristersson inte tar dig i örat och sätter dig på plats, för det borde han göra.

Anförande nr 25

P e t e r L u n d é n - W e l d e n (m): Herr ordförande! Med den nivå som den senaste talaren lade debatten på förstår jag att försöket till en seriös debatt var misslyckat. Har vi en enda dörr i Stockholms stad som inte är handikappanpassad har vi inte uppnått målet som världens mest tillgängliga huvudstad, världens mest tillgängliga huvudstad! Det finns 290 huvudstäder i världen. Skulle ni inbilla er att om Stockholms stad inte har lyckats med alla dörrar ligger vi inte först. Mäter man kriteriet för världens mest tillgängliga stad på det sättet förstår jag att vi inte klarar av att föra en dialog på politisk nivå.

Däremot har vi en väldig bra dialog i kommunstyrelsens handikappråd alla partier emellan, plus brukarföreningar. Det är där vi för diskussioner om vad vi har för ambitioner utan att lägga in några politiska värderingar; för vi har ett gemensamt mål. Man kanske inte tror det när man hör debatten att vi vill göra någonting för att förbättra tillgängligheten för att skapa en stad för alla. Då kan man som Abdo Goriya gå upp och säga att ombudsmannen för handikappade minsann i sin rapport 2006 sade att ni på intet sätt lyckats uppnå målen. Tala om att skjuta sig själv i foten, för ni styrde 2006. Vi köper det argumentet. Även 2007 när vi styr säger ombudsmannen att nu är det ett år mindre kvar till 2010, och nu får ni sätta ni fart. Och vi sätter fart, vi har månadsmöte efter månadsmöte med handikapprådet, vi har lagt upp en taktik för hur vi hanterar budgetfrågan, hur vi ska öka deras möjligheter att påverka. Vi är på väg ut i de lokala handikappråden för att se till att de får en tyngre roll i olika nämnders och bolagsstyrelsers arbete.

Det här är en prioriterad fråga för alliansen. Men det är en fråga som vi håller på med inte bara till 2010 utan en fråga och en vision som vi alla gemensamt måste bära även efter 2010.

Anförande nr 26

A b d o G o r i y a (s): Jag har läst tydligt och klart det funktionshindringsombudsmannen har skrivit i sin rapport. Han skriver till exempel så här att budgeten för år 2007, inte 2006, saknar ett ställningstagande till hur arbetet med att uppfylla stadens tillgänglighetsmål ska läggas upp under de kommande åren. Man tar inte ens upp det i budgeten för 2007. Så mycket är alliansen intresserad av de här frågorna.

Du beskriver att samarbetet fungerar bra. Jag har varit i kontakt med handikapporganisationerna och de säger att samarbetet absolut inte har fungerat med alliansen. Ett konkret exempel är de fem brev som togs upp under förra fullmäktige till representanter för alliansen, framför allt Moderaterna. Ingen har brytt sig om att besvara deras brev över huvud taget. Så mycket intresserade är ni av dessa frågor.

Avslutningsvis konstaterar jag att jag inte fått något svar över huvud taget när det gäller samordnare, det som handikapporganisationerna har efterfrågat sedan länge.

Anförande nr 27

L e i f R ö n n g r e n (s): Ordförande, fullmäktige! Jag kan inte låta bli att ge mig in i debatten. Jag hade förmånen att vara ansvarig för tillgänglighetsfrågor under förra mandatperioden. Jag minns de många debatter vi hade i den här salen när vi diskuterade hur vi skulle uppnå målet till 2010. Vi var rörande överens om att det saknas ordentliga kriterier för hur arbetet skulle ske. Det här förvånar mig lite, för jag har hållit på med stadens politiska organisation, det integrerade ledningssystemet och hur vi skulle följa upp de politiska besluten så att vi visste att det också blev så i verksamheterna som vi sade i den här salen.

När jag började följa upp verksamheterna och se var pengarna var lagda någonstans insåg jag att det var oerhört stora brister i uppföljning. Med det i ryggen gav vi uppdraget till stadsledningskontoret att jobba med hur vi ska få riktlinjer så att vi vet att vi gör rätt saker. Tyvärr blev det en valförlust för vår del, och mycket av det

arbete som vi hade gjort hamnade i någon låda någonstans. Så jag skulle vilja uppmana, precis som en tidigare talare gjorde, att man tittade på det arbete som redan är gjort och nedlagt och där vi var överens om målformuleringarna för det arbetet.

Det var en annan sak som också slog mig när jag tittade i de här ärendena vilka åtgärder som hade vidtagits när jag skulle hålla ett anförande i Bandhagen där man hade gjort tillgänglighetsåtgärder och ville ha ytterligare exempel på vad som var gjort. Jag fick långa listor med åtgärder som var gjorda, med gatstenar, parkvägar, i stråk, i soffor och annat men inte bara det som handlade om fysisk upprustning utan också andra frågor. Det som slog mig och som jag vill skicka med är att det saknas politisk styrning ifrån fullmäktige på vad man ska göra. Det konstaterade jag när jag satt med de här listorna. Det var mycket bra åtgärder. Det var exempelvis 4 miljoner kronor för att rusta upp Bandängens lekpark och göra den tillgänglig även för funktionshindrade, en mycket bra åtgärd. Men jag visste inte om det, trots att jag bodde i området. Jag visste att man grävde upp hela området, men som politiker hade jag ingen aning om att det här pågick och varför det pågick. När jag läste igenom listan var det oerhört många andra exempel på projekt.

Jag tror att det inte bara handlar om att sätta upp kriterier utan också om att man tar tillbaka kontrollen över vad som ska göras och prioritera det utifrån andra åtgärder som vidtas i stadens nämnder och styrelser. På så sätt får man också ett större genomslag, tror jag.

Anförande nr 28

Borgarrådet **K r i s t e r s s o n** (m): Det ligger mycket i Leif Rönngrens påpekanden om att det under de gångna åren, både under er tid och under vår tid, inte alltid har varit glasklart för oss vilken tågordning, prioriteringsordning, som är allra viktigast. Det är alldeles riktigt. Det görs väldigt många bra saker, och ingen ifrågasätter egentligen att det ska göras. Men om tågordningen är den riktiga kan man verkligen diskutera.

Jag vill backa tillbaka till några saker som nämnts i debatten. Den ena är att min uppfattning är att diskussionerna i kommunstyrelsens och handikapprådets diskussioner och i stadsdelsnämndernas diskussioner är meningsfulla och bra diskussioner. Jag känner inte alls igen bilden att det skulle saknas bra samtalsklimat. Att man sedan inom ramen för konstruktiva samtal har olika uppfattningar är närmast självklart. Det motsatta hade varit i stort sett chockerande. Jag känner inte alls igen den bilden. Jag tycker att det arbete som Peter leder och det arbete som leds av facknämnder och stadsdelsnämnder görs på ett väldigt seriöst sätt.

När det gäller uppföljningen delar jag det Leif Rönngren sade. Stadens kvarnar mal ganska långsamt. Men en uppföljning från stadens sida är på väg. Jag har själv sett ett utkast. Vi kommer att få se en tydlig sammanställning av den otroliga mängd av beslut som är fattade inom ramen för en miljard kronor. Det förändrar inte det faktum att det lite mer komparativa, jämförbara, med andra huvudstäder är komplicerat. Alldeles oavsett om vi på allvar skulle tycka att det som behövs redan är gjort eller inte ändrar det inte det faktum att det alltid finns mer att åstadkomma. Där har Peter helt rätt.

*§ 10 Muntlig frågestund**Fråga nr 1. Redbulls flygevenemang*

Anförande nr 29

Borgarrådet M o g e r t (s): Jag skulle vilja fråga borgarrådet Nordin om Redbulls Air Race som man kallar för flygsportens Formel I, som staden har bjudit in och som har varit ett ärende i SPR. Det är en av tio deltävlingar som ska hållas i Stockholm i början av juli, om sex—sju veckor och som vi har sett att man nu säljer biljetter till.

Det är dock behäftat med en del problem. Vi kunde läsa i tidningar för ett tag sedan att länspolismästaren har sagt nej. Luftfartsstyrelsen säger nej med motivet att man då måste stänga av Bromma i två dagar. Det är kanske större problem än så. Trafikkontoret säger nej eftersom man måste inhägnat Söder och Norr Mälarstrand och Riddarholmen för att kunna ta entré. Det kanske största problemet av allt är att åtminstone trafikborgarrådet inte vill ta ställning.

Det här var någon vecka sedan. Man hade inget tillstånd, det hade inte varit på nämnden. Min fråga till finansborgarrådet är: Har de nu fått tillstånd till avspärningarna då man redan säljer biljetter? Eller kommer de att få det?

Anförande nr 30

Borgarrådet N o r d i n (m): Fru ordförande! Bakgrunden till detta när det gäller stadens engagemang är, som borgarrådet Mogert väl vet, ett beslut i Stockholm Business Region enligt de rutiner som vi har för den här typen av ärenden. Jag är inte uppdaterad på tillståndsgivningen.

Luftfartsstyrelsen är en statlig myndighet som staden inte har något inflytande över. När det gäller trafikkontoret är den underrättelse som jag hade senast, den kanske har ändrats nu, att man inte hade inkommit med fullödiga ansökningar om de avspärningar man ville göra. Så är det.

Staden tog ställning till att detta ur evenemangssynpunkt kunde vara intressant för Stockholm, och då måste normala tillstånd ges. Det är inte ett politiskt beslut utan ett beslut som fattas på grundval av de lagar och regler som vi har.

Anförande nr 31

Borgarrådet M o g e r t (s): Fru ordförande! Det var ett på sätt och vis intressant svar. Men som ordförande för SPR måste man känna ett visst ansvar för samordningen av stadens arbete kring detta. Trafikkontoret har åtminstone till medier sagt att man inte vill vara med om den här typen av avstängningar, och trafikborgarrådet inte har några kommentarer utan väljer att inte ta ställning, varken för eller emot, och det är sex veckor kvar till ett evenemang som man redan säljer biljetter till.

När tycker finansborgarrådet att det är rimligt att arrangören får besked om tillstånd om man inte fått det än?

Anförande nr 32

Borgarrådet N o r d i n (m): Man kan inte få besked innan man ansöker för det första, borgarrådet Mogert. För det andra är tillstånden under beredning. Då har vi den principen i staden att man ska se på det så fort som möjligt och ge besked på ansökningar. Vi har också inrättat en lotsfunktion för att det ska vara lättare för arrangörer att komma in i staden så att man inte ska ha problematiken att hitta runt kring olika tillståndsgivare.

Allt detta är, såvitt jag är rätt underrättad, i full aktion även för detta evenemang. Det finns ingenting som ligger vid sidan av eller hanteras på ett annat sätt när det gäller det här evenemanget. Om det finns tjänstemän på trafikkontoret som uttrycker farhågor över stora avspärningar är det väl, oss gamla trafikborgarråd emellan sagt, inte första gången i världshistorien det inträffar.

Anförande nr 33

Borgarrådet M o g e r t (s): Nej, finansborgarrådet Nordin, det är inte första gången och sannolikt inte sista gången heller. Det som möjligen är överraskande är att trafikborgarrådet hade så lite att säga i den här frågan. Men jag tolkar finansborgarrådet som så att den här frågan kommer att lösa sig och att den kommer att komma upp på nästa trafiknämnd.

Anförande nr 34

Borgarrådet N o r d i n (m): Fru ordförande! Tolkar mig bara på ett sätt, Roger Mogert. Det här hanteras på normalt sätt. Sedan är det inte min sak att peka finger åt de olika tillståndsgivarna vilka tillstånd de ska ge. Det ska ske inom ramen för rådande regelverk.

Fråga nr 2. Isen på Gubbängens idrottsplats

Anförande nr 35

S t e f a n N i l s s o n (mp): Ordförande, fullmäktige! På Gubbängens idrottsplats spelar världens största bandyklubb. Ungefär 600 barn och ungdomar spelar bandy i Gubbängen, Gubbängen Bandy. På idrottsplatsen finns en elvamannaplan för bandy som är konstfrusen, och det finns också vid sidan om en sjuvannaplan som är tänkt vara konstfrusen. Den är förberedd för att vara konstfrusen, men aggregatet som används för att frysa isen räcker till för bara elvamannaplanen. Det har fått till konsekvens att man måste avvisa en hel del ungdomar som spelar bandy på grund av att man inte har is på sjuvannaplanen. Det är inte så ofta vi har naturis numera.

Som jag har förstått har idrottsnämnden i budgeten anslagit några miljoner för att ge det här aggregatet tillräcklig kapacitet för att kunna frysa även sjuvannaplanen. Idrottsnämnden har bestämt sig för att dra tillbaka pengarna.

Min fråga är: Kommer Gubbängens idrottsplats att ha tillgång till konstfrusen is på denna sjuvannaplan när bandysäsongen börjar i höst?

Anförande nr 36

Borgarrådet S j ö s t e d t (fp): Det är en intressant fråga du tar upp. Jag ställde samma fråga när jag blev idrottsborgarråd och tog över efter er majoritet: Varför hade man anlagt en bandybana utan kylaggregat? Frågan övergår fortfarande mitt förstånd, kan jag säga. Det finns dock inga skäl att ändra på det just nu. Vad det handlar om är att bandyn i Stockholm har 1 200 timmar till sitt förfogande och använder bara 733 av dem. Det finns med andra ord en väldig överkapacitet av bandytimmar i Stockholms stad.

De medel som var avsedda för det kylaggregat som ni aldrig installerade på den bandyplan som ni byggde har använts i stället för att gå till bandyplanen i Spånga där vi ville göra asfalt för att man skulle kunna frysa isen lättare och kunna använda planen till andra ändamål även på vintern. Det förefaller vara betydligt mycket vettigare eftersom bandyn inte använder sina istider i den mån som man skulle kunna göra.

Anförande nr 37

S t e f a n N i l s s o n (mp): Jag uppfattar svaret som att det inte kommer att bli någon konstfrusen is i Gubbängen, i alla fall inte under 2008, på sjumannaplanen. Då är min följdfråga: Kommer ni att budgetera för 2009 så att aggregatet kommer att ha den behövliga kapaciteten?

Anförande nr 38

Borgarrådet S j ö s t e d t (fp): Vi har en rekordstor investeringsbudget, och det kommer att stå ett kylaggregat på stället den dag bandyn behöver ha alla de timmar som de vill ha.

Jag kan bara konstatera att vi inte ska lägga ned en massa skattepengar på idrotten som ska gå till att ungdomar rör på sig när de inte använder de timmar som redan finns.

Jag upprepar: Bandyn hade 1 200 timmar och använde 733. Det säger sig självt att det inte behövs ett nytt aggregat, det behövs nya utövare.

Anförande nr 39

S t e f a n N i l s s o n (mp): Det tycker jag låter väldigt olyckligt. Det förvånar mig att det finns en sådan överkapacitet. Men är ditt svar på min fråga att ni sannolikt inte kommer att budgetera för att så att säga uppdatera kylaggregatet så att man kan använda hela isen?

Anförande nr 40

Borgarrådet S j ö s t e d t (fp): Svar på den här frågan är fullkomligt glasklart. Det finns pengar i budgeten. Vi har enormt mycket pengar till idrottsinvesteringar. Det finns pengar avsatta till kylaggregat, men jag kommer aldrig att säga ja till detta kylaggregat förrän det finns ett behov. Det finns enorma behov på alla möjliga håll i staden, men det finns inget behov av det här kylaggregatet som ni i er stora vishet

inte installerade samtidigt som ni installerade rören under bandybanan. Så det var ett lite konstigt men ganska förnuftigt beslut i det längre perspektivet.

Fråga nr 3. I vilken omfattning sker inspektion av förskolor och skolor i privat regi?

Anförande nr 41

I n g e r S t a r k (v): Att förskole- och skolinspektörerna är oerhört viktiga och att de snarast skulle behöva bli fler är vi helt överens om. Det är jag övertygad om. Men min fråga handlar om: I vilken omfattning sker inspektion av förskolor och skolor som drivs i privat regi? Vi har haft ganska mycket problem med privata förskolor till exempel. Vi kan konstatera att de inte är inspekterade, i varje fall inte på det sätt som de borde ha inspekterats.

Anförande nr 42

Borgarrådet E d h o l m (fp): Fru ordförande! Man måste skilja på inspektion och tillsyn. Inspektion av förskolor sker någon gång vartannat år. Vi har ökat på antalet och kommer förhoppningsvis att kunna fortsätta att göra det. Detsamma gäller för fristående skolor. Men då ska man komma ihåg att fristående skolor egentligen är en fråga för Skolverket. Sedan är nästan 100 procent av de fristående skolorna i Stockholm intresserade av att bli inspekterade av Stockholms stad.

Sedan finns också tillsyn, och det omfattar mer av akututryckningar, där man kanske fått information om att det har skett oegentligheter eller att barn far illa. Det kan ske precis när som helst, och det kan också ske i form av flygande tillsyn, det vill säga att man inte annonserar sin ankomst. Det sker av naturliga skäl mycket mer sällan, i kanske vissa enheter ofta, som i fråga om Bismilahi där vi drog in tillståndet och lade olika typer av förelägganden.

Min ambition är att vi ska, när vi får upp ärendet i juni om skärpt regelverk för detta, ska försöka få till stånd en verksamhet där utbildningsförvaltningen blir bättre på att reagera på eventuella missförhållanden. Det är ju det viktigaste, att man blir snabbare i själva tillsynen snarare än inspektionen.

Anförande nr 43

I n g e r S t a r k (v): Då har jag en följdfråga. Låt oss ta Bismilahi som ett exempel. Vi vet att Rinkeby stadsdelsnämnd larmade ganska mycket om hur förhållandena var på förskolorna och att det inte var någon vidare bra kvalitet. Trots detta sägs att man aldrig upptäckte missförhållandena vid inspektionerna.

Gjordes det inga inspektioner när Rinkeby stadsdelsnämnd larmade? I alla privata förskolor och privata grundskolor och skolor anser vi att det måste vara obligatoriskt att de inspekteras och att man har en mer regelbunden tillsyn i och med att vi faktiskt använder skattemedel till driften av de här förskolorna. Då måste man vara oerhört noga med att också kontrollera ekonomin. Det görs inte ordentligt.

Anförande nr 44

Borgarrådet E d h o l m (fp): Fru ordförande! Det är just därför som vi ser över det här, och förhoppningsvis kommer det ett ärende. Jag vet inte på rak arm när de olika inspektionerna gjordes av Bismilahi. Men det gjordes både 2007 och 2008. Sanningen är att av den pedagogiska inspektionen kunde man inte se sådana brister att det var fråga om att dra in bidragen. De bristerna uppdagades senare när man började titta på ekonomin. Stockholms stad har varit Ekobrottsmyndigheten behjälplig när det gäller att ge en del fakta i målet.

Jag hoppas verkligen att det ändrade regelverket ska göra det möjligt för ledningen för enskilt driver verksamhet att vara snabbare vid tillsynen både när det gäller det pedagogiska innehållet – det var ett tillstånd som drogs in för ett par veckor sedan i en annan förskola – men också när det gäller ekonomin. Dock måste man komma ihåg när det gäller ekonomin att det är betydligt svårare, för vi kan gå in och begära revisionsrapport och sådant men har ingen rätt att ta datorer i beslag, utan det är en fråga för polis och åklagarväsen.

Anförande nr 45

I n g e r S t a r k (v): Fru ordförande! Då kan jag säga att det är väl just det som vi anser är det stora problemet med att använda våra skattemedel på det sättet att man inte kan kontrollera ekonomin ordentligt. Det gör inte saken bättre.

Det nya regelverket får vi innerligt hoppas blir så skarpt att vi får en bättre inspektion. Vad jag vet var det så att man upptäckte brister i de här förskolorna när man gjorde inspektionerna, men det är möjligt att de inte var av den arten att det gick att dra in tillståndet med det regelverk som vi har. Men jag ser fram emot att vi får skärpta regler på den här punkten. Just det här med ekonomin är problemet, att man inte kan kontrollera tillräckligt väl.

Anförande nr 46

Borgarrådet E d h o l m (fp): Fru ordförande! Jag kan bara konstatera att det regelverk som vi har på det här området är exakt samma regelverk som vi hade under den förra mandatperioden när bland annat Vänsterpartiet var ansvarigt. Det är klart att det nu kommer att bli förändringar. Vi har dragit in tillstånd på ett sätt och i en omfattning som inte skedde under förra mandatperioden när bland annat Vänsterpartiet och Socialdemokraterna var ansvariga.

Självklart måste vi se till att skattemedel används på bästa möjliga sätt och att oavsett om det är fristående eller kommunal verksamhet ska den vara bra för barnen. Det tror jag att vi alla är överens om. Men de allra flesta fristående förskolor i Stockholm har en utmärkt verksamhet som också är mer populär bland föräldrarna än vad den kommunala verksamheten är. Det gäller att få lite proportioner på frågan så att man inte svartmålar alla fristående förskolor. De är ungefär 400, och hittills under den här mandatperioden har vi dragit in tre tillstånd.

Fråga nr 4. Husby sociala forum

Anförande nr 47

T e r e s L i n d b e r g (s): Fru ordförande! Den 16—17 maj i år anordnades Järva sociala forum. Själv befann mig ute i Husby under de här dagarna. Det var organiserat av järvabor. Allt som allt var det väl ungefär 100 personer som diskuterade Järvalyftet. Det var överlag en bra stämning, och man ville ha en dialog och ett samtal. Till själva avslutningen på forumet hade man bjudit in stadens politiker från samtliga partier till en politikerutfrågning. Majoriteten kom vid denna utfrågning att representeras av en ballong.

Min fråga till borgarrådet är: Hur tror borgarrådet att man ska kunna ha en dialog och få den att komma till stånd om man inte deltar i samtal? Det känns mycket märkligt. Jag undrar hur borgarrådet ser på denna dialog, som man ständigt pratar om när det gäller Järvalyftet.

Anförande nr 48

Borgarrådet L a r s s o n (m): Det är vansinnigt roligt, Teres Lindberg, att du är ute i Husby och att du var där det aktuella datumet. Jag kan informera att jag för min egen del är ett par tre gånger i veckan ute i Husby eller i närliggande stadsdelar och gör det du beskrev att du gjorde, nämligen talar med boende och andra aktörer i området, företag, föreningar och trossamfund med syftet att lyssna på de idéer som sprudlar i hela Järvaområdet om hur man ska komma till rätta med en del problem men också hur man ska kunna hantera idéer och liknande för framtiden och som också finns inom Järvalyftstankarna.

Just det aktuella datumet kunde jag inte komma. Några dagar innan hade stadsdelsnämnden arrangerat ett sammanträffande med en del av dem som också, som jag förstod, skulle delta i det möte som du deltog i. Jag är övertygad att det kommer att bli en rad olika sammanträffanden dels med boende, dels med andra i området om de frågor som du efterlyser. Jag ser fram emot en fortsatt dialog.

Anförande nr 49

T e r e s L i n d b e r g (s): Ordförande! Det ryktades att du hade varit där bara några dagar innan. Problemet var att det var ett rykte. Ingen av de boende visste om att det hade varit något. Det är lite symboliskt.

Jag har mycket stor förståelse för att borgarrådet är upptagen, men det är högst anmärkningsvärt att fullmäktiges största parti ska vara helt avhängigt av om borgarrådet kan vara där eller inte. Om jag hade varit förhindrad hade jag sett till att någon annan socialdemokrat hade varit där och representerat oss.

Det känns väldigt mycket som att er satsning på Järvalyftet kommer att bli och är det som blev symbolen för borgarrådet vid utfrågningen, lika tom som ballogen, alltså bara luft. Det känns tråkigt och beklämmande.

Anförande nr 50

Borgarrådet L a r s s o n (m): Jag kan bara betona vikten av att samtliga som är intresserade av Järvalyftet och de satsningar som staden gör i området för att komma till rätta med en del av de problem som finns men också för att ta till vara de goda krafter som finns i området deltar i det och är ute och för en dialog med de berörda. Jag kommer att fortsätta med det. Jag är som sagt ute ett par tre gånger varje vecka och träffar boende och andra aktörer, och så kommer vi att fortsätta.

Att jag inte deltog i just det möte som Teres Lindberg var på är det som det är med den saken, men jag kan konstatera att vi har flera möten framför oss. Kanske rent av att Teres och jag stöter på varandra i sammanhanget när vi är där ute.

Anförande nr 51

T e r e s L i n d b e r g (s): Det känns som att borgarrådet ändå missar poängen. Problemet är att det är oppositionen som för dialogen medan majoriteten är frånvarande. Det är det som är det stora problemet.

Fråga nr 5. Har en anmälare till socialtjänsten rätt att vara anonym?

Anförande nr 52

E i v o r K a r l s s o n (mp): Fru ordförande, ledamöter! Alla som uppmärksammar att barn far illa ska anmäla detta till socialtjänsten. Då kan man antingen uppge sitt namn eller välja att vara anonym. Eftersom såväl barn som far illa som anmälningar om hemförhållanden är allvarliga ingrepp för den som berörs borde man våga ange sitt namn men få vara anonym i handlingarna. Det borde gå att koda namnet i originalhandlingarna.

I Stockholm ringde en kvinna, vi kan kalla henne för Eva, och anmälde ett fall där hon befarade att barn far illa. Eva sade inte sitt namn, men en tjänsteman på socialen noterade det telefonnummer som kom upp på socialens nummerpresentatör. Efteråt blev Eva uppringd av tjänstemannen som sade att han skulle skriva in hennes anmälning av familjen. Tjänstemannen sade att Eva borde ha tänkt på att trycka in skyddat nummer som tydligen kan anges med stjärna 33 ruta. Men vem gör det, eller ska det behövas när man ringer en myndighet?

Anser socialborgarrådet att personer som vill vara anonyma i sin anmälan ska få ha rätt att vara det?

Anförande nr 53

Borgarrådet K r i s t e r s s o n (m): Jag har också hört talas om det konkreta fallet, men i grundfrågan är det ingenting som jag kan tycka. Man har rätt att vara anonym i sin anmälan. Det kan varken jag eller någon tjänsteman inom socialtjänst påverka.

Anförande nr 54

E i v o r K a r l s s o n (mp): Det var ett märkligt agerande av en tjänsteman. Eva blev rädd när hennes namn kom in i handlingarna eftersom hon uppfattat mamman som lite instabil eller psykiskt sjuk. Eva befarade att sekretessen skulle läcka ut om mamman begärde kopia av sin journal. Men Eva upplevde också tjänstemannens agerande som ett övergrepp på sin person. Men hon vågade inte anmäla händelsen. Eftersom hennes namn finns i originalhandlingarna kommer även polisanmälan att bli offentlig.

I Blekinge anmälde två poliser en privatperson till socialen på grund av vad de ansåg vara en brist i hemvårdnad av en liten flicka. En av anmälarna kallades till ett möte med socialens handläggare och mamman, ytterst olämpligt. Efter anmälan har mannen råkat ut för diverse tråkigheter. Han har även polisanmälts av mamman för egenmäktigt förfarande. Det är viktigt att socialen har ett trovärdigt beteende så att allmänheten ska våga anmäla, detta för att ett barn som får illa ska få hjälp.

Anförande nr 55

Borgarrådet K r i s t e r s s o n (m): Fru ordförande! Lagen ska naturligtvis respekteras. Sedan är det ingen tvekan om att det är bra, i den mån det är möjligt, att människor vill stå för sina anmälningar så att man kan ha en så noggrann dialog som möjligt och få veta vad som har hänt. Men det är ingen tvekan om att vill man vara anonym om man har eller upplever sig ha skäl till det ska reglerna respekteras.

Anförande nr 56

E i v o r K a r l s s o n (mp): När det gäller Stockholmsfallet vet varken länsstyrelsen eller JO Kerstin André om tjänstemannen gjorde rätt eller fel. Det går inte att avgöra förrän ett sådant fall kommer till prövning. Men vem vågar anmäla ett fall om anmälaren är rädd för repressalier? JO har sagt att en anonym anmälare inte får pressas att ge uppgifter som sitt namn, och förvaltningen får inte efterforska källor. Men samtidigt har JO sagt att en socialtjänst som har nummerpresentatör inte bryter mot lagen. Det här är kluvet.

Det är ett allvarligt men ibland nödvändigt ingrepp i en familjs integritet att göra en anmälan. Men samtidigt är det socialtjänstens uppgift att utreda att det inte rör sig om felaktiga eller falska anklagelser. Den angivna måste skyddas från felaktigheter, och anmälaren måste få känna förtroende för socialtjänsten.

Anförande nr 57

Borgarrådet K r i s t e r s s o n (m): Självklart måste man känna förtroende för socialtjänsten när man anmäler saker. Jag ska inte försöka recensera JO:s handläggande av det här ärendet, eftersom jag inte kan det särskilt bra. Men det är väl rimligen så att även om man råkar ringa tillbaka på ett nummer på en nummerpresentatör är det knappast ett telefonnummer som gör en anmälan. Anonymiteten i själva anmälan måste fortfarande vara helt intakt, även om telefonnumret skulle synas på en display. Det är tekniska frågor som jag måste medge att jag inte är helt underkunnig om.

Fråga nr 6. Situationen på trafikkontoret

Anförande nr 58

T o r h i l d L a m o (v): Jag nåddes som andra ledamöter i trafik- och renhållningsnämnden i förra veckan av ett brev från de fackliga organisationerna på trafikkontoret där de berättar att de säger upp samverkansavtalet därför att arbetsituationen är så dålig på trafikkontoret. Jag har sedan dess försökt nå trafikborgarrådet både på telefon och via mejl för att höra hur man uppfattar situationen. Jag tycker ändå att frågan är ganska viktig att ta tag i. Men jag har inte lyckats nå honom.

Då vill jag ställa frågan till dig som är borgarråd med personalansvar hur man tänker hantera den här situationen. Jag tycker att det känns som en väldigt allvarlig fråga att vi på en av stadens arbetsplatser har ett så dåligt arbetsklimat att man anser att man måste säga upp samverkansavtalet.

Anförande nr 59

Borgarrådet N o r d i n (m): Fru ordförande! Tack för frågan, Torhild Lamo. Jag vill säga att även om vi har en situation där det lokala facket har sagt att man vill säga upp samverkansavtal kan vi inte dra den omedelbara slutsatsen att arbetsituationen på trafikkontoret generellt sett är dålig. Jag drar i alla fall inte den slutsatsen. Enligt den medarbetarenkät som staden har gjort är resultatet för trafikkontoret inte dåligt på något sätt utan har precis som alla förvaltningar och bolag frågor som man arbetar med.

Vad som görs med anledning av detta från min sida som den som har det övergripande ansvaret för personalpolitiken är att se till att personalavdelningen får föra diskussioner dels med det lokala facket, dels med det centrala om den här situationen, som jag utgår från kommer att kunna lösas.

Anförande nr 60

T o r h i l d L a m o (v): Det är väldigt bra att man vill ta tag i frågan. Det ser jag som positivt. Det är inte bara delar av facket utan de tre stora fackliga organisationer som organiserar medarbetarna som reagerat. Det som visat sig i enkätundersökningen är att man har väldigt dåligt förtroende för framför allt ledningen på trafikkontoret. Det är en fråga som ytterst ligger i nämnden men även förstås på kommunstyrelsen. Därför tycker jag att det är viktigt att vi tar tag i frågan. Jag beklagar att trafikborgarrådet inte är här och kan svara på frågan, som ytterst ansvarig i nämnden.

Fråga nr 7. Hur staden ska arbeta med regionförstoringen i enlighet med ansvarskommitténs arbete

Anförande nr 61

J a n V a l e s k o g (s): Det här är en stor fråga som diskuteras i hela landet, medan det i princip läggs locket på i Stockholm när vi försöker ta upp detta.

Bakgrunden är de stora problem som finns i regionen när det gäller dålig planering i olika frågor som infrastruktur, bostäder och det regionala samarbetet i andra frågor. Det är nästan så att staten har fått gripa in i form av Stockholmsberedningen och annat därför att regionen inte kan samarbeta själv och bedriva ett arbete i dessa frågor. Att någonting måste göras är helt klart. Vi måste ta hänsyn till den globalisering som sker, och det innebär att vi måste ha en annan typ av regionindelning.

Då är frågan hur Stockholm bör arbeta med det här utan att lägga locket på, utan att bedriva bypolitik, och där man deltar. Hur ska vi åstadkomma en regionförstoring? Hur ska man göra, tillsätta utredning eller annat? Hur ser kommunledningen på frågan? Hur får vi ett arbete där man analyserar möjligheter och kanske också problem med detta? Just nu händer ingenting såvitt jag vet.

Anförande nr 62

Borgarrådet N o r d i n (m): Fru ordförande! Tack för frågan, Jan Valeskog. Jag tycker nog att Stockholms stad är mycket aktiv i frågan regionalt och samarbetar på olika sätt. Jag vill bara påminna om till exempel Stockholm Business Region där 46 kommuner i dag är medlemmar, 46 kommuner bidrar och betalar och samverkar i en rad frågor inom ramen för detta. Det är ett exempel. Vi har naturligtvis andra exempel på områden där vi aktivt samarbetar. Vi är besjälade av att ha välfungerande tillväxtregioner som samverkar och har en god infrastruktur.

Jag tycker, fru ordförande, att Jan Valeskog målar upp en onödigt mörk bild av vår förmåga att göra till exempel prioriteringar som vi har gjort när det gäller infrastrukturen. Jan Valeskogs parti valde att hoppa av när det gäller finansieringen. Det beklagar jag, men likväl har Stockholmsregionen kunnat visa resultat.

Hur vi ska arbeta när det gäller den administrativa indelningen handlar det om en rad frågor som måste prövas. Jag tror att man vinner på att inte genomföra förhastade beslut som faktiskt kan få ganska oönskade konsekvenser både för Stockholms stad och även för andra parter. I den delen tycker jag att man har ett antal områden att gå igenom och analysera mycket noggrant innan man beslutar. Men under tiden står det inte stilla på något sätt, utan vi fortsätter det här samarbetet som rör inte minst infrastruktur men även andra frågor med en rad kommuner. Titta på Stockholm Business Region, det är ett mycket stort område av kommuner som samverkar där.

Anförande nr 63

J a n V a l e s k o g (s): När jag hör Sten Nordin här förstår jag varför locket ligger på och ingenting sker. Det verkar som att finansborgarrådet inte riktigt har förstått själva innebörden i ansvarskommitténs arbete. Det handlar inte om att vi ska samarbeta och ha diskussionsklubbar oavsett om det är Stockholm Business Region, KSL eller regionala kontoret där det finns, och det vet finansborgarrådet om, ingen beslutskraft över huvud taget. Man kan ge råd, ge prioriteringslistor och försöka enas i all välmening. Ansvarskommittén pratar om att man ska ha beslutskraft, att man ska lyfta ned statliga beslutsbefogenheter, statliga medel, pengar, och att man konkret ska kunna styra över infrastrukturplanering, bostadsförsörjning, utbildning och forskning och samarbeta om inte minst kollektivtrafik som är en stor fråga i den här regionen när det gäller kommunikationer. Konkurrenskraften står enligt många

utredningar i nära samband med att man kan få en stark region. Då kan vi inte fortsätta som i dag. Det är helt uppenbart.

Då kan inte heller Moderaterna, som ibland sinsemellan, blockera frågan, utan man bör göra något. Vad kan Stockholms stad göra?

Anförande nr 64

Borgarrådet N o r d i n (m): Fru ordförande! Mig veterligt har Jan Valeskog och Socialdemokraterna inte presenterat någon färdig modell för detta, utan ni är väldigt duktiga på att ropa på andra. Regeringen måste göra någonting, finansborgarrådet måste göra någonting, finanslandstingsrådet måste göra någonting. Men sanningen att säga har ingen presenterat en färdig modell, varken när det gäller ansvarsområden eller när det gäller geografisk indelning eller något annat och som ligger färdigt att ta ställning till.

Jag tycker att det finns en rad frågor som måste belysas ytterligare och som lämpligen kan föras ut i en kommande valrörelse så att medborgarna kan ta del och vara med. Just nu bedrivs det här väldigt mycket som ett politikerprojekt, och det tycker jag är det som jag är mest kritisk emot i hela regiondebatten så som den drivs nu. Det här drivs som ett politikerprojekt där man inte pratar så mycket om det som är vårt uppdrag, vad som är medborgarnas bästa, hur de får service, transporter och annat. Vi måste kunna lägga fram alternativ så att medborgarna kan engagera sig i diskussionen.

Anförande nr 65

J a n V a l e s k o g (s): När det gäller ansvarsfrågorna är det just detta som diskuteras runt om i landet utom i Stockholm. Det finns hur mycket utrett material om detta som helst. Om finansborgarrådet menar allvar med att frågan behöver belysas ytterligare och vad den innebär för Stockholm, varför tillsätter finansborgarrådet inte en utredning som kan titta på vad den innebär för Stockholm? Hur ska vi stärka Stockholmsregionen, och hur stor ska den bli, med Sörmland och Västmanland eller inte?

Att ha dagens konstruktion kan inte vara något som hör framtiden till. Det brister en hel del i trovärdighet när finansborgarrådet säger att vi måste utreda frågan ytterligare. Om man nu tycker det, ta fram ett utredningsunderlag och tillsätt en utredning. Det sker inte, utan ni blockerar frågan, ni är rädda för frågan, ni lägger locket på. Ni agerar som riktiga bypolitiker.

Anförande nr 66

Borgarrådet N o r d i n (m): Fru ordförande! När man tittar på olika undersökningar om vår region är det väldigt varierande bild om huruvida det har varit en debatt på bredden och hur mycket det har varit ett politikerprojekt, skulle jag vilja säga. Det är likadant när det gäller hur pass enig man till syvende och sist är i politikergruppen om hur den ska se ut. Jag tror möjligen att det är Hallands ansökan om en egen region som har den starkaste medborgerliga förankringen, Jan Valeskog.

Det är kanske inte den typ av regioner som du efterlyser trots allt när det gäller storleken.

När det gäller storleken skulle Stockholms stad med en miljon invånare framöver kunna vara en egen region. Men jag tror inte att det är svaret därför att vi inte är en egen tillväxtregion. Därför ska vi vara öppna för samarbete, för vi är beroende ömsesidigt av detta. Det är det vi ska jobba vidare med.

Jag tänker skynda långsamt när det gäller att faktiskt slutgiltigt besluta om administrativa gränser, och framför allt är det viktigt att väljarna får vara med i den diskussionen och avgöra detta.

Fråga nr 8. Besparingar på Nytorpsskolan

Anförande nr 67

I n g e r S t a r k (v): Fru ordförande! Det är väldigt många grundskolor som befinner sig i en ekonomisk kris i Stockholm i dag. Det är en fråga som vi har ställt frågor om tidigare och inte fått något bra svar på, tycker jag. Nu gäller det Nytorpsskolan som ska spara in 4½ miljon. Med de slimmade organisationer som finns i grundskolorna i dag och med sämre lärartäthet och elevhälsovård, elevhälsoteamen som inte är fulltaliga och så vidare blir 4½ miljon att spara in under 2008 en jättetuff uppgift, egentligen helt omöjlig, att klara av. Samtliga fackföreningar på Nytorpsskolan har larmat och skickat ett brev till oss i utbildningsnämnden.

Jag vill ställa frågan till dig, Lotta: Hur ska det gå till? Hur ska skolan klara av den här situationen? Kan man tänka sig att anslå mer pengar?

Anförande nr 68

Borgarrådet E d h o l m (fp): Fru ordförande! Till att börja med är det så att vi under de ett och ett halvt år som vi har varit ansvariga för skolan i Stockholms stad har ökat skolschablonen mer än vad ni lyckades med under de fyra år som ni satt vid makten i Stockholm.

Vi har ungefär 140 grundskolor i Stockholms stad, och de har alla olika ekonomi och olika ekonomiska förutsättningar, bland annat utifrån den socioekonomiska profil som eleverna har. Vad jag förstår har man på Nytorpsskolan bestämt sig för att starta elitklasser i ishockey. Därmed ändras strukturen på elevunderlaget ganska kraftigt. Jag har verkligen fullt förtroende för att rektorn kommer att kunna hantera detta på bästa sätt. Han har också sagt att eleverna förhoppningsvis ska märka mycket lite av detta när de kommer tillbaka till skolan i höst.

Anförande nr 69

I n g e r S t a r k (v): Du får faktiskt ursäkta mig, Lotta, men det finns inte en möjlighet att spara in 4½ miljon på Nytorpsskolan utan att det märks. Om rektorn säger att det går bra att spara in 4½ miljon säger åtminstone inte lärare och övrig personal det. Det kommer att sparas in på elevhälsa, fritidsledare, på den viktiga

kringspersonalen. Det är det jag menar att vi aldrig menar att vi får några svar på. Du säger samma sak varje gång: Vi har ökat schablonen mer än ni. Ja, ja, men faktum är att grundskolorna inte hade sådana här oerhört stora underskott när vi satt i makten.

I vår budget för 2008 föreslår vi en kriskommission för skolan. Det blir alltmer tydligt att det blir nödvändigt att tillsätta en sådan omedelbart. Det är ett sluttande plan. 4½ miljon, Lotta, pratar vi om.

Anförande nr 70

Borgarrådet E d h o l m (fp): Fru ordförande! Jag förstår att Vänsterpartiet absolut inte vill tala om sina satsningar under förra mandatperioden, eftersom de lyste med sin frånvaro och man till och med sänkte skolschablonen ett år. Så det har jag full förståelse för. Men vi höjer skolschablonen, och de flesta skolor går runt i dagsläget. Sedan finns det skolor som till exempel tappar elever. Vi har ett system med elevpeng, inte med anslag. Det finns också skolor som helt och hållet förändrar elevunderlaget, till exempel Nytorpsskolan.

Jag tycker att det är viktigt att uttala att man har ett förtroende för de rektorer som vi har i Stockholm och för att de hanterar de uppgifter som de har på ett bra och professionellt sätt.

Anförande nr 71

I n g e r S t a r k (v): Rektorn på Nytorpsskolan är tvungen att spara in 4½ miljon. Så är det. Han kommer väl att göra det på ett eller annat sätt. Men du kan inte påstå att det inte kommer att märkas.

Sedan tycker jag att det börjar bli oerhört tröttsamt när du påstår att vi under förra mandatperioden inte gjorde några satsningar. Det är inte sant. Du fortsätter att hävda att ni har höjt skolschablonen, och därför är ni mycket bättre än vi. Men nu var det faktiskt så att Nytorpsskolan, om vi tar det exemplet, inte hade 4½ miljon i underskott. Hökarängsskolan hade inte 2½ miljon i underskott.

Jag kräver ett svar på frågan: Varför går grundskolorna med så stora underskott?

Anförande nr 72

Borgarrådet E d h o l m (fp): Det som händer på Nytorpsskolan när man startar elitklasser i ishockey kan var och en förstå. Då får man en helt annan kategori elever än den man har haft tidigare. Jag tillhör dem som tycker att det är rimligt att man har ett socioekonomiskt fördelningssystem. Elever som kommer från betydligt svårare förhållanden än andra elever bär med sig en större skolpeng.

Jag vill påminna Inger Stark om att det är det system som Socialdemokraterna och Vänsterpartiet själva hittade på under förra mandatperioden och som faktiskt fortfarande gäller i Stockholms skolor. Vi har en större lärartäthet i skolor där många barn har invandrarbakgrund, där många barn har föräldrar med låga inkomster och låg utbildning. Jag tycker att det är rätt och riktigt. Men det är klart att när man

förändrar profilen på en skola förändras också tilldelningen av pengar, och jag tycker inte att det är så väldigt märkligt.

§ 17 Förvärv av fastigheter/tomträtter från AB Svenska Bostäder, AB Stockholmshem, AB Familjebostäder till BK Sydväst AB, BK Syd AB samt BK Nordväst AB, helägda dotterbolag till Stockholms Stadshus AB, samt försäljning av aktierna i dessa bolag till externa fastighetsägare (utl. 2008:92)

Anförande nr 73

Borgarrådet **Larsson** (m): Ordförande, fullmäktige! Vi har en vision om Stockholm år 2030. Då är Stockholm en miljonstad. Men en viktig förutsättning för detta är att hela staden erbjuder ett mer attraktivt boende i trivsamma och trygga bostadsområden. Med dagens ärende fattar vi beslut om försäljning av 4 procent av Stockholms totalt 105 000 kommunala hyresrätter. Dessa affärer är en del av den aktiva fastighetsförvaltning som är nödvändig för att de kommunala bostadsbolagen ska kunna vara de välskötta bolag med nöjda hyresgäster som vi vill att de ska vara.

Aktiv fastighetsförvaltning handlar om möjligheten att köpa, sälja och byta fastigheter. Det är ohållbart att politiskt styrda bolag ska känna att det är köpstopp ena mandatperioden och säljstopp den andra mandatperioden. Så har det i princip varit tidigare. Under sådana omständigheter är det svårt att bedriva professionell verksamhet. Det är svårt ur den aspekten att vi vill ha tre av landets främsta och största bostadsbolag.

Aktiv fastighetsförvaltning innebär också mer stabila spelregler där sunda företag med nöjda hyresgäster står i centrum. Stadens fastighetsförvaltning innebär också krav på gott underhåll av fastigheterna, upprustning och även nybyggnation. Stadens bostadsbolag ska vara bra hyresvärdar och goda förvaltare. Samtidigt har vi ställt krav på att de ska vara med och bidra till det växande Stockholm genom att bygga nya bostäder så att de redan stora bostadsbolagen växer.

Svenska Bostäder, Familjebostäder och Stockholmshem måste ha goda förutsättningar för att mäta med att vara dessa goda hyresvärdar med välskötta fastigheter i dag och i framtiden. Då är det naturligt att se över beståndet och lämpligt att minska i de områden där den kommunala hyresrätten i dag har en mycket stark dominans.

Vi har i detta ärende hittat fyra köpare till sammanlagt 4 200 lägenheter. Genom dessa affärer får vi in fler, seriösa, långsiktiga aktörer som tillsammans med stadens bolag – för de kommer att finnas kvar i samtliga av dessa områden – kan bidra till en positiv utveckling i de här bostadsområdena. Vi ställde tydliga krav när staden sökte köpare till bestånden. De ska ha väldokumenterad, god erfarenhet av förvaltning av bostadsfastigheter, de ska vara ansvarstagande, de ska vara långsiktiga i sitt ägande av bostadsfastigheterna och de ska ha finansiell stabilitet. Kundfokus har varit mycket viktigt i sammanhanget. Man ska ha haft en uttalad ambition att bidra till utvecklingen av de berörda områdena. Köparna Ikano Fastigheter, Wallfast och Stena Fastigheter uppfyllde dessa krav.

När vi ser dessa affärer gå i lås har vi inga förlorare. Hyreslägenheterna i Hässelby, Rågsved, Högdalen, Sätra och Vårberg får nya, seriösa, långsiktiga och ansvarsfulla ägare som uppfyller de krav som staden ställt upp på potentiella köpare. Affärerna stärker stadens bostadsbolags förutsättningar att fokusera på alla de hyresgäster och

bostäder som finns kvar i de kommunala bostadsbolagen regi. Staden frigör stora resurser som kan användas för viktiga investeringar i ytterområdena där dessa affärer är aktuella.

Herr ordförande! Med detta yrkar jag bifall till ett mycket viktigt förslag som kommunstyrelsen har föreslagit att vi bifaller.

Anförande nr 74

L e i f R ö n n g r e n (s): Ordförande, fullmäktige! Man blir lite förvånad när man hör argumentationen från borgarrådet om varför man ska genomföra de här privatiseringarna och utförsäljningarna av allmännyttan. Vad jag förstår är det ett antal krav som har ställts på de privata aktörerna. Det ska vara god förvaltning, långsiktighet och man ska också se till kundperspektivet.

Alla de undersökningar som de som ägnar sig åt seriösa undersökningar har gjort visar att det är just allmännyttan som ligger högst i alla de här variablerna. Den argumentation är något märklig när ni nu ska avyttra dessa tusentals lägenheter över huvudet på alla de hyresgäster som bor i områdena.

Min fråga till Joakim Larsson är: På vilket sätt kommer detta att innebära förbättringar för Rågsvedsborna och Högdalenborna som bor i fina bostadsområden där allmännyttan har stambytt samtliga fastigheter i hela området, har en plan för upprustning och har haft en sådan under väldigt lång tid? Nu säljs dessa bara av utan att hyresgästerna har fått säga ett enda ord. Det skulle jag vilja höra.

Anförande nr 75

Borgarrådet L a r s s o n (m): I det aktuella område som Leif Rönngren tar upp sjunker stadens bestånd från 58 till 42 procent. Staden har varit en dominerande aktör i områden som dessa, och det finns andra områden där staden är en mycket stark aktör. Jag tror att det är väldigt viktigt att det kommer i flera aktörer i samtliga bostadsområden. Det är inte rimligt att staden ska ta på sig helhetsansvaret för ett bostadsområde av den karaktär som vi ser i det här ärendet. De bolag som är aktuella i dag har också presenterat vad man kan göra i området för att förbättra för de boende. Alla vinner på den här affären.

Anförande nr 76

M e h d i O g u z s o y (v): Joakim Larsson nämnde att staden via de här tre bolagen, Svenska Bostäder, Familjebostäder och Stockholmshem, äger 105 000 lägenheter. Jag vet inte vilken värld du lever i. Kan du förklara för mig, åhörare och fullmäktigeledamöter hur många av dessa som är intresseanmälda för att omvandlas? Vad jag förstår finns det hittills intresseanmälningar för att köpa närmare 40 procent av det totala beståndet som kommunen äger i dag. Det här med att staden har 105 000 lägenheter varav 4 200 ska säljas är helt felaktigt.

Anförande nr 77

Borgarrådet L a r s s o n (m): Det finns flera aktörer än staden, Mehdi. Jag tror att det är väldigt viktigt att vi får in olika aktörer. Det ärende vi behandlar just nu handlar om de lägenheter som ska säljas till de här företagen. Sedan tror jag att det är oerhört väsentligt att vi får in ett antal bostadsrättsföreningar i områden där det kanske har varit väldigt få bostadsrättsföreningar. Jag tror att det är viktigt staden underlättar för byggande i området så att vi får in fler hus, fler villor och fler radhus. Jag tror också att det är väsentligt att vi får in andra hyresvärdar. Det är inte rimligt att staden står som den dominerande hyresvärden i områden där det finns mycket att göra. Vi har alla haft ett ansvar att se till att underhålla de fastigheter som inte alltid är lika bra som de som vi har hört om i tidigare repliker här i dag. Det finns ett underhållsbehov som vi har möjlighet att åtgärda med de stora summor som vi också får in genom de här affärerna.

Anförande nr 78

Borgarrådet R u w a i d a (mp): Hyresgästerna ha valt att bo i hyresrätter. Varför för man ingen dialog med dem innan man säljer ut? Varför kan inte staden föra den dialogen? Moderaterna säger att man vill bygga hyresrätter, men resultatet förra året visar att man inte har den politiken här i staden. Av 3 000 lägenheter som fick markanvisning var bara 193 lägenheter hyresrätter. Det beror på Moderaternas egen politik här i staden.

Sedan säger man också att de boende kommer att få det bättre om vi säljer. Staden måste ta ett ansvar för att vara en god hyresvärd. Att säga att det blir bättre för de boende om vi säljer måste bara vara ett försvar för Moderaternas ideologi att sälja.

Dessutom för man hela tiden den här kampen mot hyresrätterna. När de boende inte vill ombilda säljer man ut. I områden där det finns många bostadsrätter stoppar man inte nya bostadsrätter. Man för, ganska illvilligt, en kamp mot hyresrätten i Stockholm, och det över de boendes huvuden.

Anförande nr 79

Borgarrådet L a r s s o n (m): Det förs inte alls någon kamp mot hyresrätten. Hyresrätten är tvärtom en oerhört viktigt boendeform. Jag skulle vilja säga att det är oerhört centralt att vi får in andra aktörer också i områden där det finns en dominans av kommunala hyresrätter. Det är snarare på er sida som det förs en kamp mot att det blir fler bostadsrätter. Jag tror att det är oerhört centralt att vi får en blandad bebyggelse i vissa områden i staden. Det ärende som vi behandlar i dag ser till att det kommer in nya hyresvärdar, nya aktörer, som, i områden som de har varit aktiva i hittills, också har visat att de är mycket bra på fastighetsförvaltning, har gott underhåll av sina fastigheter och har bra idéer för hur man kan utveckla hela bostadsområden. Det är en utveckling som vi borde se fram emot tillsammans i stället för att hela tiden söka meningsskiljaktigheter.

Anförande nr 80

T e r e s L i n d b e r g (s): Ordförande, fullmäktige! Vi socialdemokrater kan aldrig acceptera det som nu sker i vår stad. Med Moderaterna i spetsen genomförs

utförsäljningar helt och hållet av ideologiska skäl. I blindo fattar man beslut om utförsäljningar. Man sänker skatten mitt under brinnande högkonjunktur. Man ökar uttagen från stadens bolag, och samtidigt säljer man ut stadens långsiktiga och strategiska innehav till underpriser. Det är inte bara en ekonomiskt oansvarig politik, utan det också en politik som leder till att klyftorna ökar och förutsättningar för att utveckla välfärden och rättvisan i Stockholm försämrats.

Formen för den här affären är minst sagt märklig. I den borgerliga budgeten som den här salen har behandlat finns det möjligen två delar som kan frambringa det beslut som vi har att fatta här i dag. Det ena skulle då vara att bostadsbolagen fick i uppdrag att pröva möjligheten att avyttra delar av beståndet. Det påbörjades en process som vi i oppositionen inte var informerade om över huvud taget. Vi fick höra talas om de här försäljningarna genom att personalen på bolagen har fått information. På det sättet kom det fram i medierna och i respektive styrelse. I Svenska Bostäders styrelse där jag är vice ordförande har vi behandlat den här frågan precis så som ärendet ser ut i dag. Det har inte föregåtts av någon som helst diskussion.

Det andra uppdraget man också kan hitta i budgeten är att man ska göra särskilda insatser för att få till stånd ombildningar till bostadsrätter i ytterstaden. Det är alltså en ren bestraffning och en skrämselåtgärd när Moderaterna har misslyckats med att få till stånd ombildningar.

Det är möjligen ett hopkok av dessa två uppdrag som vi ser i dag. Rent ekonomiskt är fastigheter på sikt kanske det allra bästa sättet att investera pengar. Investeringar i stockholmarnas boende känns som en ganska god investering också ur ett politiskt perspektiv. Då känns det väldigt märkligt att man ska frånta dessa människor rätten att få bo hyresrätt och allmännytta. Det är faktiskt så att många stockholmare har valt att bo i allmännytta. Det är inte någonting ont, utan människor upplever det som väldigt bra. Det är faktiskt en valfrihetsfråga också. Ni fråntar dessa människor den här möjligheten att få välja allmännyttan, och ni gör det utan att göra de analyser som krävs för att vi ska kunna fatta beslut. Vi tycker att det ska finnas en seriös diskussion. Vi har inte ens fått diskutera de här frågorna. Vi har fått information men ingen diskussion och inget inflytande över huvud taget.

Jag yrkar återremiss av kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 81

A n d e r s B r o b e r g (kd): Det råder ingen tvekan om att Teres Lindberg är engagerad i frågan. Jag skulle vilja fråga om du och Socialdemokraterna tycker att det är bra att det finns en dominerande fastighetsägare i ett område eller om det är bra att det finns mångfald av fastighetsägare. Om du tycker det senare borde du åtminstone i princip vara någorlunda för det här ärendet.

Anförande nr 82

T e r e s L i n d b e r g (s): Jag tror inte att det är frågan om hur många olika fastighetsägare det finns i ett område. Det finns till och med exempel på ytterstadsdelar och förortskommuner där man rent medvetet har sålt av delar av beståndet, och det har visat sig att det man har sålt har fått en sämre förvaltning och ett sämre

underhåll, och det gäller framför allt det löpande underhållet. Problemet är kanske att vi i den här salen, och det får vi ta ett gemensamt ansvar för eftersom vi har bytt majoritet vid varje val i 35 års tid, inte har sett till att sköta underhållet på det sätt som vi borde ha gjort. Frågan är mycket mer komplex än att det skulle röra sig om hur många fastighetsägare det finns. Det är klart att det är enklare om det bara är en som vi själva äger. Då kan vi ägna oss åt direkt ordergivning. Eller hur?

Anförande nr 83

L e i f R ö n n g r e n (s): Herr ordförande! Det här ärendet och hanteringen av det saknar motsvarighet i stadens historia. Det har varit odemokratiskt och oseriöst hanterat från början till slut. Det har ställt politiken, politikerna och demokratin helt åt sidan.

I valrörelsen pratade ni moderater oerhört mycket ute på våra torg om att ni skulle möjliggöra ombildning för ytterstadsborna. Ni skulle befria befolkningen i ytterstaden. Vi vet alla vad som har hänt efter valet. Dessa löften har kommit helt på skam. Det fanns inget intresse ute i de här områdena. Därför tvingar ni fram en utförsäljning och privatiserar de här kåkarna i stället för att fortsätta att ha en långsiktigt god förvaltning av kåkarna.

Vi i oppositionen har inte haft någon möjlighet att diskutera det här, som Teres Lindberg var inne på. Vi har inte haft möjlighet att diskutera principerna eller förutsättningarna för den här enormt stora utförsäljningen och privatiseringen. Även om vi ibland har olika åsikter i sakfrågorna i politiken brukar det alltid finnas en process som ger oppositionen en möjlighet att delta i diskussionen och debatten om principerna för en större förändring, i det här fallet en utförsäljning.

När det här avslöjades i medierna under hösten 2007 valde ansvariga borgarråd att säga att det inte fanns några sådana planer eller ärenden. Man förnekade hela upplägget. Det fortsatta man att göra ända fram till december då vi fick en muntlig information av styrelseordföranden där vi ställdes inför ett fullbordat faktum. Ett hemligt arbete hade pågått sedan sommaren 2007 där ansvarigt borgarråd tillsammans med direktörerna suttit och plottat med färgpluppar på en karta och delat upp marknaden sig emellan för att bestämma vilka kåkar som skulle säljas. Enligt ryktet handlar det inte bara om de här lägenheterna utan uppemot 15 000 lägenheter. Vi får väl se vad som kommer framöver.

Trots att det här var ute i medierna och trots att vi fick den muntliga informationen fortsätter den borgerliga majoriteten att neka gentemot allmänheten, hyresgäster och de ansvariga politikerna. Det här är odemokratiskt. Det är oseriöst. Jag tror att det kommer att gå till historien som ogenomtänkt och omdömeslöst. Det finns ingen motsvarighet till den här hanteringen.

Att vi sedan inte får något mer underlag eller någon beskrivning av ärendet i sak visar också att det är ogenomtänkt. Jag är allvarligt oroad över vad detta får för konsekvenser framöver för staden, för dem som är hyresgäster i de här fastigheterna och för allmännyttan och allmännyttans roll på en framtida bostadsmarknad. Det här är inga små frågor. Det är väldigt stora frågor. Jag är allvarligt bekymrad över hanteringen och att vi inte förrän nu får möjlighet att diskutera dessa frågeställningar.

Jag kommer att återkomma i ett senare inlägg och ta upp några av de frågeställningar och konsekvenser som det här kommer att ge. Jag vill också yrka på återremiss i det här läget.

Anförande nr 84

Borgarrådet L a r s s o n (m): Det har möjligen blivit några exempel på bröstitoner från den här talarstolen redan. Jag kan bara konstatera att man funderar lite över historieber beskrivningen när det här beskrivs som fullständigt odemokratiskt och att vi har gjort någonting helt över huvudena på stockholmarna. Jag vill minnas att vi har diskuterat beståndsförsäljningar i den här salen vid fler tillfällen, Leif Rönngren. Vid ett tillfälle då vi diskuterade strax efter ert innehav av majoriteten mellan 1994 och 1998 hade ni sålt, om jag minns rätt, 1 607 lägenheter i Husby till en privat aktör. Jag har ett svagt minne av att en del av er argumentation handlade just om hur viktigt det var att få fler aktörer i områden där kommunen var enda aktör. Jag känner igen debatten, men du har möjligen glömt bort detta.

Anförande nr 85

L e i f R ö n n g r e n (s): Ordförande! Nej, Joakim Larsson jag har inte glömt bort den debatten. Varje debatt måste ses i ljuset av den situation som råder vid det tillfället. Det går att göra en tillbakablick på den bostadspolitik som fördes under den förrförra mandatperioden. Vi gick till val på att bygga 20 000 bostäder under den förra mandatperioden. Det gjorde vi. Ni häcklade oss och sade att det inte skulle gå. Ni sade att det var omöjligt, men vi visade att det gick att göra det. Det var vårt sätt att lösa de svåra problemen med bostadsbristen som Stockholm står inför både som stad och som region framöver. Det var därför vi byggde och lät Ikano bygga i Rågsved, Hagsätra och Högdalen. Bostaden AB, Einar Mattsson, HSB, Järntorget och Besqab finns där. Det finns ett otal privata företag som har etablerat sig med hyreslägenheter, bostadsrätter, radhus, parhus och villor i de här områdena. Nu säger ni att ni ska rätta till några procentsatser. Det handlar om människor, och det handlar om demokratifrågorna.

Tycker du att det här har gått rätt till, Joakim Larsson? Har oppositionen haft möjlighet att diskutera de här sakfrågorna? Tycker du det verkligen?

Anförande nr 86

B j ö r n L j u n g (fp): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Brösttonerna har som sagt börjat. Jag var lite förvånad över att de inte användes redan från början. Låt oss ändå försöka ta det här lite seriöst. Jag tror att vi har samma uppfattning allihop om att vi i det här huset så gott vi kan ska underlätta för bostadsbyggande. Vi ska se till att det finns bra lägenheter och goda bostäder för alla, framför allt i de företag som vi själva förvaltar men som Stockholms skattebetalare äger genom sitt medborgarskap i staden.

Man kan undra hur vi har lyckats med det. Vi gemensamt har lyckats ganska dåligt med den saken, skulle jag vilja säga. Teres Lindberg sade det alldeles nyss. Vi har misslyckats. I 40 år har vi misslyckats. Vi började bygga miljonprogramområden där

allmännyttan dominerade totalt i Stockholm för 40 år sedan. På sätt och vis kan man säga att det inte har blivit bättre.

Det var faktiskt 5 200 lägenheter som vi försökte sälja. Nästan 1 000 lägenheter ville ingen köpa för de var i för dåligt skick. Då tycker jag att vi får ta ett steg tillbaka och fundera lite grann. Är det kanske så att vi under alla dessa 40 år inte har gjort allting rätt? Kan det vara så att vi skulle försöka göra någonting annorlunda? Från min utgångspunkt kan jag överblicka kanske 20 år tillbaka i tiden. Vi har ägnat oss åt storstadsprojekt, ytterstadssatsningar och allt möjligt. Många av de här projekten har varit vällovliga. De har varit bra. Vi har använt jättemycket pengar till dem. Hur har vi lyckats då? Vi måste vara lite ödmjuka och se att vi inte har lyckats.

Då kanske vi kan ta hjälp av ett antal ytterligare aktörer som kanske har andra idéer, ungefär som när man bildar grupper av andra slag och tar hjälp av andra, och se om de kan bidra med någonting i vårt stora bestånd bestående av dessa 105 000 lägenheter. Om en försäljning av de här 4 procenten – det är något mindre än 4 procent för övrigt – kan bidra till en utveckling i de här områdena tycker jag att det är någonting väldigt bra.

Man kan säga mycket om demokrati och hanteringen, men att säga att man hanterat ett ärende odemokratiskt, oseriöst och nästintill något man aldrig har upplevt är att ta i i överkant. Men, Leif Rönngren, jag vill gärna vara ödmjuk och säga att jag har haft en uppfattning om hanteringsordningen, och jag tycker att vi inte har gjort helt rätt där. På den punkten vill jag ge dig delvis rätt. Det har vi talat om tidigare. Därför återkommer jag till ytterligare några åtgärder vad gäller detta.

Jag vill yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut på den här punkten.

Anförande nr 87

M e h d i O g u z s o y (v): Jag tycker att du ska bemöta kritiken, Björn Ljung, i stället för att hänvisa till att vi använder brösttoner. Det här ärendet är odemokratiskt hanterat både gentemot oppositionen och gentemot de medborgare som berörs av den här affären. Tror du att de människor som bor i de aktuella bostäderna visste vad ni menade när ni sade aktiv fastighetsförvaltning? Med det menade ni att ni skulle sälja ut. Ni sade inte att ni tänkte sälja allmännyttan om människor som bor i de här områdena inte omvandlade sina lägenheter. Ni gick inte ut och sade det. Det är djupt odemokratiskt. Jag lovar dig, Björn Ljung, om du lyssnar på vad jag säger, att om de människor som bor i de här områdena vill gå med på att deras lägenheter blir en affär mellan staden och aktuella köpare kommer jag att skriva under utan problem. Men de här människorna har inte bett dig om att deras fastigheter ska säljas till en privat aktör. Tycker du att detta är demokratiskt hanterat?

Anförande nr 88

B j ö r n L j u n g (fp): Herr ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag har nog träffat flera av de här hyresgästerna än du kanske tror, Mehdi. Jag har tagit emot folkets jubel här en kall decemberkväll. Jag hade en dialog med en publik som kanske inte ville föra dialog direkt. Jag har varit ute och träffat rätt många medlemmar i Hyresgästföreningen, åtminstone några hundra. De flesta har haft den

uppfattning som du säger, nämligen att de har valt allmännyttan. Men sedan har jag pratat med många i pauser och efter mötena, och då har det visat sig att de inte har valt allmännyttan. De flesta som har bott där länge talar om att de fick lägenheten anvisad i Sättra när de kom till Sverige. De fick lägenheten anvisad för 40–5 år sedan. Man hade inget val. Man valde inte. Man har alltså en lägenhet. Man bor kvar i sin lägenhet. Vi säljer inga hyresgäster. Det är husen som säljs från en fastighetsförvaltare till en annan, Mehdi, ingenting annat.

Anförande nr 89

Teres Lindberg (s): Jag begärde först ordet eftersom du efterlyste brösttoner. Jag vet inte om det var mig eller Joakim du menade. Det får väl stå osagt. Joakim har i alla fall inte begärt replik på detta.

Men skämt åsido, Björn, tycker du verkligen att den här affären har gått rätt till? Tycker du att det har varit ett bra förfarande? Fick du vara med och sätta de här färgplupparna?

Sedan låter det som om det var någonting bra att det inte fanns köpare till de här 1 000 lägenheterna. Ni borde skämmas. Ni har mättat hela marknaden. Det finns inte köpare till den digniteten av fastigheter längre. Det är en katastrof. Det betyder snarare att man får underbetalt för det man säljer. En strategisk säljare säljer väl ändå långsiktigt. Det här är bara ideologiskt. Det finns inget annat motiv än att ni vill göra er av med allmännyttan för att ni tycker att det är någonting ont och fult som människor inte ska få bo i.

Anförande nr 90

Björn Ljung (fp): Herr ordförande, fullmäktige och åhörare! Det sista får nog Teres Lindberg äta upp, det näst sista får hon äta upp och det tredje sista får hon äta upp. Om jag börjar från början är det så att dessa 1 000 lägenheter som inte gick att sälja för att de var i för dåligt skick var Svenska Bostäders bestånd, och där har du varit ordförande och inte jag. Det kan jag faktiskt inte ta ansvar för.

När det gäller den odemokratiska hanteringen tycker jag att det är brösttoner. Om du hade lyssnat på vad jag sade hade du hört att jag sade att jag ville vara ödmjuk och säga att jag tycker att processen kunde ha gått till på ett bättre sätt. Där vill jag ge er delvis rätt. Det hade du hört om du hade lyssnat.

Det sista du sade var allra roligast. Jag är född och uppvuxen i allmännyttan, och jag tycker definitivt inte att allmännyttan är dålig. Jag har bott där från det jag föddes i nödbostäderna i Hökarängen via Solberga till miljonprogrammet i Bagarmossen. Jag vet vad jag pratar om. Jag tycker att allmännyttan är bra. Jag är ordförande för Stockholmshem. Det är Sveriges bästa allmännyttiga bostadsbolag. Allmännyttan är bra, Teres Lindberg.

Anförande nr 91

Borgarrådet Ruwida (mp): Ingenstans i utlåtandet kan jag läsa mig till att ni skulle sälja detta för att ni vill göra en stor satsning och upprusta i miljonprograms-

områdena. Det är verkligen någonting som behövs. De pengar ni har avsatt i det som kallas Järvalyftet kommer inte att räcka till någon upprustning som heter duga. Däremot vill ni satsa på infrastruktur i exploateringsområden och möjliggöra nyproduktion av hyresrätter. Varför säljer ni för att hyresgästerna ska få det bra? Det är staden som behöver ta ett ansvar för att rusta upp de här bestånden. Att sälja till en privat hyresvärd gör att vi sviker de här hyresgästerna. Kan du garantera att de här hyresgästerna nu kommer att få den upprustning de förtjänar? Vi har svikit miljonprogramsområdena. Man har satsat för lite på dem tidigare. Men att sälja till en privat hyresvärd är ett svek som inte går att göra någonting åt. Det bestånd vi äger kan vi rusta upp men inte ett bestånd som någon annan äger.

Anförande nr 92

B j ö r n L j u n g (fp): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag sade förut att vi har försökt att vidta åtgärder på alla sätt i de här områdena, Yvonne Ruwaida. Jag har själv pratat med Hyresgästföreningens ledning när det gäller dem som vi nu föreslår att vi ska sälja till. Det finns inget att säga om dem. Det är ett citat ifrån deras ledning. Hyresgästföreningen ser dessa som seriösa aktörer. Det var precis det vi begärde. Det ska vara seriösa aktörer vi säljer till.

Du har inte varit med så länge just i den här salen, Yvonne Ruwaida, men du har varit med i politiken länge. Du har varit med i riksdagen och tagit ansvar under de år som ni regerade ihop med Vänstern och Socialdemokraterna. Ni gjorde ingenting då för att avsätta statliga medel. Om ni hade velat det hade du kunnat skriva en motion om det. Ni kunde ha avsatt statliga medel till en upprustning av miljonprogramsområdena. Det har vi inte sett något av.

Nu försöker vi tillsammans med andra aktörer att göra någonting positivt i de här områdena. Det handlar om något som vi kanske inte lyckats med tidigare.

Anförande nr 93

L e i f R ö n n g r e n (s): Ordförande! Björn ställde en fråga till mig, men först ska jag säga att jag tycker att det är bra att du går in i diskussionen om hanteringen av ärendet och erkänner att det är bristfälligt hanterat. Jag ställde den frågan tidigare till ansvarigt borgarråd och fick inget svar. Men frågan är: Drar ni några slutsatser av det? Det är nämligen inga små frågor som hänger samman med den här utförsäljningen och privatiseringen.

Dessutom undrar jag också om du stod på torgen och sade att om ni inte ombildar och köper era fastigheter kommer vi att sälja dem. Jag hörde inte heller Folkpartiet säga det på torgmötena till hyresgästerna i de här områdena.

Sedan tycker jag att du drar alla över en kam. Visst finns det bekymmer. Det visar inte minst revisionsrapporten från våra tre stora, allmännyttiga bolag. Svenska Bostäder hade problem. Men Familjebostäder och Stockholmshem är exemplariskt skötta bolag som har skött både underhållet, renoveringarna och nyproduktionen exemplariskt under alla år. Sedan finns det några bekymmer. Men frågan är om det blir bättre om man gör sig av med de kåkarna. Det är allmännyttan som är bäst i test när det gäller de här frågorna. Det visar forskningen, och det visar också nöjd-kund-

index när man frågar hyresgästerna generellt. Det finns inga bolag på privatsidan som slår det. Sedan finns det en massa andra frågeställningar som jag återkommer till.

Anförande nr 94

B j ö r n L j u n g (fp): Det är inte lätt att fortsätta att vara ödmjuk om man vet att man har rätt. Det är en travestering av Oscar Wilde.

Det finns en måtta när det gäller hur man betraktar sådana här situationer och ärenden. Under den förra mandatperioden hade vi ett stort ärende där precis allt vad gäller bostäder, alla de tre kommunala bostadsbolagen, skulle låsas i en stiftelse. Det fick vi reda på via massmedierna. Dagens Eko hade fått nys om det och hörde plötsligt av sig. Ingen visste någonting, inte bolagsledningarna eller bolagsstyrelser. Så var det.

Sedan kan man fråga sig om allt är som i himmelriket nu i de här olika bostadsområdena. Jag försökte vittna om att det inte är det. När man talar man och man och man och kvinna emellan med hyresgästerna har de massor av synpunkter, också på hur bolagen sköter fastigheterna. Så tror jag det är på alla ställen. Jag tror att det finns nöjda och missnöjda överallt. Vi tror att det här är en bra åtgärd också ur demokratisk synpunkt i slutändan.

Anförande nr 95

R o l f K ö n b e r g (m): Ordförande, fullmäktige! Oppositionen har i dag, som ibland annars, en väldigt entydig världsbild. Allt kommunalt är bra. Allt privat är dåligt. Att något kommunalt blir privat är ett ”svek”. Den kommunala hyresrätten ska alltid vara normen och den privata är och förblir det avvikande även om detta innebär att den privata hyresrättens förekomst som sådan hotas i grunden. Man ska då klara ut att merparten av alla ombildningar i Stockholm under 2000-talet har gjorts av de privata hyresrätterna.

I det här ärendet har vi tvärtom ett stort antal seriösa privata hyresfastighetsägare som räcker upp handen, tror på Stockholm och säger att de vill hjälpa till att utveckla hyresrätten. Det är för övrigt, kan man notera, betydligt fler som har räckt upp handen och sagt att de vill än som staden nu säger får köpa. Dessa erbjuder oss att hjälpa till att utveckla stadsdelar och bostadsområden och att överta ansvar för ombyggnation och underhåll.

De här uppgifterna är särskilt viktiga eftersom det är uppenbart att staden inte alltid har varit den bästa hyresvärden, till exempel det bolag som jag tidigare var ordförande i, Svenska Bostäder. Man har inte haft de lägsta administrativa kostnaderna, inte alltid det bästa bemötandet och definitivt inte det bästa underhållet. Det är uppenbart att frågan om underhållet av miljonprogramsområdena inte har hanterats av Blixt Gordons allra närmaste släktingar, om jag uttrycker mig så. Det gäller oavsett majoritet, och det gäller under en lång följd av år. Ibland har det funnits drag av att nyproduktionen är så viktig att de befintliga fastigheterna har blivit något mer perifera.

En effekt av det här som Björn Ljung var inne på är att vissa fastigheter i dag är osäljbara. Det kan förvisso framstå som en tillgång för oppositionen som inte vill sälja, men det säger tyvärr någonting väldigt viktigt om hur de här fastigheterna har skötts och hur hyresgästerna har haft och har det i de här fastigheterna. Det borde vara ett bekymmer även för oppositionen här i dag att det är på det sättet.

Ordförande, fullmäktige! Den kommunala hyresrätten kommer även efter de här affärerna att ha en mycket stark och viktig roll. Talet om dess snara hädanfärd, utrotning som vissa kallar det i den här salen, är och förblir betydligt överdrivet.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 96

M e h d i O g u z s o y (v): Vi har inte sagt att kommunala bostäder är normen och de privata är avvikande, Rolf Könberg. Det verkar som om det normgivande för er är att privata aktörer äger och förvaltar bostäder. Nästa ärende handlar om att ni vill sälja en hel stadsdel till en privat aktör.

Jag tycker att ni ska vara ärliga och tala om för medborgarna att ni pratar med klivna tungor. Å ena sidan säger ni att ni värnar om allmännyttan, och å andra sidan säljer ni i rask takt de lägenheter som inte går att omvandla till privata aktörer till underpris. Ni skänker rent ut sagt bort allmännyttan till de här privata aktörerna. Ni sade inte ord om att om folk inte omvandlade sina lägenheter skulle de säljas till privata aktörer. Tycker inte du att det är djupt odemokratiskt? Är du beredd att fråga de människor som berörs om de vill bli sålda eller inte?

Anförande nr 97

R o l f K ö n b e r g (m): Nej, Mehdi, du har kanske inte använt ordet normen. Jag tillät mig att fritt tolka det faktum att allt ni säger och allt ni gör tyder på att ni anser att det kommunala är normen och att det privata är det grovt avvikande. Jag är ledsen om jag övertolkade just dig på den punkten, men jag tror inte att jag övertolkade det kollektiva opinionsläget på din sida av salen. Det tror jag inte att jag gjorde.

Sedan är du inne på detta att skänka, alltså utrotning. Det är ord som förlorar sin betydelse därför att de helt enkelt inte stämmer. Hyresrätten utrotas inte, och vi skänker inte bort. En direkt effekt av det – det var bara för ett par minuter sedan som stod där uppe och sade det – är att det finns en väldigt lång och stor kö av aktörer som vill köpa. Det här har varit en marknadsmässig process. Det har skett marknadsvärdering. Det har skett förhandlingar med en rad aktörer. Och för att klara ut den frågan vill jag säga att det inte är så att det är brist på privata fastighetsägare som tror på Stockholm och den politik som vi driver. Det är inte så att den kön är väldigt kort. Den är tvärtom väldigt lång. Det tar vi på stort allvar. Det är en tillgång för Stockholm att det finns sådana fastighetsägare. De här affärerna är väldigt marknadsmässigt gjorda.

Anförande nr 98

T e r e s L i n d b e r g (s): Man blir lite trött på den här gigantiska andelen hyresrätter som vi har i Stockholm, Rolf. Det är bara 25 procent. Jag tycker inte att det är så mycket. Ni svänger er också med 105 000, men det är faktiskt fel. Om ni tittar i USK:s siffror är det bara 95 000 för 10 000 är kategoriboende, och dem ska vi inte räkna in i allmännyttan även om flera av dem ägs av de allmännyttiga bolagen.

Jag tycker faktiskt att det är ganska rimligt med en andel på 25 procent i allmännyttan. Problemet är fördelningen av dessa, och det är ni som har ställt till det. Och ni ställer till det ännu mer genom den ombildning som nu sker. I början av den här mandatperioden var drygt 5 procent av norra innerstaden allmännyttan. I slutet av den här mandatperioden kommer det kanske att vara 1 procent. Det är det som är det stora problemet, och det är det som blir dilemmat. Ni omöjliggör en jämnare fördelning, för vi kommer aldrig att kunna återta bostadsrätter till hyresrätter och till allmännyttan. Man måste se varje fråga utifrån den verklighet som man befinner sig i.

Anförande nr 99

R o l f K ö n b e r g (m): Vi kan väl vara överens om att vi båda två ibland blir trötta på den gigantiska andelen kommunala hyresrätter, Teres. Möjligen menar vi lite olika saker med de orden.

I det här ärendet handlar det om att den kommunala hyresrätten är så dominerande att det kommunala ansvaret för dessa områdens utveckling är monumentalt. Vi pratar bostadsområden med två tredjedelar eller tre fjärdedelar kommunal hyresrätt. Då är det klart att det är där vi fokuserar insatserna. Självklart är det så. Där den kommunala hyresrätten är för stor och för stark och under en lång tid, som flera av oss har varit inne på, inte har tagit tillräckligt stort ansvar måste vi pröva andra metoder för att hela marknaden ska fungera och för att den privata hyresrätten inte ska bli utrotad. Det här är aktörer som tror på den, och det är de aktörerna som vi vill göra affär med.

Anförande nr 100

Borgarrådet R u w a i d a (mp): Kan du garantera att de här privatvärdarna kommer att göra den upprustning som de här bostäderna behöver, Rolf Könberg? Kan du garantera att de här privatvärdarna kommer att klara av det som ni själva säger att staden inte mäktar med? Jag tycker att ni har fel när ni säger att staden inte skulle mäktas med att rusta upp miljonprogramsområdena. Vi kan mäktas med det om vi vill och om vi gör den prioriteringen. Vi har ett ansvar att göra det, och staden kommer att vinna på att vi gör det.

Men hur ska du kunna lova de här hyresgästerna att de här privatvärdarna gör det som andra privatvärdar inte har gjort i motsvarande områden? Staden kan vara en garant, men när man har sålt ut till en privat hyresvärd kan vi inte gå in och garantera någonting.

Sedan har vi detta med demokratin. Vi sitter i samma styrelse, och oppositionen blev överkörd i samtliga tre bostadsbolag. Är det verkligen så vi ska fatta beslut i

framtiden i den här typen av principiella frågor? I synnerhet har hyresgästerna blivit överkörda. Hyresgästerna har valt att bo i allmännyttan. Nu får de en privat värd. Beslutet är inte deras eget. Vad säger du till dem?

Anförande nr 101

M e h d i O g u z s o y (v): Ordförande, fullmäktige och stockholmare som orkar lyssna på den här debatten! Vi tycker att den här affären är cynisk. Det är en ren bestraffning av de människor som berörs när vi i dag fattar beslut om att sälja deras bostäder till en privat aktör. De har inte bett om det. De har inte fått höra att om det blev en borgerlig seger skulle deras bostäder spekuleras bort till andra aktörer. Det är odemokratiskt. Som många andra har påpekat har vi inte varit med och beslutat om att vi ska sälja de här bostäderna.

Den politik som högeralliansen står för i Stockholm i dag kommer oundvikligen att leda till marknadshyror. Ni pratar om allmännyttans dominans i de aktuella områdena. Finns det någonstans som det råder obalans så är det i de centrala delarna av staden och i närförorterna där allmännyttan snart är ett minne blott. Mig veterligen har ni inte gått ut och sagt att ni ska ha en aktiv fastighetsförvaltning, det vill säga balansera allmännyttans existens, i de centrala delarna av staden. Där hotas bokstavligen allmännyttan. Det finns snart inga bostäder att hyra i de centrala delarna av staden.

Dessutom tycker vi att den här affären är en gåva. Det är en skänk från er till privata värdar. Ni kan inte säga någonting annat. Nästa ärende handlar om att ni vill sälja 1 200 lägenheter för 600 miljoner. Det blir ett genomsnittspris på 500 000 per lägenhet. Var kan man se liknande exempel där man rent ut sagt skänker bort allmännyttan?

Upp till bevis! Om ni vill balansera allmännyttans existens i olika delar av staden, se då till andelen hyreslägenheter i de centrala delarna av staden och i närförort blir mer balanserade så att allmännyttan kan vara kvar även i framtiden!

Anförande nr 102

Borgarrådet L a r s s o n (m): Ordförande! Anledningen till att jag begärde replik är att det är förekommer en del märkliga påståenden från den föregående talaren. Hela tiden använder man sig av ord som att vi spekulerar bort, säljer till lägstbjudande, utförsäljningar och så vidare. En sak ska du ha klart för dig, och det är jag inte tror att vi någon gång kommer att kunna övertyga dig om att det här är en bra affär för Stockholm. Jag vet inte alls vilken värld du lever i när det gäller fastighetsvärderingar, men vi har fått bra betalt för det bestånd som vi säljer i det här ärendet.

Vi har dessutom fått möjlighet att få in fler aktörer i områden som har varit eftersatta. Vi har fått in fler aktörer. Det är någonting som vi ser som positivt. Dessutom påstår du att det finns problem med att hyresrätten skulle utrotas i innerstaden. 50 procent av lägenheterna på Södermalm är hyresrätter. 37 procent av lägenheterna på Östermalm är hyresrätter. Hyresrätten finns, och den kommer att finnas i fortsättningen också.

Anförande nr 103

M e h d i O g u z s o y (v): Du nämnde att hyresrätten finns och kommer att fortsätta att finnas. Det är alldeles riktigt, men hur många av de lägenheter som du just nämnde ägs av allmännyttan i dag, och hur många av dem har intresseanmälts för att omvandlas? Kan du berätta det för mig? Jag är nyfiken och vill veta. Det står nämligen utom allt tvivel att allmännyttan i de centrala delarna av staden kommer att vara ett minne blott med den takt som ni säljer och omvandlar. Samtidigt bygger ni inte några nya hyresrätter. Ni fokuserar mest på dyra bostadsrätter. Det finns statistik på det också. Det finns statistik från Bostadsförmedlingen som visar att antalet förmedlade lägenheter minskar med den politik som ni bedriver i dag i Stockholm.

Anförande nr 104

B j ö r n L j u n g (fp): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Med Mehdis argumentation tror jag att om det fortsätter att vara molnigt resten av sommaren beror det nog också på oss och på att vi ska sälja ett antal lägenheter till privata fastighetsägare. Du blandar och ger rätt friskt. Antingen är det skicklighet eller också är det okunskap. Vilket det än är vill jag ändå passa på att kommentera en sak som Joakim inte tog upp. Det handlar om hyressättningen och hur den går till i Sverige. Den går inte till som du säger. Allmännyttan är hyresledande. Det här ärendet har inte ett dugg med marknadshyror att göra. Det är ofog att ta in sådana helt ovidkommande diskussioner i en sådan här debatt.

Anförande nr 105

M e h d i O g u z s o y (v): Jag tycker att du ska bemöta den kritik som jag kommer med, Björn Ljung, i stället för att anmärka på hur jag talar i den här talarstolen. Den Kockska utredningen kom nyligen, och den visar att det kommer att behövas marknadshyror för att rädda allmännyttan eller för att man över huvud taget ska kunna rädda hyresrättsformen. Jag hoppas att du tillsammans med dina kamrater går emot att man inför marknadshyror. Du sade själv att allmännyttan är hyresnormerande. Det är alldeles riktigt, men hur ska man sätta hyrorna i de områden där det inte finns någon allmännyttan? Jag tycker att ni ska vara ärliga och tala om för människor att med er politik kommer marknadshyror att införas som på beställning. Jag hoppas att du går emot högeralliansens förslag som kommer att läggas fram för att man ska införa marknadshyror i Stockholm.

Anförande nr 106

Borgarrådet R u w a i d a (mp): Ni motiverar de här massiva utförsäljningarna med att ni vill bygga nya hyresrätter, men ni bygger inte så många nya hyresrätter. Stockholms stad vill ha en annan upplåtelseform än hyresrätten. Stockholms stad säljer mark till exploatörer i stället för att upplåta mark med tomträtt. Sedan har vi prisutvecklingen på marknaden i kombination med uteblivna bidrag, vilket är Moderaternas politik. Höga direktavkastningskrav gör det svårare att få ekonomin att gå ihop. Dessutom är det resursbrist på exploaterings- och stadsbyggnadskontoret.

De här skälen till varför till varför man inte bygger hyresrätter handlar om Moderaternas politik här i staden. Det här är den politik som gör att vi bara fick se en liten andel, en minimal andel, en skamlig andel, av markanvisningarna gå till hyresrätter.

Hur kan ni stå här och säga att ni gör de här massiva utförsäljningarna för att ni ska bygga nya hyresrätter? Ni har ju en kontraproduktiv politik. Ni för en politik för att inte bygga hyresrätter.

Eller kommer ni att öka resurserna till exploaterings- och stadsbyggnadskontoret? Kommer ni att sänka direktavkastningskravet? Kommer ni att se till att upplåta mark med tomträtt? Kommer ni att välja andra upplåtelseformer i framtiden? En sådan förändrad politik har vi inte sett. Jag tycker att den här motiveringen mest handlar om vackra ord och en vacker retorik som låter bra.

Sedan har vi frågan om vad ni ska göra för de här hyresgästerna. Ni säger ju att det ska bli så bra för de här hyresgästerna bara ni får sälja ut till en privat hyresvärd. Var finns er garanti för att de här privata hyresvärdarna kommer att rusta upp på det sätt som vi tycker att miljonprogramsområdena ska rustas upp? Om staden äger de här områdena kan vi rusta upp, och sedan kan vi kanske diskutera privata hyresvärdar. Att göra det nu är en skam. Ni har ingen garanti för att de här hyresgästerna får den upprustning som behövs.

Jag anser att sälja, sälja, sälja verkar vara Moderaternas ideologi. Det handlar inte om de vackra, fina orden som man säger, utan ni hatar allting som ägs offentligt. Ni tycker illa om allmännyttan. Det är den ni inte vill bevara.

Anförande nr 107

Borgarrådet L a r s s o n (m): Ordförande! Här kom ytterligare ett exempel på att man tar i lite från tårna. Jag kan bara konstatera att för mig är det oerhört väsentligt att staden är en bra hyresvärd. Staden ska vara en bra hyresvärd i samtliga tre bolag. Staden har inte alltid varit den goda hyresvärd som du, Yvonne Ruwaida, borde ha kunnat se till den var under den period då också ditt parti var med och styrde.

Det finns problem när det gäller att staden inte alltid har tagit sitt ansvar i sitt eget bestånd. Det finns också ett problem i och med att staden är den dominerande aktör i vissa områden som den är. Det har vi sett, och vi tror att det är viktigt att staden är en aktiv och bra fastighetsförvaltare som tar ansvar för sina hyresgäster. Att ta ansvar för sina hyresgäster innebär också att man behöver kapital till detta.

Du säger här i talarstolen att bolagen redan i dag har alla möjliga möjligheter att hjälpa hyresgästerna i de fastigheter vi har. Men hur gör man det? Ni gjorde inte det. Vi kan använda en del av kapitalet från beståndsförsäljningen till att hantera rådande problem.

Anförande nr 108

Borgarrådet R u w a i d a (mp): Vi är överens om en sak – det finns ett behov av upprustning i miljonprogramsområdena, och det är ett ganska stort behov.

Du säger här att staden inte kan ta ansvar för sina hyresgäster om man inte säljer ut. Vem ska då ta ansvar för de hyresgäster vars bostäder säljs ut till privatvärdar? Tror du verkligen att privatvärdar tar lika stort ansvar som staden skulle kunna ta? Staden

har en möjlighet att satsa på upprustning av de här områdena. Vi har lagt pengar till det i vår budget.

Vi har också en möjlighet att minska energiförbrukningen i de här områdena. Du vet lika väl som jag att dessa områden har väldigt hög energiförbrukning. Vi kan alltså också ta ett klimatansvar på området med statligt stöd och i och med att staden aktivt går in i de här områdena. På det viset skulle vi kunna göra någonting. Men du lämpar över hyresgästerna till privatvärdar. Då kan vi inte längre ta ansvar för det beståndet. Privatvärdarna tar inte ansvar för samhället på det sätt som staden kan göra om staden vill.

Anförande nr 109

B j ö r n L j u n g (fp): Herr ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag tror att jag ska lämna in en motion, eller kanske en skrivelse, till kommunstyrelsen om att vi ska gå en kurs i språk och språkhantering. Vi använder en del uttryck i den här salen som man inte skulle känna igen om man gick utanför huset.

Man använder uttryck som ”lämpar över hyresgästerna till privatvärdar”. Det låter som någonting som närmast liknar en förvisning till Gulag. Man använder uttryck som ”utförsäljning”. Är det någon som vet vad en utförsäljning är för någonting? Det är en total realisation där man säljer ut hela lagret – 100 procent. Vi säljer knappt 4 procent i dag. Även om jag gick i flumskolan vet jag att 4 procent är mycket, mycket mindre än 100 procent. Jag tycker vi ska hyfsa de ord vi använder.

Anförande nr 110

B o r g a r r å d e t R u w a i d a (mp): Och jag tycker att vi kan ta diskussionen i sak och inte hoppa på och anklaga folk för språkhanteringen.

Anförande nr 111

S u s a n n a B r o l i n (v): Herr ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag riktar mig kanske särskilt till Björn Ljung, som har haft lite svårt att hänga med i resonemang. När man tittar på den svenska bostadspolitiken och jämför den med andras när man åker runt i världen kan man konstatera att vi har haft en intressant och ganska genomgripande bostadspolitik. Vi har haft ett ganska gott boende, ser man när man tittar runt omkring.

Jag tycker att principen att man ska kunna bo i en hyresrätt om man så är socialbidragstagare eller bankdirektör har varit bra. Den har gynnat det klimat som vi har haft i Sverige. Nu kan vi se att segregationen breder ut sig. Det såg också de privata fastighetsägarna, som har gjort en undersökning som vi kunde se på nyheterna i går. Där togs detta upp. Där kommer hyrorna in. Man sade att segregationen finns och att man därför måste ha marknadsanpassade hyror. Det gör det hela intressant. Då blir det ett resonemang om man nu säljer ut mer till privata fastighetsägare. Då urholkar vi den syn som vi har haft på de allmännyttiga bostadsbolagen.

Jag har suttit i Familjebostäders styrelse. Det är ett mycket välskött bolag på många sätt, som jag tycker att vi kan vara glada över. Det är ett bra jobb. Där kan man se att

det finns drygt 22 000 lägenheter. Drygt 6 000 har stått inför ombildningar. När vi tittar i våra listor ser vi att fler väntar. Vi kan se att drygt 1 700 säljs ut nu. Kan man inte prata om utförsäljningar i det här fallet? Kan vi inte se att det är ett stort systemskifte som är på gång?

Skötseln av ärendet är en annan fråga. Det är principen som jag tycker är viktigast. Men det handlar också om skötseln. Vi undergräver trovärdigheten för de kommunala bolagen som goda fastighetsägare med det här ärendet när vi säger att vi egentligen inte kan styra när det har kommit upp i diskussionerna eftersom det är kopplat direkt till koncernledningen, som ska ta ansvar för det här. Vi lyder. Vi säljer. Vi vet inte så mycket om det här. Vi som sitter i styrelsen får ingen information. Det här urholkar förtroendet för det arbete vi utför och för bostadsbolagen.

Misskötseln av ärendet kan också ses i och med att det har varit köparens villkor som har varit rådande. Vi har inte fått någon granskning av hur det har gått till. Vi vet att det har varit billigt. Vi vet att resonemangen om varför och vilka som ska säljas ut har varit olika. I bostadsbolagen för man bland annat resonemanget att försäljning ska ske där delen är för liten så att det inte lönar sig att sköta den. Men här handlar det om att sälja ut där vi har för stor del. Det här hänger inte ihop. Jag yrkar på avslag.

Anförande nr 112

B j ö r n L j u n g (fp): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Det var för att Susanna var vänlig nog att använda mitt namn som jag begärde replik. Annars hade jag nog inte tänkt göra det.

Jag får väl erkänna mitt tillkortakommande när det gäller att förstå en del av frågorna. Jag förstod inte riktigt sammanhanget i Susannas yttrande heller. De saker hon kopplar ihop med varandra har nämligen inte med varandra att göra. Det vi har talat om i sammanhanget är att vi ödmjukt konstaterar att de tre bostadsbolag som Stockholms stad äger inte alltid är bäst på allting. Det finns också många undersökningar som visar det.

Nu är vi öppna för att försöka ta hjälp av andra. Det är en sorts kollektivt ansvarstagande. Det brukar ni ju hylla när man diskuterar det i andra sammanhang. Det är i alla fall så vi ser det, och vi tror att det här blir bättre för hyresgästerna i bostadsområdena. Så enkelt är det.

Anförande nr 113

S u s a n n a B r o l i n (v): Björn! Om man inte kan säga något snällt så ska man vara tyst. När man inte kan vara tyst får man gå direkt på sak. Så brukar man säga. Jag beklagar att du inte förstod vad jag sade. Jag beklagar det ännu mer med tanke på de tunga uppdrag du har.

När det handlar om att ta hjälp tycker jag att du för ett fint teoretiskt resonemang. Men att sälja ut är väl ingen samarbetsform! Om jag säljer mitt hus – har jag då samarbetat med den som köper huset och tar över det? Nej, så är det verkligen inte.

Anförande nr 114

T o m a s R u d i n (s): Ordförande och fullmäktigeledamöter! Jag tycker att debatten är djupt olycklig, men inte så mycket för att det vi diskuterar inte är viktigt. Det måste tas upp och diskuteras ordentligt. Vi står allihop, stockholmare, opposition och hyresgästerna i de 4 200 lägenheterna, inför en fait-accompli-situation som majoriteten har försatt oss i genom det sätt som ni har genomfört affären på.

Det jag tycker är olyckligt och mycket allvarligt och som vi på något sätt måste komma ur är den djupa fåra som uppstår i den här salen och sedermera i hela samhället mellan olika boendeformer i Stockholm. Den skapas av det ganska oresonliga sätt som ni genomför det här på. Det handlar om 4 200 lägenheter, och alla de som bor i de lägenheterna är berörda av beslutet. Detta beslut är ett radikalt ingrepp i deras vardag. Vi har hört redovisas här att detta har kommit fram genom att man inte är nöjd med att hyresgästerna inte har velat bilda bostadsrättsföreningar utan har velat behålla hyreslägenheterna. Nu ställs de inför denna radikala förändring. Detta görs helt utan att ni har talat med oss i oppositionen och utan att ni har lyssnat på de boende i lägenheterna.

Det leder till att runt om oss, i den här salen och i alla våra allmännyttiga bolag bland både hyresgäster, förvaltare och alla som är kunniga på området, diskuteras just nu utförsäljningen av allmännyttan. Ni har dragit i gång en debatt som är så oresonlig och så plötslig i de beslut ni fattar att ingen längre kan lita på att allmännytta är allmännytta. När borgarna styr är allmännyttan någonting som ska säljas ut. När vi styr är det någonting som vi ska bygga vidare på.

Jag tror att det här är jätteallvarligt. Stockholm är på väg in i en situation där vi behöver många fler lägenheter. Vi behöver olika boendeformer där folk kan bo – både bostadsrätter och hyresrätter, allmännytta och privata hyresvärdar. Med det sätt som ni har kablåt upp den här debatten på och med de fåror ni drar genom den skapar ni mer onyttan än nytta med ombildningen. Visst kan vi resonera om ombildningar i framtiden, men då vill vi göra det med full insyn. Jag vill gärna att vi möts över blockgränserna för att resonera om hur Stockholm ska utvecklas i framtiden. Vi ska göra det med många olika boendeformer, precis som har sagts i flera av era inlägg.

Men nu genomför ni det här på ett sätt där ni inte informerar oss och inte hyresgästerna. Det skapar djupa ideologiska fåror i debatten som kommer att få långtgående konsekvenser för stockholmarna. Jag får tyvärr säga att det här måste avgöras i ett allmänt val om ni inte hejdar er. Jag väddar till er att i fortsättningen försöka sträcka er över blockgränsen och finna en bättre bostadspolitisk lösning i stället för att ställa alla inför fait accompli så här.

Anförande nr 115

Borgarrådet L a r s s o n (m): Jag välkomnar delar av Tomas Rudins inlägg. Jag tror absolut att det vore viktigt om vi kunde nå någon form av enighet om att det behövs fler aktörer, fler lägenhetsmodeller och så vidare.

Det som möjligen är ett problem i sammanhanget är dock kravet ni har på information till er. Jag har länge funderat på den frågan. Den kom ju upp i samband med att ärendet presenterades den 29:e. Jag kan bara konstatera att information gavs i

december om vilka fastigheter som var aktuella. På rent affärsmässiga grunder har man sedan inte kunnat presentera vilka aktuella företag som var involverade. Jag välkomnar den diskussionen. Jag har ingenting emot att man kan hitta en bra lösning för informationsinsatserna. Men staden har ett affärsmässigt sätt att hantera den här typen av affärer på, och det måste vi ha även i framtiden. Jag välkomnar ändå diskussionen, som sagt.

Anförande nr 116

T o m a s R u d i n (s): I slutet av förra mandatperioden gjorde vi ett försök att slå en brygga över blockgränsen när det gäller bostadspolitiken. Vi inviterade alla borgerliga partier till en sådan diskussion. Vi gjorde det mot bakgrund av att vi tyckte att det var viktigt att rädda allmännyttan i innerstaden. Vi kunde då också tänka oss att resonera om ombildningar i ytterstaden. Det finns en möjlighet att hitta en gemensam politik om vi skulle vara villiga att göra det. I stället har vi fått den här djupa ideologiska fåran som nu bara förvärras och hela tiden fördjupas. Det gör att vi i fråga efter fråga kommer att hamna på olika sidor. Det kommer i slutändan att drabba de boende och stockholmarna.

Den stora fråga vi egentligen borde diskutera är nyproduktionen och var det ska byggas någonstans. I stället blir den här diskussionen evig. Kom med ett bud, Joakim, över blockgränsen! Då kanske det finns någonting att resonera om.

Anförande nr 117

Z a i d a C a t a l á n (mp): Herr ordförande! Jag tycker att behandlingen av ärendet är symtomatisk för hela den bostadspolitik som förs i dag i Stockholm. Jag sitter själv i Stockholmshems styrelse. Precis som tidigare talare har anfört är det så att vi inte har fått delta i processen. Det är beklagligt.

Joakim Larsson berättade om värderingen av fastigheterna, som vi ska ha blivit informerade om och där det inte ska ha rört sig om något underpris. Det är en lögn. Vi satt på samma möte och fick där båda två reda på att det absolut inte är till marknadspriser vi säljer fastigheterna.

Detta får mig att ställa en fråga. Det handlar inte bara om ett demokratiskt perspektiv – hur vi behandlar varandra i styrelseprocessen och hur vi informerar varandra. Det gäller också vad vi vill med allmännyttan i Stockholm. Och slutligen: Vad vill vi till sist med Stockholm? Jag är skrämdd av utvecklingen. Det här handlar om försäljning till privata hyresvärdar. Men parallellt med det här sker en gigantisk utförsäljning. Om den borgerliga majoriteten får fortsätta nästa mandatperiod undrar jag hur många hyresrätter vi kommer att ha kvar och var de finns. De nya hyresrätter som jag läser om och som ska byggas av bland andra Stockholmshem ska vara attraktiva hyresrätter. Vad vet jag om vad de ska kosta – 8 000 eller 9 000?

Frågan är vem som ska kunna bo i Stockholm i framtiden. Måste man komma till Stockholm med en eller två miljoner i fickan eller ha möjlighet att betala uppemot 10 000 kronor i månaden för en hyresrätt? Jag vill inte det. Jag vill ha ett Stockholm för alla oavsett om de är rika eller om de inte har möjlighet att betala 10 000 kronor i månaden. Jag vill inte ha ett kallt Stockholm. Jag vill att man slutar bygga det. Jag

vill ha ett varmare Stockholm. Med den här bostadspolitiken välkomnar vi inte människor. Jag hoppas verkligen att vi tillsammans kan sluta upp med det här, och om inte annat byta majoritet nästa val.

Anförande nr 118

B j ö r n L j u n g (fp): Herr ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag har blivit åthutad av ordföranden här tidigare – inte den sittande utan en annan – för att vi inte ska diskutera bolagsstyrelsens diskussioner från talarstolen. Jag ska inte heller göra det.

Jag har sagt tidigare att jag mycket väl kan erkänna tillkortakommandet när det gäller hur vi har informerat och hur det har gått till. Det kunde vi ha gjort på ett bättre sätt. Jag återkommer senare i mitt anförande till hur vi ska göra det.

I övrigt uppskattar jag Zaida mycket som styrelseledamot i Stockholms hem. Men på en punkt är frågan lite knepigare än så här. Det gäller i vilka steg vi säljer, hur vi säljer internt och hur vi sedan säljer vidare. Den frågan blir lite knepig, och det är för kort tid att reda ut den i en replik. Man ska inte blanda samman de här sakerna. Vi talade inte om marknadspriser vid försäljningarna i styrelsen. Då sålde vi internt.

Anförande nr 119

Z a i d a C a t a l á n (mp): Björn Ljung! Det är skillnad på att ha yttrandefrihet som politiker och att bryta mot sekretessregler. Om det är det du syftar på får du säga det rakt ut så att vi får det klargjort. Jag har inte brutit mot sekretessen. Jag pratar om det vi har diskuterat vid våra styrelsemöten. Det är nog så viktigt att lyfta fram här. I övrigt har jag ingen kommentar.

Anförande nr 120

Borgarrådet L a r s s o n (m): Ordförande! Debatten har kommit att handla om mycket, och inte bara om det som ärendet handlar om i praktiken. Den har kommit att handla om bostadsrättsomvandlingar och om huruvida stadens andel av det totala beståndet minskar i den omfattning som vi säger eller ej. Jag kan bara konstatera en sak, nämligen att ärendet i dag är någonting som är viktigt för de bostadsområden som är aktuella. Det är oerhört centralt att vi får in nya aktörer som kommer in med idéer och kapital i områden som det har visat sig att vi har haft en del bekymmer i.

Kapitalet som inkommer till bolagen kommer man att kunna använda till att rusta upp redan befintliga bostäder. Det finns all anledning för alla i den här salen att känna ansvaret för att se till att en del behov tillgodoses som man tidigare inte har uppfyllt.

Det är intressant att höra när vänstersidan pratar om att de privata aktörerna alltid är av ondo. Hur kommer det sig då att jag den senaste veckan fick höra att ett antal bostadsrättsföreningar som hade lämnat in sina intresseanmälningar i ett av de här bestånden hade återtagit sina intresseanmälningar när de fick höra vilken utmärkt värd de skulle få? Hur kommer det sig att man överväger det från hyresgästernas sida? Om det nu är så att vi i den här salen ska sätta våra hyresgästers väl i första

rummet – hur kommer det sig då att samtliga på vänstersidan är ovilliga att diskutera frågan om ombildningar eller nya aktörer på beståndssidan? Hur kommer det sig att ni inte lyssnar på de hyresgäster som aktivt har bildat bostadsrättsföreningar för att få möjlighet att köpa sina lägenheter?

Jag är helt övertygad om att vi om några år kommer att få se mycket nöjda hyresgäster i beståndsförsäljningarna. De bolag som vi i dag behandlar har nämligen visat att de klarar av detta. Historiskt är dessa bolag oerhört duktiga på att hantera hyresgäster. Jag skulle vilja säga att vi ska vara stolta över att det finns så pass bra aktörer som ger sig in i detta och tar sig an områden gemensamt med Stockholms stad, där vi kanske inte alltid har varit så starka ensamma.

Anförande nr 121

M e h d i O g u z s o y (v): Joakim! Om du med försäljningen av lägenheterna syftar till att lyfta upp området undrar jag om det finns några liknande exempel som ni tar efter genom de här försäljningarna. Har ni frågat de berörda hyresgästerna?

När det gäller upprustning och kostnader har man mig veterligen kontinuerligt rustat upp allmännyttan i de områden som har varit i behov av upprustning och reovering. Mig veterligen har inte staden förlorat några pengar. Dessutom har hyresgästerna under decennier bidragit till enorma ekonomiska värden i de aktuella bostadsbolagen, Joakim Larsson. Jag tycker att det är ren och skär lögn när ni hävdar att ni säljer lägenheterna för att bekosta andra upprustningsprojekt.

Anförande nr 122

Borgarrådet L a r s s o n (m): Lyft debatten lite högre så att du inte behöver anklaga någon här i salen för att ljuga! Det står mycket tydligt i ärendet att vi får loss ett antal miljarder eller en dryg miljard som vi kan använda till bostadsbolagen och området. Vi har konstaterat att det finns ett antal hyreslägenheter där man inte har nått upp till en trovärdig nivå. Du säger att de kommunala värdarna har varit utmärkta på att sköta sina bestånd. Så är det inte.

Välkommen till verkligheten! Gå och titta på fastigheter som finns inom bolagens bestånd! Det finns bolag som har mindre problem än andra, men vi har en del bekymmer att ta i. Och det ska vi se till att göra. Just tack vare att vi gör beståndsförsäljningar får vi de ekonomiska musklerna att hantera vissa av de problem som varken du eller någon annan på den sidan heller har tagit fullt ansvar för.

Anförande nr 123

L e i f R ö n n g r e n (s): Ordförande! Nu har Joakim Larsson flera gånger sagt att man ska rusta upp i de eftersatta områdena. Eftersom han verkar ha så god sakkunskap och kännedom om områdena skulle jag vilja höra vad det är som är eftersatt i Högdalen. Och vad är eftersatt i Rågsved? Vi vet att det finns en tung social problematik och neddragningar i skolan, hemtjänsten och alla sociala verksamheter just nu, till exempel i fritidsverksamheterna. Men det gäller knappast fastighetsbeståndet ute i de här områdena. Det är exemplariskt skötta fastigheter som har omfattats av samtliga satsningar som staden har gjort under många år. I Högdalen

är en upprustning i stambyten på gång i den sista fasen. Sedan är det toppskick på alla kåkar. Vad är det för satsningar som du avser som staden kommer att göra?

Du pratar också om att de privata fastighetsägarna har lovat att rusta upp och göra satsningar i de här områdena. Vad är det för löften? Vi som bor i Högdalen vet vad det var för löften som ställdes ut när det gäller Boulton. Då var det löftessvek, och ni kunde inte leva upp till löfterna när det väl var sålt.

Vi vill verkligen ha besked. Vad är det för upprustningar som motiverar detta? Pengar har inte varit något problem för allmännyttan. Det här är de rikaste bolagen i Sverige.

Anförande nr 124

Borgarrådet L a r s s o n (m): Herr ordförande! Det senaste var ganska intressant. Pengar har inte varit något problem, säger Leif Rönngren. Varför har då inte samtliga hyresgäster fått den nivå på sin hyresrätt som de har rätt till? Varför har de inte fått det i de kommunala bolagen? Det är jättebra att det finns områden i ytterstaden och i innerstaden som inte har några behov, enligt Leif Rönngren. Det är utmärkt. Men det finns säkerligen ett och annat behov man kan hantera i flera av områdena. Det finns också skräckexempel på hyresförvaltning där jag anser att staden under många, många år har brustit i sitt ansvar. Vad säger du om det, Leif Rönngren? Om det finns hur mycket pengar som helst – varför har du då inte gjort någonting i frågan tidigare? Det kan man fråga sig. Det finns all anledning att vara lite försiktig i argumentationen.

Där vi har eftersatt underhåll ska vi se till att faktiskt göra någonting i de specifika områdena och fastigheterna. Det har vi nu ekonomiska möjligheter att göra. Vi har också viljan att göra det, om det nu var den som saknades tidigare.

Anförande nr 125

Borgarrådet R u w a i d a (mp): Jag tror att diskussionen blir lite olika beroende på vilket bostadsbolag man har mest kunskap om. Tillståndet är lite olika i de olika bolagen både vad gäller upprustningsbehov och annat, till exempel hur bra man är på att bemöta kunder.

Jag fick inga svar på mina frågor. Ni påstår i ärendet att pengar ska gå till att bygga nya hyresrätter. Kommer ni då att öka resurserna till exploatering till stadsbyggnadskontoret? Kommer ni att sänka direktavkastningskraven som i dag gör att det är svårt att få ihop ekonomin i vissa projekt? Kommer ni att upplåta mark med tomträtt för hyresrätter? Kommer ni att aktivt jobba för att upplåtelseformen ska vara hyresrätt vid markanvisningar? Hitintills har ni inte gjort det. Hitintills har ni fört en politik som motverkar nyproduktionen av hyresrätter.

Ni säger hela tiden att vi tycker att privata hyresvärdar är onda. Vi har inte sagt det en enda gång. Däremot har vi sagt att allmännyttan har ett samhällsansvar. I allmännyttan kan vi gå in och göra det vi vill. Privata hyresvärdar har inte det samhällsansvaret. De är inte onda; det är inte det vi säger.

Du pratar också om att värna hyresgästerna och deras väl. Men om du verkligen värnar dem – varför tillfrågades då inte hyresgästerna när det gällde om de ville få en annan hyresvärd? Varför kunde ni inte ens fråga dem först?

Anförande nr 126

Borgarrådet L a r s s o n (m): Ordförande! Yvonne Ruwaida säger nu i sin replik att det finns all anledning för kommunen att behålla beståndet därför att man då kan göra mycket mer. Man kan göra allt det på grund av att Yvonne Ruwaida vill göra någonting. Men om vi överlåter detta till privata fastighetsägare och privatvärdar kan ingenting ske, menar hon. Men, Yvonne Ruwaida, varför ville du då inte att man skulle rusta upp de här områdena i en större omfattning? Varför vill inte du under tidigare mandatperiod se till att varje enskild hyresrätt hamnade på den nivå som man rimligtvis kan kräva som hyresgäst?

De värdar som vi i dag diskuterar och som tar över detta bestånd runt om i staden har en väldokumenterad fastighetsförvaltning bakom sig. De gör vad de lovar. De är duktiga på att sköta sina fastigheter och de är bra hyresvärdar. Det är mycket bra att dessa aktörer kommer in på Stockholms bostadsmarknad i en större utsträckning än tidigare.

Anförande nr 127

L e i f R ö n n g r e n (s): Ordförande, fullmäktige! Nu har vi hört från ansvarigt borgarråd ett antal gånger i svepande formuleringar att allmännyttan har misskött sitt uppdrag när det gäller det eftersatta underhållet. Detta tas som intäkt för att sälja ut lägenheterna. Visst finns det problem; det har vi sagt allihop. Det finns också revisionsrapporter som styrker det. Men varför förde vi ingen diskussion om hur vi skulle lösa problemet både ekonomiskt och rent verksamhetsmässigt, utifrån en fastighetsförvaltning som skulle vara värd namnet?

Stockholmshem har under senare tid under en enig styrelse köpt in en skräckfastighet från en privat värd som har misskött sig något så fatalt. Vi hade väl kunnat föra en sådan diskussion i Stockholmshem igen, Björn, eller hur? Det handlar om att köpa de mycket dåligt skötta områden som finns i Svenska Bostäder. Men vi har inte fört någon sådan diskussion, och det är det som är vår poäng. Konsekvenserna av detta agerande kanske vi får se om några år eller decennier framöver.

Ingen av oss har heller pratat illa om de privata fastighetsägarna. Det är en helt annan diskussion. Vi byggde 10 000 privata bostadsrätter. Vi möjliggjorde det under förra mandatperioden. Vi byggde 10 000 hyresrätter varav 7 000 i allmännyttan och 3 000 privata. Jag noterar nu att de som ställde om sin produktion och tänkte bygga hyresrätter för att hjälpa till med att låta Stockholm växa framöver som region nu har ställt tillbaka produktionen till att ägna sig åt bostadsrätter. I stället köper de allmännyttan för att få god avkastning på sitt insatta kapital. Men de är säkert också intresserade av långsiktig fastighetsförvaltning.

Staden riskerar nu att få en mindre flexibel bostadsmarknad i förlängningen om man lägger ihop bostadspolitikens effekter totalt sett utifrån er politik på riksplån och i det som har skett här i kommunen. Det är ingen slump att Vaxholms borgerliga

majoritet funderar på att inrätta ett bolag för att bygga allmännyttiga hyresfastigheter. Man har samma problematik i Danderyd och Täby. Ungdomarna måste flytta därifrån. Arbetskraften kan inte bo där.

Om vi gör det här till ett makroperspektiv – hela Stockholms stad – har vi bekymmer inte bara i offentlig sektor utan också i den privata sektorn när Stockholm ska växa utifrån de visioner som vi är överens om i den här salen. Det handlar om Stockholm 2030 och det nya RUFSS-arbetet som är i gång – Stockholm 2050. Det blir stora befolkningsökningar framöver. Vad händer om man är tvungen att köpa sig en lägenhet och inte har en flexibel hyresmarknad?

Till det kan vi lägga alla de krav som kommer att ställas på enskilda som står i kö. Det är mycket tuffare krav som privata hyresvärdar har. A-kassa gäller inte som grund för betalning. Försörjningsstöd gäller inte. Det är begränsningar i antalet barn. Det ställs krav på spritfrihet, rökfrihet och både det ena och det andra. Vem ska ta det sociala ansvaret? Jo, det blir det allmänna. Det blir det offentliga – kommunen och allmännyttan i ett alltmer minskande bestånd. Det blir en större påfrestning.

Dessutom har staden redan nu i en större omfattning fått köpa bostadsrätter för att lösa sociala behov på grund av ombildningen. Det är verkligen en omvänd ekonomi, där vi slösar bort skattemedel i stället för att prata oss samman om hur vi ska utveckla staden och regionen tillsammans.

Anförande nr 128

Borgarrådet L a r s s o n (m): Ordförande! Leif Rönngren tar nu återigen upp att det inte finns någonting att erinra mot de bolag som är aktuella i det här fallet. Men, säger han, de privata bolagen har inte något socialt ansvar. Uppenbarligen tar de inte något socialt ansvar. Det är i korta drag det du säger.

Det verkar nu som om dagens beslut kommer att återremitteras. Men jag är helt övertygad om att när vi fattar beslutet kommer vi att få in aktörer som är mycket måna om att ta det ansvar och de krav som vi har ställt på dem i samband med att de skulle få köpa beståndet. Jag ser fram emot att också om några år kunna utvärdera detta så att du, Leif Rönngren, kan få se att det finns andra än staden som kan ta ansvar. Man behöver inte vara så orolig när andra aktörer kommer med på banan.

Anförande nr 129

L e i f R ö n n g r e n (s): Ordförande! Förra mandatperioden var vi rörande överens om att staden skulle växa. För att den skulle kunna göra det behövde vi bygga mycket mer. Det som har hänt är det omvända. Det är tvärstopp i byggandet av hyresrätter. Det som byggs är bostadsrätter. Alla de företag som tidigare hade en ambition att bygga hyresrätter har ställt om sin produktion till bara bostadsrätter. Därtill kan de tänka sig att göra fastighetsaffärer och köpa allmännyttiga bostäder. Det ger inte någon ökning av bostäder. Det är samma lägenheter. Det är i förlängningen ett stort bekymmer och problem.

Jag sade inte det som du försökte lägga i min mun om de privata bostadsföretagen. Jag har mött dem under många år, och jag känner till dem väl utifrån alla de

markanvisningar vi gjorde och utifrån de överenskommelser vi gjorde över majoritets- och blockgränserna. Jag och Sten Nordin tog i hand på att vi skulle utöka antalet bostadsrätter ute i våra söderortsområden. Det gick, och det fungerade. Det fungerade däremot inte att bygga flerbostadshus i de områden där det finns många villor och radhus. Det är ett stort bekymmer. Det är sådana frågor vi borde lösa i stället för att kränga ut de här fastigheterna.

Anförande nr 130

B j ö r n L j u n g (fp): Herr ordförande, åhörare och fullmäktige! Jag ska börja med att säga till presidiet att jag använde alldeles fel språkbruk tidigare. Jag ska säga så här: Jag blev tillrättavisad när jag började diskutera alltför interna uppgifter som vi hade i bolagsstyrelsen. Det ska man inte göra från talarstolen. Men det var alltså inte tal om någon åthutning. Man ska använda rätt ord för rätt saker. Jag ber om ursäkt för detta.

Om man nu ska recensera debatten kan jag säga att den plötsligen börjar glida över i att det finns ett allmänt problem med bostadsbyggnadstakten i Stockholm. Det gör det också. Jag delar verkligen den uppfattningen. Vi behöver ta nya tag – vi som brukar vilja bygga. Vi ska gemensamt fortsätta på den linjen; det är vi alldeles överens om. Det är ett bekymmer när vi har byggt så mycket under ett antal år. Planerna tar slut, och de där markbitarna som är självklara är inte lika självklara längre. Vi ska fortsätta arbeta mycket aktivt med den frågan.

Jag vill förutskicka, som jag sade tidigare, att jag inte tycker att vi i alla lägen har skött det här på allra bästa sätt när vi har kommit fram till beslutet. Till det styrelsesammanträde som Stockholms hem ska ha den 28 augusti kommer vi att ha ett nytt inriktningsärende där vi ska diskutera principerna för detta. Det gäller både den byggande och den fastighetsförvaltande delen. Det handlar om den aktiva fastighetsförvaltningen och om hur ett bostadsfastighetsbolag ska arbeta. Jag har redan gett bolagsledningen i uppdrag att börja arbeta fram detta. Det har jag gjort mot bakgrund av en överenskommelse som vice ordförande Leif Rönngren och jag har gjort om den frågan.

Jag måste ändå säga att jag är glad åt att Leif och flera andra har sagt att det inte är något fel på de fastighetsägare som nu köper fastigheterna. Det är den allmänna bild som vi också har fått. Detta är inte problemet. Följaktligen har vi till punkt och pricka följt det vi har sagt; vi ska endast sälja till seriösa fastighetsägare. Vi kan vara glada för att vi inte är slavar under lagen om offentlig upphandling när det gäller det här. Det är flera företag som har kommit med ganska mycket pengar, och vi har sagt att de inte är godkända. Jag har själv inte varit med i detta, men så är alltså fallet. Vi har haft ett antal kriterier som ska vara uppfyllda innan man kan komma till skott med så här viktiga saker.

Jag tror att det är klädsamt att vara lite ödmjuk också från er sida. Jag konstaterar att allt vi har gjort under de här 40 åren inte har varit lyckat. Därför kan det vara bra om man också försöker med lite nya modeller. Det är att föra en progressiv politik, inte en konservativ.

Anförande nr 131

L e i f R ö n n g r e n (s): Ordförande, fullmäktige! Jag vet inte vad som är progressivt och konservativt. Världen förändras ju hela tiden, och verkligheten också för den delen. Jag kan konstatera att vi har ett stort antal bekymmer att klara ut framöver om vi gemensamt ska kunna möta de utmaningar som ligger inom ramen för vision 2030 och det nya RUFSS-arbete som är i gång. Bostadspolitiken är en nyckel till framgång. Om man löser upp detta och skapar en flexibel bostadsmarknad där människor även utan stora inkomster, pengar och förmögenhet, kan få ett boende har vi nog kommit en bra bit på vägen.

Jag ser fram emot att diskutera principer för sådana här eventuella ärenden i framtiden. Men nu har vi ett sådant ärende. Det är för sent att börja prata om framtiden nu, och det är ett av skälen till att vi vill återremittera det här. Som Björn Ljung säger vet ju inte ens han hur det ser ut i den långa kö med företag som ville köpa fastigheterna. Vi vet inte ordentligt hur det ser ut med värderingarna heller. Det finns inte med i underlaget. Det är sådana frågor vi har velat diskutera också. Vi har hört att det inte fanns några oseriösa företag med, men däremot några som ville betala oerhört mycket mer. Man undrar var gränsen går och vilka avvägningar som är gjorda. Det kan ju inte vi bedöma, eftersom vi inte får läsa det.

Anförande nr 132

B j ö r n L j u n g (fp): Jag är glad för att vi är överens om att gå vidare och diskutera frågorna i ett större sammanhang. Sedan kan man konstatera att när man gör sådana här saker kan man snabbt se att en del är intresserade av att spekulera på olika sätt. Det finns ingen anledning att ens gå in och utvärdera sådant. Man kan bara konstatera att vissa inte klarar våra kriterier. Så enkelt är det. Jag tycker att det är mycket bra. Det är mycket bra att vi har ställt tuffa krav när detta nu ska genomföras.

Man kan alltid säga så här: Varför gjorde vi inte så och varför gjorde vi inte så? Ja, varför blev det som det blev när ni skulle i väg med era stiftelser? Då försökte ni mörka för precis alla, inklusive era egna partimedlemmar. De visste inte heller någonting. Återigen: När det gäller hur processer går till får man kanske sopa lite grann framför egen dörr också.

Anförande nr 133

M e h d i O g u z s o y (v): Björn Ljung! Du kritiserar att det pågick planer på att bilda stiftelser. Det gjordes just på grund av det som händer i dag – för att undvika det försökte vi hindra allmännyttan från att bli en spekulationsaffär. Du pratar om en progressiv bostadspolitik. Vad menar du med det? Är det någon liberal politik, eller hur ska det tolkas? Med progressiv bostadspolitik menar ni att ni ska sälja så snabbt som möjligt så billigt som möjligt.

Jag tycker att det blir jättekonstigt för mig och även för många andra när vi ska tolka vad du säger i talarstolen. Du pratar varmt om allmännyttan samtidigt som du agerar klösmöbel åt Moderaterna och driver utförsäljning och total omvandling av allmännyttan. Med den här taktiken kommer inte allmännyttan att finnas kvar, Björn Ljung. Jag tycker att du ska säga det till dina väljare. Hur länge ska ni ha en tvetydig politik där ni står med ett ben på var sida och inte vet om ni ska sälja eller inte? I

slutändan säger du att ni står för en progressiv politik, det vill säga att sälja så snabbt som möjligt så billigt som möjligt.

Anförande nr 134

B j ö r n L j u n g (fp): Ordförande och fullmäktige! Definitionen av olika ord och deras betydelse haglar genom fullmäktigesalen i kväll. Jag tror att en språkforskare skulle kunna ha en högtidsstund genom att tala om vad orden egentligen betyder. Men vi kan bara konstatera vad Mehdi sade: Om vi hade lyckats med vår stiftelsebildning hade vi inte råkat ut för sådant här som vi håller på med i dag.

Mina vänner på bägge sidor! Vad är det vi håller på med i dag? Vad är detta? Detta är utövande av praktisk demokrati, och ingenting annat. Här gömmer vi ingenting i stiftelser. Här tar vi fram ärenden till beslut. Det, Mehdi Oguzsoy, är demokrati till skillnad från vad du försökte göra.

Anförande nr 135

R e b w a r H a s s a n (mp): Ordförande, ledamöter! Jag tänkte inte prata om detta, men eftersom många har pratat om demokrati tänkte jag ändå säga några ord som lokalpolitiker i stadsdelsnämnden Skärholmen.

Björn pratar om progressivitet i det politiska beslutet. Men den metod ni hanterar den här frågan med är inte progressiv. Det är diktatoriskt och centralstyrt. Två gånger, i mars månad och i april månad, när vi hade sammanträde i nämnden tyckte jag synd om era politiker i nämnden i Skärholmen. Det var demonstrationer i vår stadsdel framför nämnden. Men de lokala politikerna hade inga svar på frågorna som medborgarna ställde till dem. Margareta var också där. Till och med folkpartisten Jan Jönsson tyckte samma sak som medborgarna i stadsdelen. Han sade: Jag vill inte sälja till privata bolag, men det har skett centralt. Det är odemokratiskt att ni inte lyssnar på era politiker i nämnden. Borgarna i nämnden, till och med moderaterna, var tysta. Ingen av dem kunde svara på de frågor som medborgarna som bor i området ställde.

Jag vill ställa några frågor till er. Hur mycket vill ni styra centralt? Hur mycket vill ni ingripa i bostadsområden och sälja privat utan att ställa frågor till de boende i området? Kan ni garantera att de privata bostadsbolagen behåller de bostäder som de köper? Ni hanterar bostäder som handelsvara och ingenting annat.

Kan ni vara snälla och svara på de frågorna? Jag tycker nämligen synd om era politiker i nämnden.

Anförande nr 136

Borgarrådet L a r s s o n (m): Rebwar! Vi har som bekant möjligen lite olika syn på demokrati och vad som är demokratiskt ansvar i respektive församling och så vidare. Jag kan bara konstatera en sak: Det finns i dag en mycket dominerande aktör i det område där den här stadsdelsnämnden verkar. Att kommunen gör sig av med några procent i det området till någon annan aktör ser inte jag som något skräckinjagande exempel på demokratisk kollaps. Tvärtom tror jag att det ni kommer att se i området

när det kommer in en ny aktör är att det just kommer in fler som tar ansvar i området, till skillnad från när det är *en* mycket dominant aktör. Jag ser fram emot att se resultatet i den stadsdelen.

Anförande nr 137

R e b w a r H a s s a n (mp): Du har inte svarat på frågan. Varför lyssnar ni inte på era politiker lokalt? De hade inga svar på frågorna när de kom upp i nämnden. Vi har ingenting emot att medborgarna vill ta över. Vi är för olika boendeformer i området. Men medborgarna i området vill inte köpa sina bostäder. Det är orimligt att sälja till privata bolag. De lokala politikerna vill inte heller ha det här. Lyssna på era politiker i nämnden!

Anförande nr 138

B j ö r n L j u n g (fp): Herr ordförande, fullmäktige och åhörare! Tack, Rebwar, för ditt klagomål! Du sade nämligen nu att det är viktigt att lyssna till lokalpolitikerna. Självt är du inte alls emot andra boendeformer än just hyresrätter, sade du också. Jag ska ta dig på orden och hoppas att ni kommer att stödja ombildningsprocesser till exempel i Skärholmen. Då kan vi kanske tillsammans träffa de olika föreningarna och se om vi tillsammans också kan gjuta olja på vågorna. Då kan vi se till att det blir bra processer i fortsättningen, liksom jag ska se till att ärenden av detta slag kommer att hanteras annorlunda i framtiden. Då tror jag också att den lokala informationen blir lite bättre.

Anförande nr 139

R e b w a r H a s s a n (mp): Tack, Björn! Men om det är så att du vill diskutera med oppositionen och med dina partikamrater i nämnden i Skärholmen så ska du återremittera ärendet, menar jag. Då kan du få en samsyn i frågan med oppositionen och era politiker lokalt.

Anförande nr 140

M e h d i O g u z s o y (v): Ordförande, fullmäktige! Borgarnas argument för försäljning blir mer och mer ihåliga. Det erkänner de nästan själva. De tar fram de mest underliga och märkliga argument för att de här bostäderna ska säljas. Folkpartiets demokrati ska vi inte tala om. De tycker att det är demokratiskt att man bestämmer över huvudet på de berörda hyresgästerna. Det är Folkpartiets definition på demokrati – ett uppifrånperspektiv. Det är ju lysande.

Ett exempel på utförsäljning av allmännyttan till privata aktörer finns i Husby. Där finns undersökningar som visar att det inte är någon skillnad bland de boende hos den privata aktören och hos allmännyttan. Folk är inte mer nöjda hos Wallenstam än hos Svenska Bostäder i Husby, Björn Ljung. Däremot finns det nya, färskare undersökningar som har gjorts i Gårdsten av KTH som visar att man har gjort en enorm samhällsvinst genom att investera i allmännyttan. Varför inte ta de goda exemplen? Varför måste alltid försäljning allena vara den bästa lösningen på de eventuella problemen som finns i de här områdena?

Den dag du säljer bostäderna, Björn Ljung, kommer du inte att ha rådighet över dem hur höga krav du än ställer på köparna. Jag trodde att du visste det. Det finns färska exempel också på det. Leif Rönngren tog upp Boulthees agerande i Skärholmen.

De aktuella köparna har varit involverade i fastighetsköp mellan kommun och privata aktörer, till exempel i Vaxholm. Där bytte det ursprungliga allmännyttiga bolaget ägare fyra gånger för att slutligen gå en långsam, plågsam död till mötes. Det finns ingen allmännytta där längre. En av de aktörer som var med och köpte sålde vidare. Du måste förstå att deras enda drivkraft är att göra vinst. Den dag de inte gör vinst kommer de att tacka för sig, Björn Ljung.

Anförande nr 141

M a r g a r e t a J o h a n s s o n (v): Ordförande, ledamöter! Jag kunde inte låta bli att gå upp i debatten när Joakim Larsson pratade om att man säljer för att rusta upp. Jag kommer från Skärholmen. Det finns två bestånd i Vårberg som är allmännyttans. Annars är det i huvudsak privata värddar eller bostadsrätter. Man lyckades inte sälja just Svenska Bostäders bestånd i Vårberg därför att det var så illa åtgånget. Där har vi ett exempel där man inte har klarat av att sköta allmännyttan. Man sålde av i Aspsåtra, där invånarna absolut ville vara kvar i allmännyttan. Det är välskötta områden där man verkligen pratar om att de boende har mer inflytande. Här kan man verkligen prata om valfrihet. Det är en konstig valfrihet man pratar om, för de här människorna vill faktiskt bo kvar i allmännyttan.

Mycket av den bristande upprustningen beror på att vi hela tiden har den här förändringen vart fjärde år. Då ska det säljas ut, och då stannar hela upprustningen av. Sedan försöker vi rusta under följande period, men hinner inte med riktigt. Sedan blir det likadant igen. Jag tycker att man måste ta ett ansvar för det.

Vi har fått seriösa aktörer som ska köpa. Visst – så är det. Men jag kan referera till en intervju som har gjorts med en person som bor i Stenas fastigheter i Nacka. Jag tycker att Stena är en bra hyresvärd. Men så här säger den personen: Visst är det bra att de agerar när det gäller vilka som ska få bo och inte bo här. Jag skulle säkerligen inte få flytta hit nu, för jag är halvtidssjukskriven och mår inte riktigt bra. Jag skulle antagligen inte få bo här, men visst är det bra att vi får bra grannar.

Det handlar mycket om vart de som inte passar in i beståndet ska ta vägen nu. Det handlar naturligtvis om att vi ska ställa krav på dem som bor i allmännyttan. Men det är det här som gör att vi vill ha kvar allmännyttan. Vi vill kunna vara med och påverka.

Anförande nr 142

Borgarrådet L a r s s o n (m): Tror Margareta Johansson på fullt allvar att det inte bor människor som har sjukpension i annat än allmännyttan? Tror du på fullt allvar att de är bortvalda bland de aktörer bland vilka vi ser ett intresse av att komma in i de här områdena för att göra någonting aktivt? Om man tror det finns det så klart inget hopp i världen om att vi ska kunna övertyga dig. Det har jag möjligen inte heller.

Men tro inte att det är svart eller vitt! Här kommer det in några få aktörer i områden där bara kommunen eller nästan bara kommunen har varit aktuell. Det är verkligheten. Gör det inte till en svart eller vit värld som vi lever i! Vi lever inte i en sådan värld. Gör det inte värre än det är.

Anförande nr 143

M a r g a r e t a J o h a n s s o n (v): Jag har en mycket realistisk syn på det här. Självfallet kan man bo i de privata bostadsbolagen också om man har sjukpension och så vidare. Men det finns ingen garanti. Det är det vi pratar om.

Vi har under en lång period byggt bostadsrätter i Skärholmen. Det är på det sättet vi ska öka mångfalden, och inte genom att sälja ut. Du vet lika väl som jag att det är ett stort bråk i Skärholmen bland invånarna. Man har inte skapat sämja utan missämja. Det senaste handlar om att man började slåss när man skulle ha stämmomöte. Detta befrämjar inte samverkan i stadsdelen på något sätt. Varje dag möter jag människor som står i grupp och pratar om detta och är oroliga.

Anförande nr 144

L e i f R ö n n g r e n (s): Ordförande! Jag tänkte inte gå upp mer, men jag kan inte låta bli när jag hör Joakim Larsson prata om att man inte ska tro eller vad det nu var för någonting. Det är kanske något annat parti som står för det.

I mitt inlägg tidigare försökte jag att berätta om några av konsekvenserna om det blir allt fler privatvårdar i den här staden. Staden, kommunen och allmännyttan kommer att få ta ett större ansvar. Det handlar inte om att tro. Det är bara att titta i den statistik som finns som underlag. Senast i dag var jag inne på Bostadsförmedlingens hemsida. Jag står i bostadskön fast jag har lägenhet. I dag fanns det 74 lägenheter. Det är länge sedan det var så få, om vi ska föra den diskussionen också.

Går man in och tittar på de krav som ställs vet vi att allmännyttan, det vi har rådighet över, har skärpt kraven. En sådan debatt har vi haft. Det har gjort att de privata fastighetsägarna har klivit efter, men de var redan tuffare innan. De har krav som att man inte får ha a-kassa. Det räknas inte som inkomst. Man får inte ha försörjningsstöd. Man sätter upp begränsningar för det antal barn som får flytta in i kåkarna. Då vet vi att det är just i de här områdena som man har tagit det här ansvaret därför att man inte har gjort det på andra ställen. Och vad händer då om man säljer ut allmännyttan på det här sättet och minskar beståndet? Jo, det blir svårare för de människor som har de största behoven, som står utanför, som inte har pengar och kan köpa sig en bostadsrätt. De får en allt tuffare bostadssituation och en tuffare bostadsmarknad.

Vad händer med alla de äldre som har stått i internkö? Jag känner flera pensionärer i Högdalen. Många har bott där 30 år eller mer. De har bott där sedan Högdalen byggdes. De vill bo i allmännyttan. De vill inte ha en privatvård. Många var beredda att bilda bostadsrättsförening för att slippa en privatvård. De blir av med sina kötider. De har planerat inför sitt åldrande för att komma ifrån trevåningshusen utan hiss. Det brukar ni prata om som ett stort problem i den här staden och undra hur vi ska lösa. Vad gör ni? Jo, i ett svep drar ni undan fötterna för 4 200 hyresgäster där många har

planerat för ändrade bostadsförhållanden. Det handlar om barnfamiljer som vill ha större därför att de får tillökning och barnfamiljer där barnen flyttar ut som vill ha mindre lägenheter. Det finns många exempel på ändrade familjeförhållanden. I ett svep drar ni undan fötterna för dem och deras planering framöver.

Vi har också haft diskussioner om helheten i bostadspolitiken med ombildningarna. Internkön in Familjebostäder innehöll i dag fyra lägenheter. Det har heller aldrig varit så lågt. Jag vet inte vad Stockholmshem och Svenska Bostäder har. Vi pratar alltså om dryga 100 lägenheter som finns till förfogande för ett flexibelt hyresboende i Stockholm i dag. Nu saboterar ni för många år framöver när det gäller den här regionens möjligheter att växa. Det som vi är överens om. Ni måste se sammanhangen.

§ 18 Försäljning av aktierna i Goldcup S 3736 AB, ett helägt bolag inom AB Svenska Bostäder-koncernen, till Einar Mattsson Byggnads AB (utl. 2008:93)

Anförande nr 145

Borgarrådet L a r s s o n (m): Herr ordförande! Det är möjligen lite svårt att efter den debatt som vi just har genomfört diskutera i stort sett samma sak, men låt oss ta upp en del fakta i målet.

Svenska Bostäder har i storleksordningen 9 000 lägenheter i miljonprogramsområden. Den största delen av dessa ligger runt Järvafältet. När de här bostäderna byggdes i början av 1970-talet var de mycket moderna, men så är det inte i dag. Det finns ett stort underhållsbehov.

I det här ärendet ser vi fram emot hur Einar Mattsson kommer in som en aktör i Hjulstaområdet och köper 1 200 lägenheter från det bolag som presenteras här. I och med att koncernen genomför den här affären ser vi positivt på att Svenska Bostäder inom ramen för Järvalyftet får möjlighet att nå de mål som man där har satt upp, nämligen att renovera fastigheter och gårdar och se till att pengarna från denna försäljning hamnar i det området. När så många hus kräver insatser på en och samma gång är det, precis som jag sade i den tidigare debatten, oerhört viktigt att vi blir fler och inte färre aktörer.

Einar Mattsson är som bekant en av de seriösa fastighetsägare som vi har diskuterat i det tidigare ärendet. Man har presenterat att man är villig att lägga i storleksordningen 500 miljoner kronor på upprustning under en 15-årsperiod i detta område. Det är naturligtvis oerhört mycket och välbehövligt i det området, även om det inte är lika akut i Hjulsta som det har varit i vissa andra delar, vilket vi också diskuterade tidigare i kväll.

Svenska Bostäder kan fokusera på sitt kvarvarande bestånd i området. Vi ser till att bolagets pengar öronmärks. Den vinst som man gör öronmärks till upprustning av boendet i stadsdelarna i kring Järvafältet.

Med det, fru ordförande, önskar jag att vi bifaller kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 146

T e r e s L i n d b e r g (s): Ordförande! Jag återkommer strax med ett eget anförande. Jag reagerade på att du sade att pengarna kommer att vara kvar i området. Jag antar att du inte menar i Hjulsta då, utan att det handlar om andra delar av Järva. Vad det verkligen handlar om är ju ett slag i luften för de stackarna som bor i Hjulsta eftersom det inte kommer att finnas någon offentlig aktör kvar i den här stadsdelen över huvud taget.

Anförande nr 147

Borgarrådet L a r s s o n (m): Det stämmer att Svenska Bostäder är den enda aktören i Hjulstaområdet just nu. Det är det området som i praktiken byter till en privat aktör. Det är lite märkligt att Järvafältet alltid ska delas upp i de olika stadsdelar som ligger där. Det är viktigt att man ser sammanhanget kring hela Järvafältet. Jag tycker att det är viktigt att man ser Järva som en helhet. Det är bara att konstatera att det är väldigt viktigt att vi får in fler aktörer på Järvafältet. Svenska Bostäder kommer att använda de här pengarna till de bostäder som man har på Järvafältet.

Anförande nr 148

Borgarrådet R u w a i d a (mp): Jag reagerade över att borgarrådet sade att vi måste bli fler och inte färre aktörer. Jag undrar om det är någon sorts självändamål för Moderaterna att det alltid måste bli fler aktörer. I utlåtandet säger man också att om Svenska Bostäder ska göra allting själva kommer det att ta alltför lång tid med hänvisningen till upprustningen i Järva. Det är ett väldigt konstigt sätt att se det på, att Svenska Bostäder inte skulle kunna hantera upprustningen i Järva under en kortare tid om man skulle vilja. Jag skulle vilja ha en förklaring till varför man anser att Svenska Bostäder inte kan ta hand om upprustningen på en kortare tid, utan att man måste få in fler aktörer.

Det här är ju samma fråga som vi diskuterade tidigare. Här kommer man med ett beslut som var en chock för oppositionen och också en chock för de boende. Man involverade inte de boende i de här hyresrätterna i Hjulsta och frågade dem inte vilken hyresvärd de vill ha. Varför kunde man inte fråga dem först?

Anförande nr 149

Borgarrådet L a r s s o n (m): Är det verkligen så konstigt, Yvonne Ruwaida, att vi tror att det ligger många lösningar i att vi blir flera som tar ansvar kring hela Järvafältet? Är det verkligen en konstig inställning att vi ser till att fler får möjlighet på en marknad som tidigare nästan enkom har varit kommunal? Sanningen är att vi kan följa historiskt vad som har skett på Järvafältet. I vissa områden har boendet varit mycket dominerat av kommunal hyresrätt. Jag tror att det är viktigt att vi blir fler. Fördelen är att det här inte är den enda upplåtelseformen på Järva. Det här är hyresrätter i privat regi. Det finns redan. Här kommer några till i Hjulstaområdet. Sedan har vi bostadsrätter och flera boendeformer. Jag tror att Järva mår bra av att det kommer in fler aktörer, och så även Hjulsta.

Anförande nr 150

T e r e s L i n d b e r g (s): Ordförande, fullmäktige! Om det ärende vi hanterade tidigare i dag var märkligt är det här ännu märkligare. Det finns naturligtvis likheter som till exempel att man inte har övervägt konsekvenserna för de boende, för stockholmarna och för dem som bor på Järva.

Det var faktiskt att så att det damp ned ett ärende några dagar innan vi hade styrelsemöte. Ingen hade pratat om detta över huvud taget. Det var inte ens ett ärende utan ett färdigt avtal som bara skulle presskonferensas direkt efter styrelsemötet.

Men det är inte det märkligaste, utan det allra märkligaste är hur detta ärende står i bjärt kontrast till majoritetens uttalade ambitioner för stadsdelarna runt Järva. Här kommer man med ett avyttrande av hela bostadsbeståndet i en stadsdel.

Som initiativtagare till Järvalyftet blev jag faktiskt riktigt glad när den nya majoriteten tog sig an det arbete som vi hade startat inom ramen för Järvalyftet. Men på punkt efter punkt gör man om de misstag som det var tanken att man inte skulle göra i Järvalyftet när det gäller de tidigare satsningar som framför allt häcklas av den sittande majoriteten.

Än mer ont i magen får jag när jag ser hur ni har lyckats vända det som var någonting bra, och som skulle bli bra för alla de människor som bor där – de skulle få vara med och tycka till – till någonting där de boende reagerar med magen, mår dåligt, ryser och vill inte vara med längre. Jag tycker att det är tragiskt och väldigt tråkigt.

Den stora frågan handlar om hur man kan vara med och styra en utveckling till någonting bättre om man inte finns där. Detta är så signifikant, och sedan säger borgarrådet att vi inte ska göra skillnad mellan stadsdelar. Men hallå! Det är väldigt stor skillnad mellan Södermalm och Östermalm eller mellan Östermalm och Vasastaden. Precis så är det i förorten också, Joakim Larsson. Välkommen dit så får du se.

I alla de här tre ärendena saknas konsekvensanalyser. De finns inte med. Vilka konsekvenser kommer de här försäljningarna att få när det gäller till exempel antalet förmedlade lägenheter genom Bostadsförmedlingen. Sedan den dag då ni tog över styret i den här staden har antalet förmedlade lägenheter bara sjunkit. För varje lägenhet ni säljer av kommer det att fortsätta att sjunka. De privata fastighetsägarna, hur bra de än är, lämnar inte tomma lägenheter till Bostadsförmedlingen i lika hög utsträckning som allmännyttan. Och i dag står en kvarts miljon människor i bostadskön.

Från 2002 till 2006 gick det bara uppåt. Vi förmedlade fler och fler lägenheter för varje år. Kön har ökat från 80 000 till 250 000. Det här ärendet är bara ytterligare ett bevis på att högern struntar i förorten, och i synnerhet i Järva.

Jag yrkar återremiss av kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 151

D i k r a n D i s o n (kd): Jag vill bara tala om att det är Svenska Bostäder själva som har beslutat att sälja lägenheterna i Hjulsta. Det är inte politiskt. De har själva gjort bedömningen att det vore bäst för dem om de sålde dem till en bra hyresvärd.

Anförande nr 152

T e r e s L i n d b e r g (s): Jag är ledsn, Dikran, att behöva tala om för dig att ni har beslutat detta, inte vi. Det är den politiska majoriteten som har beslutat detta. Vi var väldigt tydliga med att säga att vi var emot. Vi fick tre dagar på oss att titta på det här ärendet. Det var ett färdigt avtalsförslag som bara skulle kråkas under och

ingenting mer. Det inflytande hade vi, inget mer. Jag frånsäger mig allt ansvar för den här försäljningen. Det ska du ha väldigt klart för dig.

Anförande nr 153

Borgarrådet L a r s s o n (m): Jag tänkte först inte replikera på ditt inlägg, Teres Lindberg, men jag konstaterade ganska snart att du har ett bekymmer kort och gott. Du har en bild av vad som sker ute i verkligheten som inte riktigt stämmer överens med just verkligheten, vilket kan vara bekymmersamt. Det är din uppfattning att katastrofen är ett faktum i Hjulsta därför att vi ska sälja detta till Einar Mattsson. Nu kommer inga att finnas i Bostadsförmedlingens kö längre. Nu finns det inga lägenheter. Har du någon gång frågat Einar Mattsson hur de hanterar sina lägenheter? Det gör vi. Vi frågar sådant. Vi vet sådant. Einar Mattsson Byggnads AB lämnar sina lägenheter till just den där Bostadsförmedlingen som du pratar om. Ta reda på lite mer innan du kommer med beskyllningar när det gäller de här bolagen som ni säger att ni inte har några negativa uppfattningar om. Det låter väldigt konstigt i salen när man hanterar bolagen på det sättet i debatten. Det här kommer att bli bra för Hjulsta och hela Järvafältet.

Anförande nr 154

T e r e s L i n d b e r g (s): Jag har ganska många bekymmer, Joakim Larsson. Ett av dem är din och ditt partis politik. Mitt dilemma är att jag faktiskt pratar med människor både på Järva och i andra delar av staden hela tiden. Jag ägnar väldigt stor del av min vakna tid till att prata med människor om hur de upplever saker och ting, och det gör uppenbarligen inte du. Därför skiljer sig våra verkligheter åt.

Jag ifrågasatte att det inte finns några konsekvensanalyser. Ni har inte gjort det i några av de här ärendena. Jag har inget emot den här köparen i sig. Det är en bra och välrenommerad fastighetsägare. Jag har inget som helst emot den, men jag är emot att ni säljer. Det är inte köparen det är fel på, Joakim Larsson, utan säljaren. Det är din politik det är fel på. Jag tycker att det är rimligt att fullmäktige får en redovisning av vilka konsekvenser sådana här stora beslut faktiskt kan ha, och det får vi inte. Det är det vi ifrågasätter. Det är det vi vill att du återkommer med.

Anförande nr 155

M i r j a R ä i h ä J ä r v i n e n (s): Ordförande, fullmäktige och Joakim! Förutom politiken, Joakim, finns det ytterligare en viktig skillnad mellan oss, och det är att jag har bott på Järvafältet i 23 år. Det har inte du gjort. Du har besökt det de senaste veckorna.

Det som bekymrar mig i det här är att man hänvisar till Järvalyftet i ärendet. På något sätt har Järvalyftet blivit ett alibi för den samlade borgerligheten i Stockholm. I dess namn kan man sälja hur mycket som helst på Järvafältet, och man kan fortsätta att använda det som ett skäl för att leka affär. Men det värsta är att efter att ha hört den förra debatten tror jag faktiskt att den där pluppen för lägenheterna i Vårberg hamnade i Hjulsta. Det stämmer nästan exakt, till och med när det gäller antalet.

Jag har svårt att se fördelarna med den här försäljningen, och jag har svårt att se hur det egentligen hör ihop med själva Järvalyftet. Lyftet som vi diskuterade i fullmäktige syftade till att förbättra Järvafältet på många olika sätt. Det handlade inte bara om att sälja bostäder. Vi pratade om utbildning, arbetsmarknad, boendemiljö i stort och tryggheten i området. Jag ser inte kopplingen mellan en sådan affärsuppbyggnad och Järvalyftet.

I ärendet säger också föredragande borgarråd att man har startat ett ambitiöst och omfattande förbättringsprogram, men i själva verket har inte mycket hänt hittills. Man har lyckats skrämna hyresgästerna. Nu vill man sälja fastigheterna i Hjulsta, men ni måste komma ihåg att i samma ärende har man också för avsikt att sälja merparten av allmännyttan i Husby, nämligen 75 procent. Det hör ihop med det här ärendet. Därför blir det så oerhört svårt för mig att förstå hur Svenska Bostäder ska kunna vara den starka aktören på Järvafältet, som man skriver i varje ärende om Järvalyftet. Hur kan man, med den fördelningen av bostäder, garantera att det blir ett vidareutvecklingsarbete i området? Vi i denna församling kommer inte att kunna påverka de här frågorna över huvud taget. Än mindre kommer de boende i området att kunna påverka dem. Jag hoppas verkligen att det inte finns några muntliga överenskommelser som det fanns i Boulbeeaffären, för då blir det ännu värre.

Eller är det kanske så att när man säljer så här mycket är det inte vi som behöver ta ansvar för de rivningar som har aviserats, utan då kan de privata bolagen riva? Ingenting av det här framgår av ärendet. När man lägger den här försäljningen i det gemensamma paketet som heter Järvalyftet kan vi konstatera att de så kallade förbättringarna har bestått av att service har försvunnit. Man säljer bostäder. Stadsdelsnämndens stora paradnummer heter föreningsstad. Hör och häpna! Det har vi alltid haft, men det lades ned av den här majoriteten. Nu kommer man med det i Järvalyftet. Jag tycker att det är helt otroligt, och det blir inget lyft.

Men det värsta är att ni börjar få väldigt bråttom med ert Järvalyft dessutom. Jag tror att tiden är oerhört knapp för att realisera de löften som man har gett till järvaborna. Men det ska ni veta att de som bor på Järvafältet betraktar inte detta som ett lyft. Det är faktiskt tvärtom. Det är ett ras man pratar om.

Anförande nr 156

A n n - K a t r i n Å s l u n d (fp): Egentligen är inte det här en replik. Egentligen är det en rättelse. Du slängde omkring massor med saker. En av sakerna var att du sade att föreningsstämningen hade lagts ned, vilket var en fullständig lögn. Den har aldrig lagts ned, och nu har den utvidgats till att även omfatta din stadsdel. Den har funnits i många år i vår stadsdel Spånga-Tensta. Nu utvecklas den och ännu fler föreningar involveras, så det var en ren lögn.

Anförande nr 157

M i r j a R ä i h ä J ä r v i n e n (s): Det kanske är så att den har funnits i Spånga-Tensta, men den har inte funnits i Rinkeby-Kista under 2006 och 2007. Det har varit skolklasser som har fått kepsar av Mikael Söderlund, och sedan har man fått gå ut och städa, och det har blivit lika ostädat som det alltid har varit. Däremot genomför man nu ett nytt föreningsstad med pengarna från Järvalyftet. Detta har

aviserats oerhört stolt av dina partikamrater i stadsdelsnämnden på ett ungdomsforum den 16 maj. Jag ljuger inte.

Anförande nr 158

Borgarrådet L a r s s o n (m): Kopplingen till Järvalyftet är i och för sig helt riktig, men nu får vi en debatt om enskilda diskussioner i stadsdelsnämnder, enskilda beslut och så vidare. Jag hoppas att vi kan hålla oss till det debatten handlar om i sak, men jag måste ändå nämna att syftet med hela Järvalyftet är just att människor ska få ett område som de ska trivas i om de inte redan trivs där, och trivs de ska de få trivas ännu mer. Det vi vill med hela Järvalyftet är att människor ska känna att de är välkomna att bo där och bo kvar där och att flera flyttar till området.

Sedan får du ha överseende, Mirja, om det ser ut som om vi har lite bråttom. Det är väl snarare mitt fel att jag ger det intrycket när jag pratar om Järvalyftet. Jag har haft begränsad tid på mig. Det är så fantastiskt mycket som händer i området. Blanda inte in den diskussionen i frågan om Hjulsta. Nu får vi in ytterligare en aktör. Det är någonting positivt som sker just på Järvafältet med den här affären.

Anförande nr 159

M i r j a R ä i h ä J ä r v i n e n (s): Ordförande, fullmäktige! Det är inte jag som har skrivit fram ärendet. Det är borgarråden Larsson och Nordin. Det är ni som gör kopplingar till Järvalyftet. För mig är Järvalyftet en stor helhet där allting hänger ihop. Jag tycker inte att den här försäljningen ska betraktas som ett Järvalyft och som det som ska lyfta området. Anledningen till att ni har bråttom är att hela Järvalyftet har körts ordentligt i diket av majoriteten två gånger. Nu finns det inte så lång tid kvar. Det är två år kvar till valet, och fortfarande har ingenting hänt. Det som har hänt är att vi återigen får föreningsstäm, Joakim.

Anförande nr 160

A b d o G o r i y a (s): Ordförande! Jag hoppas att Joakim Larsson är kvar här. Jag ska passa på innan du lämnar salen. Det är en lite märklig diskussion som pågår just nu från alliansens sida. Under den förra mandatperioden var ni mycket kritiska och bekymrade över att ett enda bostadsbolag, nämligen Svenska Bostäder, har så stort monopol i ett enda område. I dag är ni mycket glada över att en enda bolag, nämligen Einar Mattsson, har så stort monopol i Hjulsta. Jag tror inte att det här är en ekvation som går ihop.

Alliansen har i samband med det så kallade Järvalyftet sagt att dialogen med medborgarna är oerhört viktig för att man ska kunna lyckas. Med facit i hand vet vi att någon dialog i form av de utlovade medborgarpanelerna inte har skett trots att det har gått nästan två år efter valet. Det är snarare tvärtom. Alliansen nonchalerar medborgarna i oerhört viktiga frågor, nämligen utförsäljningen av allmännyttan i Hjulsta. Oppositionen informeras inte, inte heller medborgarna som bor i de här hyresbostäderna. De är mycket upprörda över den situation som har rått och råder i dag. De har massor med frågor.

Hur kommer situationen att se ut framöver? Kommer hyran att höjas? Vem kommer att ta ansvar för reparationer? Hur kommer utemiljön att se ut? Vem kommer att ta ett ansvar för detta? Det är många frågor som ställs.

Jag har en fråga, men Joakim Larsson är inte här. Han har valt att gå ut. Han vill inte svara på frågor. Jag har ändå en fråga beträffande förmedlandet av lägenheter. Kan ni egentligen garantera att förmedlandet av lägenheter kommer att fortsätta på samma sätt som det har varit med Svenska Bostäder? Jag vill gärna ha ett svar, och det svaret som ni ger tar jag som ett löfte. Jag tror att Hjulstaborna och andra som står i bostadskön är mycket intresserade av att höra era svar.

Bifall till återremissyrkandet!

Anförande nr 161

Borgarrådet R u w a i d a (mp): Jag kommer inte att delta i debatten just nu. Jag kommer att skriva upp mig igen. Inget av de två ansvariga borgarråden är här i rummet. Varken bostadsborgarrådet eller finansborgarrådet är här, så jag skriver upp mig igen.

Anförande nr 162

B j ö r n L j u n g (fp): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag behöver inte borgarråd i salen när jag pratar. Jag kan prata ändå. Nu diskuterar vi ärenden där vi ska sälja ett bostadsbestånd från en usel fastighetsvärd till en av Sveriges bästa. Då undrar jag om man går från himmelriket till harmagedon. Eller är det tvärtom? Det är så konstigt att höra diskussionerna.

Nu gör vi verkligen någonting positivt. Vi vidtar konkreta åtgärder. Visst finns det en koppling till Järvalyftet, och det är självklart att man måste framhålla de positiva insatserna i ett sammanhang. Ni har tagit upp nöjd-kund-index och så vidare. Man kan också ta upp fastighetsindex. Där finns det två fastighetsbolag som brukar tävla om att vara bäst. Det är Stockholmshem och Einar Mattsson. Svenska Bostäder ligger beklagligtvis långt ned på den listan. Detta är ett gemensamt ansvar. Vi har inte varit bra på att göra det vi skulle i de här bostadsområdena. Vi har haft uppåt 40 år på oss, och vi har inte gjort det.

Nu vill en av Sveriges bästa fastighetsägare köpa detta. Egentligen borde man säga så här: Härligt, vi blir av med ett bekymmer. Men ni tycks tro att när en av Sveriges bästa hyresvärdar, enligt undersökningar ni själva citerar, kommer in i ett område kommer hyresgäster, om de törs bo kvar, inte att få någon service. Och självklart kommer den här fastighetsägaren att stoppa pengarna i egen ficka och inte göra någonting. Om man dessutom skulle röra sig i området är det kris och katastrof för utemiljön kommer att vara katastrofal under den här tiden.

Men sanningen är ju den att det här är ett sätt att förbättra området. Detta är ett sätt att förbättra hela Järvafältet. För mig är det helt obegripligt att ni är emot det här ärendet.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 163

T e r e s L i n d b e r g (s): Jag börjar bli lite trött på den här diskussionen. Man kan säga ganska mycket om våra allmännyttiga bostadsbolag, men man kan inte stå här och säga att Svenska Bostäder skulle vara en usel hyresvärd. Så är det inte. Svenska Bostäder har, precis som de andra bolagen, varit ett offer för den politik och de svängningar som har varit i politiken. Det gäller inte minst det byggstopp som ni införde under den förrförra mandatperioden, och som vi rev upp, och det upprustningsstopp som bostadsrättsombildningen ledde till.

Sedan handlar det också om vilka bestånd man har. Svenska Bostäder har jobbat väldigt inriktat på att rusta upp 40- och 50-talsbeståndet, och det har man väldigt mycket av. Man har inte riktigt hunnit med 70-talsbeståndet. Under den förra mandatperioden gjorde vi en jättestor omorganisation i syfte att fokusera på förvaltning, få till stånd gröna gårdar och få i gång den upprustning som man ännu inte var klar med. Där var ni också med. Jag och Erik Saers var överens om det.

Det ni har gjort nu är att styra om hela det arbete vi fixade då. Ert budskap är: Sälj, sälj, sälj! Sälj, sälj, sälj! Det är det stora problemet för alla våra allmännyttiga bolag.

Anförande nr 164

B j ö r n L j u n g (fp): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Ja, Teres Lindberg, ibland undrar man. Under den förra mandatperioden var du ordförande för Svenska Bostäder. Vad gjorde du då? Man kan konstatera en sak. Du insåg inte ett av bekymren med Svenska Bostäder, nämligen att det kanske är lite för stort. Det kanske är så att man inte klarar av sin uppgift. Du säger att man rustar 40- och 50-talsbebyggelse. Tydligt ligger man tio år efter sin tid då. De här fastigheterna är byggda från slutet av 60-talet och framåt. Det är de som är usla. Bolaget som sådant är inte uselt, men vissa kåkar de har är usla. Inse det, Teres Lindberg! Det är inte himmelriket att bo i Svenska Bostäder. Det finns andra som är bättre, och det finns undersökningar som visar det. Ni har själva citerat dessa undersökningar. Sopa framför egen dörr!

Anförande nr 165

M e h d i O g u z s o y (v): Har ni över huvud taget frågat människorna i Hjulsta om de vill att deras lägenheter ska säljas till Einar Mattsson, Björn Ljung? Eller är ni rädda för vad folk ska tycka? Är ni rädda för att folk kommer att säga nej? Har ni frågat?

I det förra ärendet sade du att det minsann fanns en och annan som hävdade att de har blivit anvisade till just de här förorterna, Sätra och Skärholmen. Med den politik som för i dag i Stockholm, Björn Ljung, kommer det över huvud taget inte att finnas några lägenheter som anvisas till människor med liknande behov som du hänvisade till.

Anförande nr 166

Borgarrådet R u w a i d a (mp): Man blir förvånad. Jag förstår inte att man som ordförande i ett av Stockholms tre allmännyttiga bolag kan kalla de här tre bolagen

för usla bostadsbolag. Det övergår verkligen mitt förstånd. Ni anklagade oss tidigare för att vi har åsikter om privata hyresvärdar. Vi har inte sagt någonting negativt om privata hyresvärdar. Men du uttrycker ett förakt för allmännyttan som är enormt.

De anställa i samtliga de här usla bostadsbolagen har efterfrågat konsekvensanalyser av de utförsäljningar som pågår. Det är någonting som man inte har lyssnat på i något av de tre bolagen. Budskapet kommer även från ledarskapsfacken, det vill säga från samtliga fack på bolagen. Varför lyssnar ni inte på de anställda? Varför lyssnar ni inte på hyresgästerna? Varför för ni inte en dialog med oppositionen i de här frågorna?

Anförande nr 167

B j ö r n L j u n g (fp): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag sade att Svenska Bostäder i vissa delar är ett uselt bolag. Stockholmshem är ett av Sveriges bästa. Det har jag sagt hundra gånger.

Om man nu ska tala sanningen, och det tycker jag verkligen att vi ska göra i den här salen, är det så att de anställda vill jobba i Hjulsta och bli anställda av Einar Mattsson. Det är sanningen.

Vi politiker måste kunna se problem. Om vi inte ser de problem som vi själva har varit med och skapat och inte vill inse att vi också måste åtgärda dem tar vi inte vårt ansvar. Därför talar jag också klarspråk och säger att i vissa delar är Svenska Bostäder uselt. De har fastigheter som är så risiga att ingen vill köpa dem. De har fastighet som man behöver göra vid ordentligt. Vi ska vara glada att en av Sveriges bästa fastighetsägare kommer in och vill ta ett ansvar i detta. Det är det näst bästa, därför att Stockholmshem är bättre. Det, Yvonne Ruwaida, är att ta politiskt ansvar för någonting.

Anförande nr 168

M e h d i O g u z s o y (v): Ordförande, åhörare! Liksom i föregående ärende har vi fått minimal insyn i den här försäljningen. Vi har haft minimalt inflytande och delaktighet. Jag som folkrepresentant har inte kunnat föra en vettig oppositionspolitik mot den försäljning som nu sker i Hjulsta, det vill säga hela stadsdelen. Var i Stockholm kan man köpa en lägenhet, en trea, för en halv miljon kronor? Mig veterligen kan man inte göra det över huvud taget, inte ens i kranskommunerna kan man köpa en lägenhet för 500 000 kronor.

Det här är dessutom odemokratiskt. Vi har inte frågat de hyresgäster som berörs om de vill att deras lägenheter ska säljas till Einar Mattsson. Borgarna försöker medvetet diskutera den blivande aktören i stället för att diskutera det ärendet gällande, det vill säga försäljning av de här lägenheterna.

Ordförande, fullmäktige! När man omvandlar lägenheterna finns det en skör demokratiskt spärr när det gäller om den här omvandlingen ska gå igenom eller in. Men när man säljer de här lägenheterna till en privat aktörer finns det inget demokratiskt inflytande över huvud taget att tala om hos de här hyresgästerna.

Ordförande, fullmäktige! Jag var i Hjulsta på Hjulsta Sociala Forum. Där har de gjort en enkät, och svaren är entydiga. Alla era förslag vad gäller referenskvarter till exempel är de boende entydigt emot. Varför inte vara ödmjuk och fråga vad de tycker? Varför måste ni alltid ha det är uppifrånperspektivet? Varför? Jag tycker att ni ska ge ett svar till mig och de människor som berörs av det här hemska beslutet som ska fattas.

Anförande nr 169

T e r e s L i n d b e r g (s): Ordförande! Jag hade inte tänkt gå upp. Det var en feltryckning som gjorde att jag begärde ordet. Men jag kände ändå att jag behövde säga någonting om det här med Svenska Bostäder utifrån det som Björn Ljung sade. Det är mycket märkligt.

Svenska Bostäders rykte är en effekt av den politiska majoritetens misskötsel av Järvalyftet. Jag kan berätta för dig, Björn Ljung, att jag faktiskt har bott hos en riktigt usel fastighetsvärd. För att över huvud taget få tvättmaskinen att funka i tvättstugan var man tvungen att sätta in hyran på Hyresnämnden. Det är en usel fastighetsvärd. Vi behöver veta vad vi pratar om här. Fråga dem som bor i Svenska Bostäder! Men varken du eller någon annan i majoriteten verkar prata med folk som bor i allmännyttan. De är i allmänhet ganska nöjda. Det finns ett och annat som man borde göra. Det är framför allt underhållet som är eftersatt.

Men jag kan inte förstå hur ni kan tro att en försäljning av ett helt bostadsområde till en privat aktör skulle leda till att det skulle bli så mycket bättre. Man går från en aktör som har ett offentligt uppdrag, ett socialt uppdrag att se till att stockholmarna har bostäder, till ett aktiebolag som har som huvuduppdrag att ge avkastning till sina aktieägare. Det är det som är uppdraget. Det är det man gör som ett normalt, privat aktiebolag. Det är inget konstigt med det, men så är verkligheten.

Det handlar om ett långsiktigt förvaltande. De här fastigheterna kommer säkert att säljas igen. Det brukar vara så. De försäljningar i Husby som vi har pratat om tidigare har också lett till ett antal försäljningar där man till slut kommer fram till någon som vill vara långsiktig. Den här processen och den här perioden är inte bra för hyresgästerna.

Det stora problemet är snarare hur man kan garantera att medborgare får vara med och tycka till om Järvalyftet. I Hjulsta fråntar vi dem den möjligheten. Det kan man ärligt konstatera. Men det handlar också om andra saker. Hur ska man lösa konflikterna på hyresmarknaden till exempel när alla lägenheter i en stadsdel försvinner? Ni har redan lämnat Sabo. Ännu finns det ingen lösning för hur man ska lösa en konflikt. Den diskussionen pågår, och det ser inte ut att finnas något ljus i tunneln när man pratar med bostadsbolagen. Det är inte Svenska Bostäder som förhandlar där. Det känns väl tryggt, Björn?

Man måste ändå fråga sig om syftet är att rucka på hela bostadsmarknaden. Är det detta ni försöker göra? Försöker ni undergräva hela hyresrättens modell? Det skulle förvisso inte förvåna mig, men det är ärligare i så fall att säga det i stället för att stå här och smutskasta och använda sig av någonting som man själv har ställt till med. Det är det som är problemet. Svenska Bostäder hade inte dåligt rykte före 2006.

Anförande nr 170

Borgarrådet L a r s s o n (m): När man begär replik tänker man säga en sak till dig, Teres Lindberg, men sedan avslutar du alltid med något klämkäckt. Jag tänkte om här på vägen upp. Du vill gärna att det framstår som om vi ska undergräva hyresrättens modell. Men, Teres Lindberg, varför i hela friden tror du att vi i sådana fall säljer till just Einar Mattsson Byggnads AB? Ända sedan det bolaget bildades av Einar Mattsson är deras modell just det som du pratar om, hyresrätter. Det är hyresrättsmodellen som är det bolagets modell. Det är just hyresrätter som de är riktigt bra på. Det är därför de har varit aktuella i fråga om Hjulsta.

Jag har själv bott i Svenska Bostäder. Jag vet att det finns delar av Svenska Bostäder som är alldeles utmärkta. Det är ett bra bolag i mångt och mycket, men när man har så fantastiskt stort omfång på sitt bestånd behöver man ibland möjligheter att hantera det. Man blir bättre om man är fler i vissa områden av staden.

Anförande nr 171

T e r e s L i n d b e r g (s): Det är just det som är problemet, Joakim. Det handlar om långsiktigt förvaltande. Men på vilket sätt står Einar Mattssons verksamhet i motsatsförhållande till allmännyttan? Det är det märkliga i hela ert resonemang. Allmännyttan är en långsiktig aktör som ska tillgodose samhällets, och i det här fallet stockholmarnas, behov. Man ska se till att de har goda bostäder att leva. Jag kan inte förstå varför man ska sälja från en långsiktig aktör till en annan, om det bara är det långsiktiga ägandet man är ute efter att justera till.

Det här handlar om någonting helt annat. Ni är ute efter helt andra saker. Det är det stora problemet. Vi påbörjade ett jättestort arbete för att bli en riktigt bra hyresvärd eftersom Svenska Bostäder hade legat efter på den kanten. Ni sabbar hela det arbete som har pågått, och som var väldigt omfattande.

Anförande nr 172

Å s a R o m s o n (mp): Fru ordförande! Det är en långdragen debatt, och det är inte så konstigt. När man inte har ansvar för de här ärendena tänker man: Jaja, de där ärendena tittar man på lite översiktligt. Det här ärendet gick att titta på väldigt översiktligt. De här 1 200 lägenheterna som ska säljas inom ett enskilt område behandlas på mindre än tio sidor i våra handlingar. Jag blir väldigt förvånad över att man har tänkt sig att dra igenom det här ärendet så enkelt. Det handlar om väldigt stora ekonomiska belopp, men framför allt handlar det om väldigt stora värden för många stockholmare som bor, lever och verkar här.

Det är en väldigt komplicerad text, som det brukar vara när man godkänner olika avtal. Att-satserna måste bli korrekta. Det intressanta är att det väldigt svårt att kolla med själva avtalet. Jag bad att få avtalet för att se vad vi egentligen sätter för kraft bakom orden. Det visar sig att det är väldigt lite kraft som sätts bakom orden att vi garanterar att vi kan göra någonting bättre i Hjulsta. Läs avtalet själva! Jag undrar hur många här inne som verkligen har gjort det. Läs det! Det finns i en pärm här. Det finns ingenting där som säger att det här kommer att lyfta området. Det säger ingenting om vilken utvecklingspotential man har. Det som står är sådant som jag hoppas att man själva skulle kunna göra inom Svenska Bostäder under ett antal år om

man bara hade arbetsro nog i bostadsbolagen i staden att utveckla sig till att vara hyresvärdar inte hela tiden slagträ i något slags politisk debatt om huruvida Stockholm ska vara en stad med hyresrätter eller inte.

Jag trodde vi hade passerat det. Men tanke på diskussionerna vi hade under den förra mandatperioden trodde jag att vi var ganska ense om att blandade upplåtelseformer var bra men att vi behöver en allmännytta i Stockholm. Det nämns inte med ett ord. Alla inlägg från den borgerliga kanten, som förvisso inte har varit jättemånga, har snarare uttryckt att det vore toppen om Einar Mattsson vill köpa hela allmännyttan. Det har även det borgarråd som har deltagit i debatten, till skillnad från det som har undvikit debatten, tydliggjort. Det har låtit som om det inte finns någon gräns för hur många av de befintliga hyresrätterna som man skulle kunna sälja. Det finns ingen diskussion om det som jag trodde vi var överens om under den förra mandatperioden, det vill säga att det behövs en allmännytta i Stockholm. Vad ska den göra? Hur utvecklar vi den?

Det finns ingen arbetsro på allmännyttiga bostadsbolag, och det kommer ett tiosidigt dokument till fullmäktige när vi ska sälja 1 200 lägenheter, det vill säga hela beståndet i Hjulsta, en av våra stadsdelar. Hur vet vi att det kommer att se bra ut där? Jag är väldigt kraftigt för den återremiss som de tre oppositionspartierna har författat. Där står det bland annat ett antal frågor som man bör fundera över. Man ska fundera länge över dem. Återkom inte med det här ärendet förrän ni har svarat på de frågorna!

Anförande nr 173

Borgarrådet R u w a i d a (mp): Moderaternas arbete med Järvalyftet är utan någon demokratisk förankring. Man lägger inte pengar på att ha en demokratisk dialog med de boende på Järvafältet. Dessutom närvarar man inte på möten som de boende anordnar. Man säger att det finns så många involverade med politisk färg. Man lägger ned pengar på ett ombildningskansli som ska övertala och övertyga de boende på Järvafältet att ombilda, för det är så viktigt. Tiden går, och man låter sig inte övertalas fast människor får lyssna på av kommunen betalade personer som säger att de till och med ska ta högrisklån för att ombilda på Järvafältet. Vi ska ombilda till vilket pris som helst.

De ombildar inte. Det gör det fria valet, och då kommer den stora utförsäljningsvågen. Man bestraffas med utförsäljning. Det händer i Hjulsta, och det är också på gång i Husby. Det blir rivningar och utförsäljningar. Det är inte en positiv process underifrån. Vi har inte fått svar på den fråga vi har ställt hela dagen. Varför kunde man inte tillfråga de boende först? Varför är inte de boendes röst viktig?

Man står här och lovar att det kommer att bli så bra med den här nya hyresvärdan. Man har lovat att det kommer att satsas en halv miljard på det här området. Man har lovat att man ska utveckla området kring tunnelbanan. Men det är löften utan någon riktig grund. Det står inget i avtalet som gör att ni moderater kan lova att det blir så. Det framgår inte av avtalet. Det finns en ambitionsnivå, men det är inget som säger att det behöver bli så. Vi vet hur det blev när det gäller Boulton. Tyvärr kommer

Järvalyftet bara att lyckas om man går underifrån och pratar med de boende först. Försök ändra inriktning, och börja med att prata med folk!

Anförande nr 174

Borgarrådet L a r s s o n (m): Yvonne Ruwaida skulle möjligen kunna göra som vi har gjort, nämligen titta lite historiskt på den här diskussionen. Jag tycker att det finns all anledning att vara självkritisk även från Yvonne Ruwaidas sida. Det har jag sagt i den här debatten tidigare. Vi kan konstatera att det finns en kommunal aktör i ett område som inte har tagit hela sitt ansvar. Man har tagit sitt ansvar för många boende men inte för alla. Vi har konstaterat att i vissa områden där kommunen är så dominant har det varit mycket bristfälligt. Det vi ser framför oss nu är att en aktör som Einar Mattsson kommer in. Det bolaget har ett ofantligt bra anseende i fastighetsförvaltarfrågor. Hyresgästföreningen konstaterade ganska omgående att man inte hade något att erinra mot den värd som nu var aktuell.

Tänk lite på detta när nu ytterligare aktör kommer in! Vi ställer inte aktörerna emot varandra. Det är ni som gör det i praktiken. Det är ni som ställer aktörerna emot varandra. Vi välkomnar ytterligare en aktör. Det är skillnaden.

Anförande nr 175

Borgarrådet R u w a i d a (mp): Tidigare här i dag har vi konstaterat att det finns ett stort upprustningsbehov som staden inte har levt upp till i vissa miljonprogramsområden här i Stockholm. Det här problemet finns inte bara i Stockholm, enligt Mats Odell, utan det finns i hela Sverige. Det är någonting som jag har jobbat väldigt mycket med. Vi kan diskutera varför det har blivit så. Vi kan gräva i historien, men det är inte det intressanta. Det viktiga är att titta på nuet.

I nuet påstår ni att staden inte mår med att rusta upp det bestånd man har. Jag påstår att ni inte väljer att prioritera det ekonomiskt eller politiskt. Skulle ni välja att prioritera upprustningen av miljonprogramsområdena skulle allmännyttan kunna mår med det. I stället säljer ni ut detta. Då kan inte ni garantera om och hur det blir en upprustning och hur mycket som rustas upp. Någon sådan garanti finns inte. Om staden har kvar allmännyttan kan man, om man har den politiska viljan, garantera att det blir en upprustning.

I dag har vi ställt många frågor och fått väldigt få svar, och det tror jag att stockholmarna tycker är väldigt dåligt.

Anförande nr 176

I n g e r S t a r k (v): Vad jag har kunnat höra av den här debatten, och jag har lyssnat mycket noga och riktar mig speciellt till Joakim Larsson och Björn Ljung, har vi i oppositionen inte sagt någonting illa eller ont om Einar Mattsson. Det är faktiskt inte det den här diskussionen handlar om. Försök att förstå det!

Det som är så ofantligt odemokratiskt och faktiskt fruktansvärt i hela den här historien är att ni tvingar på hyresgästerna Hjulsta en hyresvärd som de inte har bett om. Ska det vara så svårt att förstå att det är det diskussionen handlar om?

Jag bor själv i Svenska Bostäder. Jag vet mycket väl att Svenska Bostäder inte alltid är perfekt, lika lite som Einar Mattsson är det. Men i Farsta strand där jag bor får vi våra 60-talshus stambytta undan för undan. Vi får ett nytt elsystem. Vi har ett gemensamt ansvar för våra gårdar och sköter om våra rabatter. Vi har ett boinflytande. Alla som bor i Svenska Bostäder står i en byteskö så att man kan byta till en mindre lägenhet när man behöver det och till en större om man behöver det. Den byteskön försvinner nu för Hjulstaborna. Eller hur?

Du säger att Einar Mattsson är bra på att hantera hyresgäster, Joakim Larsson. Vad menar du med att hantera hyresgäster? Jag vill inte bli hanterad. Jag ska be att få slippa bli hanterad. Jag är en vuxen människa, och jag vill bli behandlad som en sådan. Har jag valt Svenska Bostäder vill jag bo kvar där.

Bifall till återremissyrkandet från oppositionen!

Anförande nr 177

B j ö r n L j u n g (fp): Fru ordförande, fullmäktige! Jag begärde ordet därför att jag ville spara lite tid, annars hade jag begärt en massa repliker. Jag samlar ihop det lite grann.

Jag beskrev min egen uppväxt i allmännyttan. Sedan kom Leif Rönngren med en klok klurighet, nämligen att Stockholmshem kanske ska köpa dessa 990 lägenheter av Svenska Bostäder som inte gick att sälja på annat sätt. Jag tycker att det var en ganska kul idé att komma med.

Man får ändå konstatera att det finns grader på den här skalan. Svenska Bostäder föddes inte år 2002, inte heller 2006. Svenska Bostäder har funnits väldigt länge. Jag tror själv mycket på småskalighet. Jag tror att det ibland kan bli lite för stort och lite för mycket. Då klarar man inte hela sin uppgift. Det tror jag är ett av skälen till att Svenska Bostäder inte klarar sin uppgift och att man dessvärre har rätt så mycket bekymmer i sitt bestånd. De har faktiskt större bekymmer än Familjebostäder som för ganska många år sedan tog ansvar och gjorde rejäla upprustningar. Nu ser vi att de husen är i betydligt bättre skick och ser bättre ut än Svenska Bostäders motsvarande.

Stockholmshem har inte samma problem och har historiskt sett inte haft samma problem som Svenska Bostäder av det skälet att man har haft en annan struktur och en annan storlek. Jag återkommer till det, Teres Lindberg. Jag tror att det har betydelse. Om man har för mycket är det svårt att hantera allting. Det gäller framför allt om man har – du får ursäkta uttrycket, och jag tar på mig det själv också – amatörmässiga politiska ledningar i bolagen. Styrelserna är inte experter på fastighetsförvaltning. Vi är experter på väldigt mycket. Vi är mer allmänskunniga och har ett ansvar och ett förtroende att sitta i de här styrelserna för stockholmarnas räkning.

Jag tror att allt detta hänger ihop. Följaktligen ska vi konstatera att det finns sådana som är bättre skickade, och det finns situationer när man ska ta hjälp av andra. Det här är en sådan situation. Det gäller både det förra ärendet och det här. Vi får en av Sveriges bästa hyresvärdar – Stockholmshem och Einar Mattsson brukar tävla om

vilken som är bäst, och Stockholms hem är allmännyttan, om Teres Lindberg har glömt det – att ta över ett område och göra någonting med det för att hjälpa till med helheten på Järvafältet. Jag ser det som väldigt positivt, och jag är förvånad att reaktionerna är så starka från er sida.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 178

M e h d i O g u z s o y (v): Ordförande, fullmäktige! Vi kom överens om att jag skulle replikera på Björn Ljung. Nu verkar det som om till och med Björn Ljung hjälper till med tillnyktrandet. Som du vet har vi föreslagit en decentralisering av Svenska Bostäders bestånd där vi är för införande av lokala styrelser där hyresgäster har en rejäl inflytandemakt. Du är välkommen att rösta på det förslaget.

Om du värnar hyresgästernas inflytande – varför inte fråga dem om de vill bli sålda till Einar Mattsson? Som många har påpekat i dag har vi ingenting emot den aktuella köparen, Einar Mattsson. Försök inte ändra debatten till att gälla det! Vi är mot att ni säljer lägenheterna utan att ens fråga de människor som berörs. Vi är emot försäljningen, men jag personligen skulle gå med på en sådan om ni gjorde en undersökning och de berörda hyresgästerna tackade ja till att bli sålda till Einar Mattsson. Då skulle jag vara beredd att rösta på ert förslag.

Anförande nr 179

T e r e s L i n d b e r g (s): Jag vill börja med att rätta Björn Ljung lite. Vi pratar inte om ärendet om Bredäng, utan vi pratar om försäljningen av hela beståndet i Hjulsta.

Vi pratar egentligen inte heller om huruvida Svenska Bostäder klarar sin uppgift eller inte, även om du ägnade en stor del av ditt anförande åt att prata om just detta. Jag skulle vilja säga att du pratar om saker som du inte vet någonting om. Vi kan väl hålla oss till fakta och inte hålla på med kvalificerat struntprat, som du just nu ägnar dig åt.

Jag vill också påminna Björn Ljung om att varje period i opposition har det stått i er budgetreservation att ni ska sälja Stockholms hem. Varför har det stått där varje gång om nu Stockholms hem är så exceptionellt bra? Det är en fråga man kan ställa.

Anförande nr 180

Borgarrådet R u w a i d a (mp): Jag hade inte heller tänkt replikera, men jag måste när jag hör denna otroliga krigsförklaring mot allmännyttan. Det är faktiskt det som du säger innebär. Först säger du att Svenska Bostäder är så uselt därför att det är så otroligt stort. Sedan säger du att egentligen kan ingen allmännyttan fungera därför att politiker aldrig kan göra ett kvalificerat jobb i en styrelse eftersom de är bolagsamatörer. Det är en konstig syn på de kommunala bolagen. Menar du att alla kommunala bolag egentligen inte borde finnas? Med den idén borde det vara konsekvensen av det du säger.

Det är inte den syn vi har på samhället. Vi tycker att det är bra med offentliga aktörer. Både privata och offentliga aktörer behövs. Jag kan säga så här: Jag tror att dumma beslut kan fattas både i ett offentligt bolag och i ett privat bolag. Det handlar nog mycket om de personer som finns där, och inte om att det är offentligt eller privat.

Anförande nr 181

Björn Ljung (fp): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag samlade ihop det här och tar det i en replik så att jag spar lite tid igen. Man kan ju säga samma sak till er alla tre, för ni säger egentligen ungefär samma sak.

För att sammanfatta det ni säger: Allt är bra och himmelriket är nära när ni styr allmännyttan. Om allmännyttan fanns på de flesta ställen skulle alla ha det så bra så att man inte ens behövde tänka på att byta bostad, bostadsform eller någonting liknande.

Nu är jag naturligtvis extrem och raljerar med vad ni har sagt. Men det är på samma sätt när vi talar om varandra som att de andra pratar strunt. Om jag säger att jag tror att ett av bekymren är att de kommunala bolagen inte styrs av sådana som har den bästa kunskapen i ett så speciellt läge som ett bostads- eller fastighetsbolag menar jag att det är en del av bekymren. Jag vill bidra till att nyansera bilden som helhet. Jag tycker att det är viktigt att göra det också i denna sena timme, efter tre timmars bostads- och fastighetsdebatt. Så enkelt är det. Bifall till kommunstyrelsen!

Anförande nr 182

Borgarrådet Löv (v): Ordförande och fullmäktige! Inte heller jag hade tänkt gå upp i debatten. Men efter att ha lyssnat och hört att det på min sida har ställts en massa frågor som ingen svarar på tänker jag rikta mig direkt till dig, Joakim Larsson, och be att du kommer upp hit och svarar på de frågorna. Då tror jag att debatten kanske kan få ett slut.

Jag skulle vilja ställa en fråga först. Ni säger hela tiden att människor själva ska bestämma över sina liv och över sina bostäder. Politiken ska inte göra det. Och så säljer ni en hel stadsdel över huvudet på människorna! Hur går det ihop med att ni säger att människor ska vara med och bestämma?

Nästa fråga jag vill ställa är denna. Ni vill att människor ska vara med och bestämma. Det tycker vi också; det är jättebra. Vi har föreslagit att man ska decentralisera bostadsbolagen och låta hyresgästerna bestämma – just det, vara med och bestämma! De ska ha inflytande och ta ansvar, exakt som ni vill att folk ska göra. Varför går ni inte med på det om ni vill att folk ska vara med och bestämma?

Detta är de två grundläggande frågor som jag tycker att ni ska svara på efter denna ändlöst långa debatt.

Björn Ljung! I Tensta och Rinkeby, där jag bor, finns privata hyresvärdar. Vi har aldrig varit emot blandade upplåtelseformer – notera det! Där finns privata värdar som är usla. De är fullständigt gräsliga. Där finns också privata värdar som är bra.

Där finns delar av Svenska Bostäder som sköts utmärkt och delar av Svenska Bostäder som sköts mindre bra. Vi behöver hjälp, säger du. Sedan säljer ni den del av Svenska Bostäder som faktiskt fungerar bra, alltså den i Hjulsta. Varför säljer ni då inte den del som inte fungerar bra? Det finns faktiskt vissa hus i Rinkeby som inte har skötts så bra. Varför säljer ni inte dem, och får hjälp med det? Det är också en fråga du skulle kunna svara på, Joakim.

Anförande nr 183

D i k r a n D i s o n (kd): Fru ordförande! Jag var på Järvalyftet den 29 april. Jag ingår i den lokala gruppen. Där talade Svenska Bostäder. De tog upp detta och talade om att de själva hade kommit fram till att de ville sälja beståndet i Hjulsta.

Ni som satt i Rinkeby stadsdelsnämnd vet att vi fick besök av Svenska Bostäder. De har gjort enkätundersökningar. De har gjort en grundlig undersökning för att se hur de ska förbättra området och förbättra för hyresgästerna. Jag tycker att det som de nu har kommit fram till bådar oerhört gott. De vill ha mycket i världsklass, men i Hjulsta har de själva gjort bedömningen att det är bäst för dem att göra så här med beståndet.

Anförande nr 184

Borgarrådet L i v h (v): Men nu pratar jag om försäljningen av Hjulsta, Dikran! När man har gjort undersökningar i Hjulsta har det varit mycket positivt, och i Hjulsta finns enbart Svenska Bostäder. Där har det varit jättepositivt. Du säger att Svenska Bostäder har kommit fram till det här. Men du ska väl fråga vad hyresgästerna vill, Dikran! Vad vill hyresgästerna? Det är det du ska fråga, och inte vad tjänstemännen på Svenska Bostäder vill.

Anförande nr 185

B j ö r n L j u n g (fp): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag konstaterar att du är för blandade upplåtelseformer, Ann-Margarethe Livh. Jag undrar om du egentligen insåg vad du sade. Med andra ord ska vi räkna med din hjälp och ditt stöd när vi ska erbjuda hyresgästerna att ta över sina bostäder och bilda bostadsrättsföreningar och när vi ska bygga bostadsrätter på Järvaområdet. Det är bra; det trodde inte jag. Dessutom kunde du tänka dig att sälja något hus som Svenska Bostäder äger. Hoppsan! Där ser man. Sent ska syndaren vakna.

Sedan vill jag bara säga nej tack till någon styckning av Svenska Bostäder till små självförvaltande enheter där hyresgästerna styr. Aldrig i livet att jag skulle rösta för något sådant.

Anförande nr 186

Borgarrådet L i v h (v): Nej, just det. Större förakt för hyresgästerna har jag aldrig hört i den här salen. Löjligen små decentraliserade styrelser – hörde ni det, alla hyresgäster som bor i allmännyttan? Hörde ni vad han sade? Små decentraliserade styrelser; Gud så dåligt när hyresgästerna får vara med och bestämma! Men om de

köper får de visst vara med och bestämma, Björn Ljung. Jag tycker att det är oförskämt. Makt för dig i den här staden heter pengar. Skäms på dig!

Anförande nr 187

Borgarrådet L a r s s o n (m): Fru ordförande! Det var en synnerligen tråkig avslutning vi riskerade att få på den här debatten, som jag ändå tycker har hållit sig på anständighetens nivåer. Jag konstaterar att man från Vänsterpartiet nu inte tycker att vi svarar på en del frågor. Det kan vara så att man hör lite vad man vill höra under en sådan här debatt. Jag konstaterar bara att det finns en del som rör olika syn på demokratin. Om man vill ombilda en fastighet eller vill ha kvar sin lägenhet i hyresrättsform – allt detta handlar i grund och botten om saker och ting som rör vår demokratisyn. Jag kan bara konstatera att vi genomför den politik som vi har gått till val på.

Jag kan också bara konstatera, Ann-Margarethe Livh, att i den mån du inte under den här debatten har uppfattat att vi har försökt svara på många av de frågor som du och andra har ställt är det bara att beklaga. Det är bara att konstatera att vi under denna process har gjort det som vi också har sagt att vi ska göra. Vi ska ha en aktiv fastighetsförvaltning. Vi kommer att sälja bostäder, vi kommer att köpa fastigheter och vi kommer att bygga under den här perioden. Vi vill vara en aktiv hyresvärd i samtliga tre bolag. Under de närmaste åren kommer vi att se dessa bolag kunna blomstra i sin fastighetsförvaltning. Men det kommer också att innebära att man ibland säljer i sin aktiva roll. Då koncentrerar vi oss på områden där vi är mycket dominanta i dag. Jag ser fram emot framtiden, och jag tror också att detta kommer att utvisa att det här är ett sätt att hantera en del problem med trygghet och annat som vi ser i vissa områden, Ann-Margarethe Livh. Det har vi diskuterat i två ärenden, och vi har snart ytterligare ett ärende på föredragningslistan.

Jag tackar så mycket för debatten. Vi får väl återkomma när återremissen är hanterad.

Anförande nr 188

Borgarrådet L i v h (v): Det blir en tråkig avslutning på debatten eftersom det är en tråkig debatt. Ni håller ju på att sälja ut en stor del av det vi äger tillsammans. Det är en tråkig debatt och då blir det också en tråkig avslutning.

Det som är tråkigast för mig, Joakim, är att du inte svarar på min fråga. Du säger att jag kanske inte lyssnar så bra. Men jag tror att jag har lyssnat ganska bra, och det tror jag att alla på den här sidan har gjort. Jag ställer tydliga och enkla frågor till dig. Ni tycker att människor ska vara med och bestämma. Ni tycker att människor ska bestämma över sina liv. Det ska inte politiker göra. Men sedan fattar ni politiker ett beslut och säljer en hel stadsdel över huvudet på människorna. Hur går det ihop med din ideologi? Den frågan svarade du inte på. Jag noterar det.

Anförande nr 189

M i r j a R ä i h ä J ä r v i n e n (s): Ordförande och fullmäktige! Joakim säger att ni genomför den politik som ni har gått till val på. Jag skulle råda dig att titta på

valnämndens hemsida för att se hur valresultatet föll ut i den sjätte valkretsen, där det här området ingår. Det verkar vara betydligt lättare att köra över Järvabor, som inte har röstat på er, jämfört med Bromma. Där slipper man skolnedläggningar, där slipper man nybyggnation etcetera etcetera. Där har ni däremot lyssnat på väljarna. Jag tycker att det är relativt viktigt att se också detta.

Anförande nr 190

M e h d i O g u z s o y (v): Ordförande, fullmäktige! Joakim Larsson hävdar att ni har gått till val på den politik som ni nu genomför. Mig veterligen har ni inte sagt att ni ska sälja. Jag vore tacksam om du lyssnade nu, Joakim Larsson.

Ni har aldrig sagt till väljarna att om ni inte omvandlar era bostäder så kommer vi att sälja dem till en privataktör. Det har ni aldrig sagt. Ni gick till val på att ni skulle omvandla och dessutom att ni främst skulle lägga kraft på att omvandla i de förorter som vi pratar om i dag. Men effekten har som vi beförde blivit tvärtom. Det bestånd som finns i centrala delar av staden är snart uttraderat, och i det bestånd som ni inte har lyckats omvandla bestraffar ni hyresrätterna genom att sälja till en privat aktör och dessutom till kraftigt underpris. Ni skänker allmännyttan till privata aktörer, Joakim Larsson!

Anförande nr 191

Borgarrådet R u w a i d a (mp): Jag begär den här repliken därför att borgarrådet faktiskt står här och säger att ni har svarat på alla våra frågor. Mig veterligen har jag ställt minst sju åtta frågor som jag inte har fått svar på. En av dem har gällt varför man inte vidtar de åtgärder som enligt Svenska Bostäder krävs för att man ska kunna bygga fler hyresrätter. Är ni till exempel beredda att öka resurserna till exploatering till stadsbyggnadsnämnden? Är ni beredda att upplåta tomträtter så att man kan bygga hyresrätter? Kan ni tänka er att välja hyresrätten som upplåtelseform?

Jag ställde massor med konkreta frågor som jag inte fick svar på. En av frågorna är: Varför kunde man inte tillfråga de boende i de här bestånden om de ville ha en privat hyresvärd? Man kunde ha gjort en enkät. Ni har gjort massor med enkäter som ni säger att ni bygger er politik på. Men i den här frågan kunde ni inte göra någon enkät. Enkät är inte heller alltid dialog. I den här frågan har ni inte frågat de boende vad de önskar och vad de vill. Och vi har inte fått svar på varför.

§ 19 Försäljning av aktierna i AB Studentskrapan, helägt dotterbolag till AB Svenska Bostäder, till AP Fastigheter AB (utl. 2008:94)

Anförande nr 192

Borgarrådet L a r s s o n (m): Fru ordförande! Man tror inte att det är sant; här står jag igen. Jag tog bara med en sida den här gången för att minska anförandetiden något.

Ordförande! Jag kan konstatera en sak, nämligen att en del av debatten riskerar att upprepas. Jag vill ändå säga några ord om detta viktiga ärende. Vi sade tydligt redan inför valet 2006 att vi ville sälja Skrapan. Vi försöker nu infria detta med beslut i det ärende som vi nu har hört ryktas om riskerar att återemitteras. Men när beslutet väl fattas blir det så.

De investeringar som hittills har gjorts i Skrapan har gjutit liv i ett tidigare ganska trist område, får man väl ändå säga. Jag vet inte om det finns någon som saknar den tidigare huskroppens verksamhet i just denna fastighet, men jag kan konstatera att det har hänt mycket på platsen. Detta är någonting som många pratar om i dag. Det är inte bara söderbor, utan alla stockholmare som pratar om hur bra det har blivit. Jag tror att man har lagt en grund för en fortsatt god utveckling.

Det är vid detta tillfälle vi tycker att det är en utmärkt tidpunkt att lämna över detta till en annan aktör. Det är en seriös hyresvärd – känner ni igen det? – med mångårig erfarenhet av att äga och förvalta studentbostäder och även andra bostäder samt kommersiella fastigheter. AP Fastigheter har totalt 4 600 studentlägenheter och är en god aktör inom det området. Det har varit en viktig del i hela affären att tillförsäkra oss om att det är just studentlägenheter som ska fortsätta att finnas i detta hus. Detta försöker vi hantera nu i månadsskiftet i ett detaljplaneärende där vi skriver in att just studentlägenheter liksom i dag är vad som ska finnas framöver i Skrapan.

Ordförande! Jag yrkar bifall till det ärende som nu föreligger. Jag hoppas att fullmäktige bifaller det, även om jag har hört rykten om en återremiss.

Anförande nr 193

T e r e s L i n d b e r g (s): Ordförande! Det är inte bara du, Joakim Larsson, som känner att du springer här uppe hela tiden. Men det måste väl ändå kännas skönt att få riva av alla dessa försäljningar på ett fullmäktigesammanträde.

Till skillnad från i de två ärenden vi har behandlat tidigare här i dag får man ändå ge en liten eloge till majoriteten, som i alla fall har gett ett tydligt uppdrag i budget när det gäller försäljning av Studentskrapan. Det har ni mycket tydligt uttryckt. Vi var också tydliga från oppositionens sida när vi krävde att försäljningen skulle ske med öppenhet. Så har dock inte gjorts. Man har inte gjort några utredningar av för- och nackdelar med försäljningen. Något sådant har definitivt inte varit uppe i Svenska Bostäders styrelse och inte i någon annan styrelse heller. De kravspecifikationer som man har ställt upp inför försäljningen drogs muntligt för styrelsen på en

telefonkonferens precis innan man hade en presskonferens. Försäljningen var alltså redan ett faktum.

Man säljer Studentskrapan för totalt 1,2 miljarder kronor. Svenska Bostäder har lagt ned 1,8 miljarder kronor i fastigheten. I slutänden kommer vi inte att se att det här är en förlustaffär för Svenska Bostäder eftersom man får ett ägartillskott. Men konsekvensen är att 1,2 minus 1,8 fortfarande är minus 600 miljoner, som stockholmarna får betala på det ena eller andra sättet.

Det kanske är just det här som är kruxet. Från början är detta en ganska dålig affär. Man måste också fundera på affärsmässigheten. Man säljer Skrapan just nu, när vi har en vikande konjunktur som gör att priserna på fastighetsmarknaden faktiskt går ned. Dessutom är Skrapan en kommersiell fastighet med kommersiella lokaler som inte är upparbetade på något sätt. Köparen tar här en stor risk, och därav behöver man inte heller betala så himla mycket. På det sättet ser vi att det är en ganska dålig affär för stockholmarna. Det är det här som är så typiskt med alla de här ärendena. Det känns så oansvarigt av majoriteten att man återkommande, gång på gång – tre gånger på rad här i kväll – sätter ideologin framför det som är ekonomiskt rationellt.

När vi en gång köpte Skatteskrapan och gjorde om den till Studentskrapan fanns det en stor politisk ambition att skapa liv och puls i en del av staden som hade vissa brister när det gäller det. Det handlade också om att befästa Stockholm och Södermalm som en del av den studentstad som Stockholm faktiskt är. Men nu ser vi inga politiska ambitioner, utan ni säljer för säljandets skull. Det är det som är så tragiskt.

Jag yrkar bifall till förslaget om återremiss på grund av att det saknas så mycket underlag i ärendet.

Anförande nr 194

Borgarrådet R u w a i d a (mp): I Vision 2030 för Stockholm pratar man mycket om Stockholm som en kunskapsstad och hur viktigt kunskapssamhället är för Stockholms utveckling. Det är någonting som vi verkligen tycker. Stockholm ska vara en kunskapsstad. Det blir kontraproduktivt av majoriteten när man säger att studentbostäder inte är någon kärnverksamhet. Det är också en av anledningarna till att ni vill sälja Studentskrapan.

Vi anser att det är oerhört viktigt att staden tar ansvar för bostadsförsörjningen för studenter. Det bidrar man inte till med det här beslutet. Enligt länsstyrelsens bostadsenkät börjar dessutom studenter få allt svårare att få bostad i Stockholm. Det är absolut inte den utvecklingen vi vill ha.

Det finns ett annat bekymmer med det här beslutet, nämligen att man försvårar möjligheten för studenter att göra bostadskarriär. Det är oerhört viktigt när man bosätter sig i en stad och börjar plugga att man kan bo bra. Vi vill behålla kompetensen i Stockholm, vilket blir svårare om man omöjliggör eller försvårar för människor att göra bostadskarriär i allmännyttan. Vi tycker att det är viktigt.

Det finns också de som ser risker för att det här skulle kunna bli ett elitboende med högre hyror och så vidare. Det finns många olika frågor man behöver ställa sig. En

av de frågor som vi i oppositionen verkligen borde ha haft tillgång till gäller valet av vem man säljer till, om man nu väljer att sälja. Varför har man valt just AP Fastigheter? Hur kan man göra bedömningen av skillnaden mellan de olika erbjudandena? Och varför har vi i oppositionen inte fått bättre information om det val man har gjort och varför man har gjort det valet? Det är någonting som vi tycker är oerhört märkligt och knepigt.

Anförande nr 195

M e h d i O g u z s o y (v): Ordförande, fullmäktige! Liksom i föregående ärenden har vi som sitter i opposition undanhållits information om försäljningen. Allting har skett under hemlighetsmakeri och mörkläggning för att vi ska ha så lite insyn som möjligt. Som ledamöter i Svenska Bostäder har vi tyvärr inte fått möjlighet att delta i försäljningsprocessen. Det är djupt tragiskt, och vi tycker dessutom att det är odemokratiskt. Jag yrkar på det återremissförslag som oppositionspartierna har lagt fram gemensamt.

Anförande nr 196

B a r r y A n d e r s s o n (s): Herr ordförande! Det är rätt trist att behöva komma upp så här i den sena timmen och upprepa det som många har sagt. Låt mig ändå få berätta om en upplevelse som jag har från det styrelsemöte där vi fick reda på det här. Först fick vi en muntlig telefondragning. Det var en positiv effekt, Joakim. Förut har vi inte fått det. Men det första vi fick reda på när vi kom till Svenska Bostäder var att det var en ynnest från bolaget och från den borgerliga majoriteten att vi hade fått telefonkonferensen. Det behövde man nämligen inte ha.

Sedan blir man utpekad som oseriös. Vi sitter i Sveriges största bostadsbolag. Det här är inte någon klass 7! Det handlar om Sveriges största bostadsbolag, och vi fick inte information på grund av att man bedömer oss som oseriösa. Någon hade nämligen läckt till pressen. Jag tror att de tror att det var oppositionen. Men det kunde lika gärna ha varit någon annan. Av den anledningen får man inte information.

Jag tror att vi är inne på en farlig väg i den här kommunfullmäktigeförsamlingen om ärende efter ärende kommer upp där vi måste anmärka på hanteringen. Det borde finnas en öppenhet oavsett vilka som sitter i majoritet och oavsett vilka som är i opposition. Jag har bara suttit och väntat hela tiden på att någon enda från den borgerliga majoriteten kunde ha gått upp och sagt så här: Vi ska ta med oss den här frågan. Låt oss titta på den så att vi i alla fall kan komma överens om hur vi hanterar ärendena. I sakfrågan kommer vi aldrig att komma överens, men nu gäller det hanteringsfrågan. Om det här ska fortsätta är det en olycklig väg. Det kan faktiskt hända att vi vinner valet, och då är jag rädd för att det här går igen. Jag hoppas att vi är så kloka att det inte blir så, men tänk efter!

Det här har gällt vartenda ärende som vi har haft i kväll, och det kommer fler hela tiden. Vi måste kunna ha en öppenhet mot varandra. Jag är helt övertygad om att om den viljan finns så kommer det här att lösa sig. Om man sitter i Sveriges största bostadsbolag ska man inte behöva känna sig kränkt när man går från sammanträdena eftersom man har blivit ansedd som oseriös. Det är trist att höra.

Jag har stora förhoppningar på dig, Joakim. Jag vet att du är en lyssnande person, och jag hoppas att du tar med dig den här debatten hem. Tänk efter på din egen kammare och titta på hur vi i framtiden kan hantera den här typen av frågor! Då kan vi i alla fall bli nöjda med hanteringen.

Anförande nr 197

Björn Ljung (fp): Herr ordförande, fullmäktige och åhörare! På den här punkten vill i alla fall jag lugna dig, Barry Andersson, avseende Sveriges bästa bostadsbolag – eller om det är det näst bästa. Einar Mattsson och Stockholmshem slåss ju om det. Jag har tillkännagett att vi ska arbeta på ett annorlunda sätt än i det förrföra ärendet. Så långt har vi varit överens om det. Vi ska inte göra som ni gjorde med stiftelsebildningen när ni försökte kupa igenom det på olika sätt. Vi struntar i det, och vi försöker göra någonting bättre nu i stället.

Det här ärendet är i alla fall bra. Ombyggnaden till studentlägenheter blev ju hiskeligt dyr för Svenska Bostäder. Vi var inte positiva till den på den tiden när det gjordes heller. Däremot är det totala arbetet som har gjorts i området väldigt bra. Det byggs nya bostäder bortemot parken till, och det blir nya kommersiella lokaler i bottenvåningen på Skrapan. Dessutom råkar det ha tillkommit en alldeles utmärkt restaurang som jag ännu inte har besökt. Men den blir inte annorlunda för att AP Fastigheter är fastighetsägare. Därför yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 198

Mehdi Oğuzsoy (v): Björn Ljung! Du hänvisar hela tiden till att vi minsann försökte kupa igenom bildandet av stiftelser. Det pågick diskussioner; det är alldeles riktigt. Men det blev aldrig något förslag. Om det hade blivit ett förslag hade du naturligtvis fått ta del av hur hela processen hade gått till, till skillnad från hur ni gör. Ni står bakom försäljning av allmännyttan, och vi har minimal insyn för att kunna påverka för en vettig oppositionspolitik.

Anförande nr 199

Teres Lindberg (s): Björn! Jag ska inte uttala mig om hur det fungerar i Stockholmshem. Det fungerar säkerligen alldeles utmärkt där. Men det är inte bostadsbolagen – vare sig Svenska Bostäder eller Stockholmshem – som det är fel på. Det handlar om hur man styr styrelsemötena, hur man lägger upp dagordningen och på vilket sätt man informerar i styrelserna. Det är där själva kärnan ligger. Det är det man måste göra någonting åt.

Det har verkligen inte fungerat på ett bra sätt i Svenska Bostäder. Det var precis så som Barry säger. Och det är inte första gången det har varit så i Svenska Bostäders styrelse, utan det har varit så genomgående under hela mandatperioden. Det är till och med så illa att borgerliga ledamöter kommer till vice ordföranden och säger: Det var mycket bättre under förra mandatperioden, för då fick vi i alla fall veta vad vi skulle prata om på nästa styrelsemöte.

Anförande nr 200

B j ö r n L j u n g (fp): Herr ordförande, fullmäktige och åhörare! Det är ingen idé att jag diskuterar demokrati med Mehdi Oguzsoy. Jag tror inte ens att vi blir överens om definitionen.

Men jag vill ta er fråga på allvar. Jag säger återigen, Teres Lindberg, att i Stockholms hem har vi bestämt oss för en annan tingens ordning. Vi tänker göra annorlunda. Vi tänker arbeta med inriktningsbeslut och förbereda och sedan arbeta så professionellt som vi kan över partigränserna. Vi ska vara överens om vad vi inte är överens om. Det tycker jag är en bra ordning. Nu kör vi så.

Anförande nr 201

Borgarrådet L a r s s o n (m): Herr ordförande! Jag lovar att jag ska vara mycket kortfattad och inte reta upp någon i salen. Jag fick ett antal frågor om AP Fastigheter, herr ordförande. Det är mycket tydligt att det är det bolag som dels har betalat högst pris, dels motsvarar de krav som vi har fastställt. Det är ett företag som är mycket lämpat att förvalta studentbostäder och kommersiella fastigheter. Man har lång erfarenhet av det. Detta är skälen.

Med anledning av att det nu kommer upp en diskussion om hanteringen av detta och liknande ärenden vill jag ändå säga att jag är den första att vilja diskutera hur man ska kunna föra bästa möjliga diskussion om hanteringen av sådana här ärenden. Det är svårt, och det vet i synnerhet Socialdemokraterna också, att kombinera den sekretessdel som finns i affärsmässigheten och som är viktig att staden har med det som varje enskild ledamot naturligtvis känner är viktig informationsmaterial.

Jag kan bara säga att jag hemskt gärna vill att vi fortsätter den diskussionen. Detta är de facto någonting som både opposition och majoritet har synpunkter på hur man kan hantera. Men det finns ingen i styrelserna som är ute efter att mörka någonting. Jag vill gärna diskutera en smidig hantering av detta. I det här fallet har vi ett ärende där vi får en aktiv studentlägenhetsaktör, och det tycker vi är bra. Jag tror att vi ser framför oss någonting som är bra för Skatteskrapan.

Därmed, herr ordförande, vill jag tacka för den här något korta men också innehållsrika debatt.

Anförande nr 202

T e r e s L i n d b e r g (s): Joakim! Det är just det här som är problemet. Du nämner själv att det har funnits andra anbud. De frågeställningar som vi har väckt i styrelserna är: Vilka är de andra anbuden? Hur stora är de? Vad är det som skiljer? På det får vi svaret att vi är oseriösa och därför inte kan få någon information. Det är det som är det stora problemet här. Det är därför vi vill återremittera ärendet.

Vi vill faktiskt ha den tillgång till information som vi har rätt till, precis på samma sätt som vi enligt aktiebolagslagen är ansvariga för de beslut som fattas i aktiebolagen. Men vi har inte fått någon information eftersom den politiska majoriteten i de här fallen styr bostadsbolagen som om de vore enskilda firmor och inte aktiebolag. Det är det som är det stora problemet.

Anförande nr 203

B a r r y A n d e r s s o n (s): Jag tänkte säga ungefär samma sak, Joakim. Det är det här som är problemet. Vi tror och tycker att man är ute efter att mörka. Jag vet att det är svårt. Men om bara viljan finns så tror jag att vi löser det här. Precis som Teres säger misstänker vi att ni mörkar bara för att ni gör så här. Redan den misstanken borde oroa dig och övriga. Tar du med dig det här nu?

Jag glömde säga i det förra inlägget att jag tycker att det är kul att du tycker att det blev bra med Skrapan. Jag uppskattar det. Det skulle ju bli så otroligt dåligt, allting. Det är bra att vi fick kredit för det. Det lyfte området, precis som vi sade. Det är vi oerhört glada för. Det är synd att vi inte får chansen att driva det vidare, men det kan vi tala om en annan gång.

Tänk på det här! Frågan gäller att vi tycker att ni mörkar, och det kanske alldeles i onödan, trots att det är svårt.

Anförande nr 204

M e h d i O g u z s o y (v): Ordförande, fullmäktige! Jag blev angripen i Björn Ljungs sista inlägg. Han raljerade tidigare över att han var en produkt av flumskolan. Jag vet inte om det beror på den flumskola du har gått i, Björn Ljung, eller om det är det parti du tillhör som gör att er politik inte kan tolkas som annat än dubbelbottnad vad gäller bostadspolitik och dubbelbottnad vad gäller demokratiska principer. Jag tror snarare att din politiska tillhörighet gör att ni är så tvetydiga, tveeggade och dubbelbottnade i allt vad ni tar er för i kväll.

§ 20 Införandet av valfrihetssystem inom omsorgen enligt LSS och SoL för personer med funktionsnedsättning (utl. 2008:95)

Anförande nr 205

Borgarrådet K r i s t e r s s o n (m): I denna sena timme ska jag vara kortfattad. Det här ärendet och beslutet betyder att Stockholm blir den första kommun i Sverige som inför valfrihet i omsorgen för personer med funktionsnedsättningar på det tydliga sätt som vi gör i Stockholm. Jag tycker mig se en koppling till det vi talade om tidigare i dag. Det här är också en del i den samlade handikappolitiken i Stockholm. Det är en del av tillgänglighet i en både individuell och kollektiv mening att vi också ser till att människor med funktionsnedsättningar får samma möjlighet att använda staden efter egna personliga val som alla andra människor har.

Det är också en del av den samlade valfrihetsdiskussionen i Stockholm. Man kan tycka olika om värdet av detta, men jag tror att alla härinne unnar människor med betydande behov av stöd från andra enskilda människor att ha ganska stor del i beslutet om vem denna människa ska vara och på vilka villkor det ska ske.

Jag tycker också att det är värt att påpeka att kommunstyrelsens handikappråd är positivt till själva genomförandet. Vi börjar med valfrihetsreformen för boende med stöd i speciallagstiftningen LSS, som det heter. Den träder i kraft 2009. Sedan fortsätter vi med det lite mer komplicerade arbete som gäller valfrihet för boende med stöd i socialtjänstlagen, som har lite andra parametrar.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 206

A b d o G o r i y a (s): Ordförande! Trots många brister som bland andra Stadsledningskontoret pekar på vill alliansen i dag forcera fram ärendet utan att göra nödvändiga utredningar och konsekvensbeskrivningar. Handikapprörelsen befarar att alliansens valfrihet kommer att likna en utförsäljning av enskilda människor. Socialtjänstförvaltningen pekar på oklarheter beträffande ersättningsystemet för socialpsykiatri. Samtliga stadsdelsnämnder ställer olika frågor som över huvud taget inte har fått några svar från alliansen. Ändå vill man i dag fatta beslut i detta ärende. Tala om lyhördhet!

Vad handlar då ärendet om? Alliansen säger i ärendet att målet med valfrihetssystemet för det första är att valfriheten för den enskilde ska öka. Man tror att alla partier i den här salen är eniga om att valfriheten för den enskilde ökar. Vi menar inte alls samma sak. Ni säger exempelvis i ärendet att om man är missnöjd med en utförare ska det finnas möjligheter för den enskilda personen att välja någon annan utförare. Tror ni verkligen att en person med funktionsnedsättning ska vandra runt i olika butiker för att få den omsorg hon/han behöver? Vi tror att den enskilde behöver ha både insyn och inflytande så att hon/han ska kunna påverka innehållet och inte tvingas fly till en annan utförare.

För det andra tar ni upp detta med mångfalden och flera aktörer. Ni vill se flera privata aktörer och tror att det kommer att lösa problemen. Faktum är att handikapporganisationerna vill ha trygghet och kontinuitet samt bostäder som är väl anpassade till deras behov. Det som behövs är fler handikappanpassade bostäder, och inte fler privata aktörer.

För det tredje säger ni att kvaliteten ska öka genom konkurrensen. Det är tveksamt med tanke på vinstintresset. Erfarenheterna från andra områden, exempelvis skolan eller äldreomsorgen, visar att behörig personal och behöriga lärare är färre i de privata skolorna liksom i den privata äldreomsorgen.

Avslutningsvis, och för det fjärde, säger ni att kostnaderna inte ska öka på grund av systemet. Signalerna från stadsdelsnämnderna är tydliga och klara. De befarar att kostnadstaken kommer att överstigas.

Bifall till den socialdemokratiska reservationen!

Anförande nr 207

Borgarrådet **K r i s t e r s s o n** (m): Med all respekt: Inte ens en senfärdig kommunal byråkrat kan på allvar hävda att vi forcerar fram ett beslut där den första delen startar den 1 juli 2009 och det andra steget tas den 1 januari 2010. Om detta är bråttom får de handikappade vänta länge.

Vi är inte alls överens om att alla vill ha valfrihet. Ärligt talat har ni varit emot det här hela tiden. Ni är emot att det ska vara valfrihet. Tala klartext i stället! Det är en fullt legitim ståndpunkt att ha att man vill att staden offentligt beslutar att den enskilde inte beslutar. Men låtsas inte som att ni egentligen är för det beslut som ni faktiskt är emot! Vi tycker helt enkelt olika i frågan.

Anförande nr 208

A b d o **G o r i y a** (s): Det är inte bara vi som tycker att ni forcerar fram ett beslut gällande detta ärende. När man läser remissvaren från olika remissinstanser ser man tydligt och klart att det står att ni går för snabbt fram när det gäller hanteringen av detta ärende med den komplexitet som finns kring LSS och SOL.

I övrigt har vi olika uppfattningar när det gäller valfrihet. Det är precis som jag sade tidigare. Ni vill se fler privata aktörer, men det vi vill se med valfriheten är att personerna det berör ska ha möjligheter att påverka sin vardag till det bättre. Det är det som skiljer oss åt.

Anförande nr 209

H e l e n **J ä d e r l u n d E c k a r d t** (fp): Jag kan inte heller hålla med om att vi forcerar fram ärendet. Det här är ett mycket viktigt ärende. Vi har även infört valfrihet för de äldre under den här mandatperioden. Nu kommer vi äntligen till personer med funktionsnedsättning, vilket jag är glad för. Många människor i dag stängs in i sina egna stadsdelar, till exempel.

Jag kan se att Socialdemokraterna har försökt förhala de här ärendena eftersom man inte har samma uppfattning. Det här är oerhört viktiga frågor för oss, och det är verkligen på tiden att personer med funktionsnedsättning får välja som alla vi andra.

Anförande nr 210

A b d o G o r i y a (s): Det verkar som om ni är ensamma om att tycka att ni inte forcerar ärendet. Det står tydligt och klart från många stadsdelsnämnder att de påstår att det går för snabbt. Inte minst Stadsledningskontoret pekar på vissa brister som man måste råda bot på innan något beslut fattas. Exempelvis pekar Stadsledningskontoret på kostnaderna för transporten. Hur ska man hantera detta? Kommer kostnaderna att öka eller kommer man att klara av det med det ni påstår utan högre kostnader?

Anförande nr 211

D i k r a n D i s o n (kd): Abdo sade att alla partier som finns här är för valfrihet. Om det är så undrar jag hur det är med den valfrihet som ni står för. På vilket sätt tycker du att det är konstigt att man ska få välja en annan utförare om man är missnöjd med den första? Vad är det för valfrihet som du menar att du är för? I det här fallet vill du ju inte att man ska kunna välja eller byta utförare om man på något sätt är missnöjd med den man har. Jag undrar vad du tycker.

Anförande nr 212

A b d o G o r i y a (s): Det är just det som skiljer oss åt. Ert recept är att ha olika utförare, och sedan ska man flytta eller vandra mellan de olika utförarna som funktionshindrad. Vårt recept är att vi ska se till att de verksamheter som vi har ansvar för erbjuder bra kvalitet så att ingen människa över huvud taget ska tvingas att fly från den ena utföraren till den andra.

Anförande nr 213

E i v o r K a r l s s o n (mp): Ordförande, ledamöter! Under våra synpunkter på sidan 9 står bland annat: Stockholm kommer som första kommun i Sverige att införa valfrihet inom omsorgen för personer med funktionsnedsättning. I och med detta ärende visar vi att även inom detta område strävar Stockholm mot att bli en stad i världsklass.

Det är högt satta planer inom ett synnerligen svårt område. Vi delar förvaltningens uppfattning att det i ett brukarperspektiv är positivt med ökad valfrihet och rätt att få välja boende och stödverksamhet för personer med funktionsnedsättning. Men det ärende som vi nu har att ta ställning till inom valfrihetssystemet består av mycket komplexa frågor inom verksamhetsområdet omsorg om personer med funktionsnedsättning och socialpsykiatri. Det är personer med vitt skilda diagnoser och funktionshinder.

De funktionshindrades förmåga att själva uttrycka sig och själva välja utförare är ofta starkt begränsad. Långt ifrån alla personer ryms inom de standardiserade nivåerna. Dessutom innebär en verklig valfrihet att det finns ett överskott på lediga platser

inom handikappomsorgen att välja mellan. Det finns det inte i dag. Då reformen inte får kosta mer kommer det inte heller att finnas lediga platser att välja mellan. Därför kommer troligen detta system inte att få ökad effekt. Kommunstyrelsen borde, vilket också påpekas i många av svaren, ta fram nya direktiv för ökat inflytande över omsorgen av personer med funktionsnedsättning i nära samarbete med handikapporganisationer och handikappråd när det gäller upphandling av verksamhet.

Riksförbundet för social och mental hälsa, RSMH, har framhållit att personer med funktionsnedsättning känner sig trygga i vetskapen om att det är kommunen som tillgodoser deras speciella behov. Det ska finnas möjligheter att välja ett kommunalt alternativ. Det sägs i ärendet att personen ska ställa sig i kö för boende över hela staden. Men här rör det sig om en mycket vid sammansättning av personer med olika diagnoser som ska passa ihop någorlunda och med lämpligt boende. Ska några då gå före någon annan i kön för att man ska få en lämplig sammansättning? Hur kan då brukarna stå i centrum? Hur kan då valfriheten öka?

De nu berörda funktionshindrade är ingen homogen grupp. Det är också oklart vilket slags kunskap valfrihetssystemets konstruktörer har om psykiskt funktionshindrades livsvillkor eller vad man över huvud taget vet om psykiska funktionshindres olika karaktär.

Det här förslaget, som nu sägs ska leda till ökad valfrihet, mångfald och högre kvalitet kommer också att bli kostnadsdrivande. Om inte mer resurser tillförs leder det till försämrad kvalitet och omsorg och därmed mindre valfrihet för den enskilde.

Bifall till Miljöpartiets reservation i kommunstyrelsen!

Anförande nr 214

M a r g a r e t a J o h a n s s o n (v): Ordförande, ledamöter! Visst tycker vi att det är bra med rätten att kunna välja sitt boende i den utsträckning det går. Men att på det här sättet lägga ut det på någon form av upphandling är inte bra. Vi vet att det är många faktorer man måste ta hänsyn till när man ska ha ett boende för personer med funktionshinder.

Jag har erfarenhet av att man har tagit tillbaka ett sådant här boende, vilket ni kritiserar hårt att vi har gjort. Anledningen var att det skulle upphandlas igen. Där kommer orosfaktorerna in när man vet att en aktör som sköter ett boende inte längre kanske vinner upphandlingen och får avtalet, och det hela tiden kommer in nya. Vi ska komma ihåg att det här är ett privat boende. Det är personer som har sitt eget hem där, och hela tiden ska det bli föremål för upphandling. Det är något mycket allvarligt.

Handikapprådet avstyrker förslaget om upphandling som nu pågår och att planerna ska fullföljas. Konkurrensupphandling såsom den nu bedrivs ger inte brukaren någon valfrihet. Tvärtom försätts han eller hon i en tvångssituation som skapar stor oro och en osäkerhet som består för lång tid. Brukarna måste ges möjlighet att själva avgöra om de vill att det stöd och de insatser som de behöver ska upphandlas eller inte. Grunden för en valfrihet för alla är ett system som tar hänsyn till människors olika förutsättningar att kunna välja.

Vi ska också komma ihåg att det inte finns gruppboenden i den här staden i tillräckligt utsträckning. Jag tillhör själv en stadsdel där vi hela tiden har byggt ut. Men det räcker inte. Det står fortfarande folk i kö både från Skärholmen och från andra ställen som vill komma till de olika gruppboenden som är nybyggda. Det invigs i princip ett nytt varje år.

Det är samma sak här. Handikapprådet känner att tänkandet om ett valfrihetssystem tyvärr präglas alltför mycket av ett institutionstänkande. Det talas om placering och platser när det handlar om bostäder som människor ska leva i under kanske större delen av sitt återstående liv. Man ska kalla det för ett hem, för det är vad det innebär. Det talas om placeringar också när det handlar om daglig verksamhet – den regelbundna meningsfulla sysselsättning som man själv ska kunna åka till och få välja innehållet i.

Där kom även RSMH fram till hur viktigt det är att man har ett boende och en daglig verksamhet där man följs av de personer som finns både i boendet och på den dagliga verksamheten. Det är då man verkligen kan få tryggheten. Den funktionshindrade kanske inte har den riktiga förmågan att välja i en sådan här svår situation, utan behöver verkligen stöd och hjälp. Det här valfrihetssystemet gynnar verkligen inte den delen.

Jag yrkar bifall till Vänsterpartiets avslagsyrkanden.

Anförande nr 215

E l i s a b e t h B r a n d t Y g e m a n (s): Ordförande, fullmäktige! Nu när det bara är ett par minuter kvar till dess att klockan är tio är det väl ganska många som sitter och skruvar på sig i stolen. Men jag kunde inte låta bli att gå upp, för jag tycker att det är en väldigt stelbent syn på valfrihet som andas från er i de borgerliga partierna. Det gäller det som Helen, Dikran och även Ulf sade. Ni menar liksom att vi har infört valfrihet i äldreomsorgen genom att trycka på en knapp, och nu ska vi göra det i handikappomsorgen.

För vår del handlar det om att titta på vad det är för innehåll. Vad är det för kvalitet, och vad finns det för möjlighet att just påverka innehållet? Om vi lyssnar på dem som är brukare – för det är ju dem vi pratar om, det vill säga handikapporganisationerna – säger de så här: Vi tycker inte att vi har fått vara med i den här processen. Vi tycker inte att vi har fått vara med tillräckligt. Vi är oroliga för det som händer just nu när det gäller att man lägger ut så många verksamheter på entreprenad. Då är det väl märkligt att säga: Jo, men vi har gjort allting! Det är det här de vill ha. Det är bara det att de inte har förstått det själva. Det är väl ingen valfrihet.

Ni snackar om valfrihet, men det ni genomför just nu är sådant som människor faktiskt inte efterfrågar. Det var tydligt i de ärenden vi har pratat om tidigare i dag, och nu blir det tydligt igen. Jag tror att ni måste gå tillbaka och göra er läxa när det gäller vad valfrihet faktiskt innebär. Det är verkligen inte det ni genomför i den politiska dagordningen i dag. Det är nog inte det som många av de väljare som röstar på er vill ha. Ni gör någon form av tvångskommendering när det gäller vad människor ska göra i stället för att innehållsmässigt titta på vad valfrihet verkligen innebär.

Bifall till Socialdemokraternas förslag!

Anförande nr 216

H e l e n J ä d e r l u n d E c k a r d t (fp): Naturligtvis efterfrågar människor att kunna styra över sina egna liv. Det är självklart. Jag förstår faktiskt inte vad du står och säger i talarstolen. Jag har träffat många personer med funktionsnedsättning. Det här har de längtat efter länge.

Anförande nr 217

E l i s a b e t h B r a n d t Y g e m a n (s): Men de som företräder dessa människor – de som just nu diskuterar vad olika människor med funktionshinder verkligen vill – säger att det viktigaste är att få vara med och påverka hur ett eventuellt valfrihetssystem skulle kunna se ut. Det handlar om hur man kan få mer inflytande och så vidare. Det är det ni förnekar dem nu. Ni säger att ni har hittat den rätta modellen, och det är den som vi ska trycka på knappen för nu. Precis så gjorde ni med äldreomsorgen, och nu gör ni det här. Lyssna i stället för att vara så helt fundamentalistiska!

Anförande nr 218

P e t e r L u n d é n - W e l d e n (m): Ordförande! Ibland måste man ta fram sin almanacka och fundera på vad det är för debatt vi ska ägna oss åt nu. Jag kan nog återanvända de inlägg jag hade när vi diskuterade huruvida vi som politiker kunde överlåta åt dem som hade fått hemtjänstbeslut att välja. Kunde vi vara så pass modiga att vi överlät åt vuxna myndiga människor att fatta beslut om vem de vill ha hemma som ger hemtjänst?

Nu kommer vi tillbaka till detta. Jag måste säga att jag nästan blir upprörd över den diskriminerande åsikt som finns på den där sidan om att psykiskt funktionshindrade tyvärr inte vet sitt eget bästa och inte kan klara av att fatta beslut om sitt liv och sin framtid. Det måste vi fatta beslut om. Om det inte är en kommunal anordnare är det tydligen enbart otrygghet vi har att erbjuda.

Nu införde vi valfrihetssystem inom hemtjänsten. Jag har inte hört någon från den sidan, som då använde precis samma argument om att de äldre inte kan klara av att välja, säga någonting. De säger ingenting. De är tysta. Man har nämligen accepterat valfriheten för de äldre. Nu går vi vidare och vill ge och erbjuda valfrihet till dem som har funktionshinder. Då kommer debatten tillbaka.

När vi har infört detta i diskussion och dialog med brukare om att skapa möjligheter och rätt för en person att välja vem man ska släppa in i sin bostad och hur man ska ordna sitt boende är jag övertygad om att ni kommer att vara med på tåget precis som när det gällde hemtjänsten. Det är diskriminerande, mina vänner, att inte acceptera att alla människor har rätt att välja. Det grundläggande i hela handikappolitiken är att vi ska stärka och stötta dem som har ett funktionshinder att klara sitt liv. De har rätt till ett normalt liv, som vi som sitter i den här salen tar alldeles för givet att vi ska ha rätt att leva. Det vill vi ge även till dem som kanske har det lite tuffare i livet och har ett funktionshinder. Men det säger ni nej till.

Bifall kommunstyrelsen!

Anförande nr 219

Elisabeth Brandt Ygeman (s): Då måste man fråga sig, Peter Lundén-Welden, vad det är som är så farligt med att fråga de funktionshindrade hur de skulle vilja utforma ett sådant här system och sedan göra det i samverkan med dem. Det kan inte vara så att det som står i deras remissvar är någonting som företräds av andra. Det är just de här människorna som på olika sätt blir berörda. De möter de här människorna varje dag. De har dem i sina organisationer. De säger: Det är det här och det här vi skulle vilja ha in. De säger också att de inte har fått vara med i processen. Det är väl diskriminerande, Peter Lundén-Welden.

Anförande nr 220

Peter Lundén-Welden (m): Ordförande! Jag var tvungen att bläddra lite grann, för det här är ett långt ärende. På sidan 376 har vi en tidsplan. Precis som borgarrådet KristerSSon sade är detta en del i en fortsättning. Vi ska fatta beslut om riktlinjer för upphandling, ersättningsnivåer, utbildningsinsatser för personal och så vidare. Detta är en del.

Som vi har sagt i kommunstyrelsens handikappråd är det här en sak som vi vill genomföra i dialog med brukarorganisationerna. Det är därför kommunstyrelsens handikappråd i stora delar har ett positivt uttalande i ärendet.

Anförande nr 221

Margareta Johansson (v): Det är vi som verkligen tänker på trygghet i de här frågorna. Det är faktiskt inte en enskild person som man väljer, utan det är ett företag man väljer om det blir upphandling igen. Och hur länge varar den delen? Jo, till dess att det kommer en ny upphandling. Då ska vi ta ställning till vem som ska driva verksamheten vidare den gången. Vad är det för trygghet i boendet? Det här handlar inte om att få välja var man vill bo, utan det handlar om vem som ska ta hand om dig, vilket företag och under hur många år.

Anförande nr 222

Peter Lundén-Welden (m): Om jag förstår Margareta Johansson rätt har tryggheten för de äldre försvunnit i och med att vi har infört ett valfrihetssystem inom hemtjänsten. Om då tryggheten för de äldre försvann på samma sätt som ni nu hävdar att tryggheten försvinner för de funktionsnedsatta – varför avskaffade ni inte valfrihetssystemet inom hemtjänsten förra mandatperioden?

Anförande nr 223

Stefan Nilsson (mp): Ordförande, fullmäktige! Som min kollega i Miljöpartiet Eivor Karlsson berättade här tidigare anser vi att det här är ett komplext ämne. Vi har vissa försiktiga reservationer mot förslaget. Men i grunden är vi ganska positiva. Det här kan innebära en reell ökad valfrihet. Men vi kommer att följa

processen när det här väl sätts i sjön. Framför allt vill vi lyssna noga med handikapporganisationerna för att höra vad de tycker.

Vi vill också påpeka vikten av att detta inte innebär att kommunala verksamheter avvecklas av någon annan anledning än att brukare inte väljer dem. I motsats till andra borgerliga förslag, där det handlar om att privatisera eller avveckla kommunala verksamheter, verkar inte detta vara ett sådant förslag.

Vi uppfattar detta som ett ganska pragmatiskt utformat förslag. Vi kommer med intresse att följa det och vi förutsätter att man har en tät kontakt under resans gång med handikapporganisationerna så att det här blir så bra som möjligt.

Jag yrkar bifall till Miljöpartiets förslag.

Anförande nr 224

M a r g a r e t a J o h a n s s o n (v): Ordförande och Peter! Jag kan inte förstå hur du kan göra jämförelsen med hemtjänsten. Hemtjänst får du hjälp med när du bor i ditt boende. Du har gjort ett val. Du kan byta hemtjänstaktör när du vill. Vi vet också genom de undersökningar som har gjorts att de äldre vill veta vilken person det är som kommer och hjälper dem i hemmet, och inte vilket företag.

Om du väljer ett gruppboende där det finns en viss privat aktör kan du inte som enskild individ välja bort det bolaget. Du är faktiskt föremål för att vara nöjd med den aktören till dess att det kommer en ny upphandling, om den nu inte har förlängts. Det går väl inte riktigt att jämföra med hemtjänst; det tycker jag verkligen inte.

Anförande nr 225

D i k r a n D i s o n (kd): Ordförande! Anledningen till att jag gick upp här är att vi blev beskyllda för att ha en stelbent syn på valfrihet. Jag tycker att det är precis tvärtom. Det är ni som har en stelbent syn på valfrihet. Valfrihet är för de flesta människor att man ska kunna välja. Om man ser att man har gjort ett dåligt val ska man kunna välja igen. Det är väl det som är verklig valfrihet. Det handlar inte om att någon person ska välja någon utan att man egentligen vet hur det är i början, och sedan får den personen hålla till godo med det. Det man väljer är egentligen kvaliteten. Man gör sina val utifrån vissa önskemål och vissa kriterier och utifrån information som man tar till sig.

Jag tycker att det är en konstig syn ni har på företag. Man väljer företag, och ni menar att det är ungefär som att välja en apparat. Det är faktiskt människor i de här företagen som utför tjänsterna. Den tjänst och den service man får utförs av människor. Det är precis som du sade: Inom hemtjänsten kan man välja vem man vill. Det är samma sak här! Det är det som är verklig valfrihet. Jag tycker att ni behöver omvärdera er syn på valfrihet, eller också ska ni inte säga att ni är för valfrihet. Det är ni nämligen inte i realiteten.

Anförande nr 226

M a r g a r e t a J o h a n s s o n (v): Man vet egentligen inte vad man får när man väljer att flytta in i ett visst boende som ett visst företag sköter. Om vi hade tagit det företag i Skärholmen som hade skött verksamheten tidigare hade man fått ett helt annat, nytt företag precis efter det. Företaget blev nämligen uppköpt. Detta är också en stor och viktig del i det här.

Vad är valfrihet? Det handlar väl egentligen om att man får bo där man vill bo. Det är det som är valfrihet, och att man får en bra och god omsorg. Det ska vara kontinuitet i verksamheten.

Anförande nr 227

D i k r a n D i s o n (kd): Valfrihet är just att kunna ändra sig och kunna välja någon annan. Det är genom det här systemet man också får in mångfalden. Man får många att välja på. Man kan titta på vad som är specifikt för var och en och vilken kvalitet de tillhandahåller.

Anförande nr 228

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande, fullmäktige och Dikran! Jag läste i tidningen häromdagen om en granskning av valfriheten i hemtjänsten i en av våra grannkommuner. Jag kommer att tänka på den när du pratar om kvalitet och att det är människor som gör det här. I granskningen visade det sig att 50 procent av de företag man kunde välja på sysslade med ekonomiska oegentligheter – från slarv till ren, öppen brottslighet. Tycker du inte att det är lite problematiskt för din modell?

Anförande nr 229

D i k r a n D i s o n (kd): Jag förstår inte hur du kan påstå att det här skulle leda till brottslighet. Det är förstås något som man ska kontrollera och beivra. Det är ju självklarheter. Sådant ska inte förekomma. Jag är frågande till ditt inlägg.

Anförande nr 230

H e l e n J ä d e r l u n d E c k a r d t (fp): Möjligheten att välja är så oerhört viktig. Det handlar just om detta att kunna välja, att kunna styra sitt liv och att kunna påverka sitt eget liv. Det är det vi nu inför även för personer med funktionsnedsättning. Det är självklart att vi alla ska ha den möjligheten.

Som vi har sagt här tidigare från vår sida står det i ärendet att detta ska ske i samverkan med handikapporganisationer under arbetets gång. Det är viktigt. Det är också viktigt att vi verkligen följer upp ärendet nu så att det blir så bra som möjligt. Om det är någonting som inte skulle fungera som vi har tänkt ska vi rätta till det. En noggrann uppföljning är alltid viktigt när man sjösätter ett nytt system.

Stockholm är den första kommunen i Sverige som nu ger de här människorna en reell valfrihet. Jag hoppas verkligen att övriga Sverige nu kommer efter oss i snabb takt. Det här handlar också om att vi kan öka kvaliteten. Med fler inriktningar och fler aktörer ökar också kvaliteten med valfriheten.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.